T.C
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

GEORG PHILIPP TELEMANN'NIN RE MAJÖR TROMPET KONÇERTOSUNUN FORM VE İCRA YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

1178211103

BERK CANER

TEZ DANIŞMANI

DR.ÖĞR. ÜYESİ DENİZ YAVUZ

EDİRNE - 2021

Tezin Adı: Georg Philipp TELEMANN'IN Re Majör Trompet Konçertosunun Form ve İcra Yönünden İncelenmesi.

Hazırlayan: Berk CANER

ÖZET

Bu araştırmada; Georg Philipp TELEMANN'ın Re Majör Trompet konçertosu form ve icra yönünden incelenmiş olup, trompet icracılarına ön hazırlık olması amaçlanmıştır. Barok döneme ait bir eser olarak repertuvarlarında, büyük ölçüde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın ilk bölümünde; Barok dönemin hangi yılları kapsadığı, müziğinin yapısı ve genel özellikleri ile yapılan yeniliklere dair bilgiler verilmiştir. İkinci bölümünde, Georg Philipp TELEMANN'ın hayatı ve müzik tarihindeki yeri incelenmiştir. Üçüncü bölümde, trompetin genel yapısı ve tarihçesi anlatılmıştır. Dördüncü bölümünde, Georg Philipp TELEMANN'ın eserlerinden Re Majör Trompet Konçertosu'nun (TWV 51 D7) form ve icra yönünden incelenmesi ele alınmıştır.

Araştırmanın sonucu olarak; trompet için yazılmış eserin, form yönünden anlaşılması ve icra edilirken karşılaşılacak zorlukların, verilen örnekler ile eserin çalışılmasında kolaylık sağlayacağı gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Georg Philipp TELEMANN, Trompet, Barok Dönem, Konçerto, Form, İcra

Name of the Thesis: Form And Performance Analysıs Of Georg Philipp TELEMANN's D Major Trumpet Concerto

Prepared by: Berk CANER

ABSTRACT

A form and performance analysis of Georg Philipp TELEMANN's D Major Trumpet Concerto has been conducted to be a preliminary material for future studies. Being a baroque concerto, it is considered to be a great contribution to the literature.

In the first chapter of the study, topics such as years that cover the Baroque Period, the structure of its music, general features of the period, and the advancements within this period have been laid out. The second chapter, on the other hand, includes the life of Georg Philipp TELEMANN and his place in the history of music while the third chapter handles the general structure of the trumpet and its history. In the fourth chapter, the form and performance analysis of Georg Philipp TELEMANN's D Major Trumpet Concerto (TWV 51 D7) has been covered.

As a result of the study, it has been observed that understanding this work in terms of the structure of form and an example-based approach to difficulties would facilitate working on it from the performer's perspective.

Keywords: Georg Philipp TELEMANN, Trumpet, Baroque Period, Concerto, Form Analysis, Performance

ÖNSÖZ

Bu tezin yazım aşamasında, değerli bilgi ve deneyimlerini benden esirgemeyen Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müdürü ve Müzik Bölüm Başkanı Sayın Prof. Ahmet Hamdi ZAFER' e, tezimi hazırlama aşamasında bana danışmanlık yaparak yol gösteren ve kıymetli bilgilerinden faydalandığım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Deniz YAVUZ' a, Lise ve Lisans Eğitimim aşamasında üzerimde çok büyük emeği bulunan Araş. Gör. Ümit ÇAVUŞ' a, bugüne kadar olduğu gibi bu araştırmada da hep yanımda olan ve beni destekleyen abim Mert CANER' e ve beni hiçbir fedakârlıktan kaçınmayarak büyütüp bu günlere getiren aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET I

ABSTRACT II

ÖNSÖZ III

İÇİNDEKİLER IV

ŞEKİL LİSTESİ VII

ÖRNEK LİSTESİ X

RESİM LİSTESİ XII

BÖLÜM I 1

GİRİŞ 1

1. Problem 4

1.1 Alt Problemler 5

1.2 Amaç 5

1.3 Önem 5

1.4 Sınırlılıklar 6

1.5 Tanımlar 6

BÖLÜM II 8

YÖNTEM 8

2.1 Araştırma Modeli 8

2.2 Evren ve Örneklem 8

2.3 Verilerin toplanması 8

2.4 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması 8

BULGULAR VE YORUMLAR 9

3.1 Barok Dönemde Müziğin Yapısı Ve Genel Özellikleri 9

3.2 Georg Philipp TELEMANN'ın Hayatı ve Müzik Tarihindeki Yeri 12

3. 3 Trompetin Tanımı Ve Tarihçesi 16

3.4 Georg Philipp TELEMANN'IN Re Majör Trompet Konçertosunun form yönünden incelenmesi 32

3.4.1 1. Bölüm - Adagio 34

3.4.2 2. Bölüm - Allegro 36

3.4.3 3. Bölüm – Grave 42

3.4.4 4. Bölüm - Allegro 48

3.5 Georg Philip TELEMANN'IN Re Majör Trompet Konçertosunun icra yönünden incelenmesi 54

3.5.1 Uzun Ses Çalışması 54

3.5.2 Ton Üzerinde Çalışmalar 57

3.5.3 Artikülasyon (Sesletim) Çalışmaları (Dilli ve Bağlı Çalışma) 63

3.5.4 Tril Çalışmaları 67

3.5.5 Diyafram Çalışması 71

BÖLÜM IV 73

SONUÇ VE ÖNERİLER 73

4.1 SONUÇ 73

4.2 ÖNERİLER 74

KAYNAKÇA 75

İNTERNET KAYNAKÇA 78

EK 1 80

Georg Philipp TELEMANN Re Majör Trompet Konçertosu 81

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Rönesans Dönemine Kadar Trompetlerin Çaldığı Notalar…….....19

Şekil 2: Do Natürel Trompet ’in Armonik Dizileri **……..**20

Şekil 3: Trompet Pozisyon 1. (boş) Pistondan Çıkan Notalar……..……...28

Şekil 4: Trompet Pozisyon 2. (2 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar**……..…….**28

Şekil 5: Trompet Pozisyon 3. (1 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar**……**29

Şekil 6: Trompet Pozisyon 4. (1 ve 2 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar……29

Şekil 7: Trompet Pozisyon 5. (2 ve 3 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar….....29

Şekil 8: Trompet Pozisyon 6. (1 ve 3 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar.....30

Şekil 9: Trompet Pozisyon 7. (1 2 ve 3 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar….....30

Şekil 10: Re Majör Trompet Konçertosu’nun (TWV 51 D7) bölüm özellikleri ve form tablosu**……**33

Şekil 11: Re majör Trompet Konçertosu’nun (TWV 51 D7) Partisyonu**……...**33

Şekil 12: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 1. Bölüm ölçü sayı 1 ile 11 arası**…….....**34

Şekil 13: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 1. Bölüm ölçü sayı 12 ile 17 arası**……..**35

Şekil 14: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 2. Bölüm Ölçü sayı 1-9**……...**36

Şekil 15: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 2. Bölüm Ölçü sayı 10-18**……..**37

Şekil 16: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
2. Bölüm Ölçü sayı 19-27……...38

Şekil 17: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
2. Bölüm Ölçü sayı 28-33**……...**39

Şekil 18: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
2. Bölüm Ölçü sayı 34-42**……...**40

Şekil 19: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
2. Bölüm Ölçü sayı 43-52**……...**41

Şekil 20: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
3. Bölüm Ölçü sayı 1-5……..42

Şekil 21: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
3. Bölüm Ölçü sayı 6-11**……**43

Şekil 22: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
3. Bölüm Ölçü sayı 12-17**……..**44

Şekil 23: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
3. Bölüm Ölçü sayı 18-23……..45

Şekil 24: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
3. Bölüm Ölçü sayı 24-29……..46

Şekil 25: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
3. Bölüm Ölçü sayı 30-34……..47

Şekil 26: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
4. Bölüm Ölçü sayı 1-9……..48

Şekil 27: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
4. Bölüm Ölçü sayı 10-19…….**.....**49

Şekil 28: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
4. Bölüm Ölçü sayı 20-27…….**.....**50

Şekil 29: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
4. Bölüm Ölçü sayı 28-32**……..**51

Şekil 30: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
4. Bölüm Ölçü sayı 34-41……..52

Şekil 31: Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)
4. Bölüm Ölçü sayı 42-45**……..**53

ÖRNEK LİSTESİ

Örnek 1: Uzun ses Egzersizi ('*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 11. Numara 1-2-3-4-5*)……..55

Örnek 2: Uzun ses Egzersizi ('*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 12. Numara 7-8*)…….....56

Örnek 3: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi ('*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 19. Numara39)*……....57

Örnek 4: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi ('*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 48. Numara 31)*……...57

Örnek 5: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi ('*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 49. Numara 37*……....58

Örnek 6: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi ('*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 50. Numara 43*……....58

Örnek 7: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi ('*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 51. Numara 49*……....59

Örnek 8: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi: Clarke's Technıcal Studues For The Cornet ' *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*' Sayfa 11 Numara 54……59

Örnek 9: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi: Clarke's Technıcal Studues For The Cornet ' *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*' Sayfa 17 Numara 74……60

Örnek 10: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi: Clarke's Technıcal Studues For The Cornet ' *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*' Sayfa 25 Numara 95……60

Örnek 11: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi: Clarke's Technıcal Studues For The Cornet ' *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*' Sayfa 32 Numara 128……..61

Örnek 12: Re Majör Üzerinde Gam Egzersizi'*(Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 72. Numara 57 ve 58')*……..61

Örnek 13: Re Majör Üzerinde Gam Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 72. Numara 59 ve 60)*……....62

Örnek 14: Re majör üzerinde gam egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 72. Numara 61 ve 62)*……**.....**62

Örnek 15: Re majör Üzerinde Gam Egzersizi: Clarke's Technıcal Studues For The Cornet ' *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*' Sayfa 25 Numara 95……63

Örnek 16: Staccato egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 32. Numara 28)*……64

Örnek 17: Staccato egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 34. Numara 32)*……64

Örnek 18: Staccato egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 35. Numara 35)*……65

Örnek 19: Staccato egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 36. Numara 37)*……65

Örnek 20: Bağlı Egzersizler (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 61. Numara 12-13-14-15-16)*……66

Örnek 21: Tril Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 111. Numara 60)*……**.....**68

Örnek 22: Tril Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 112. Numara 61-62)*……**...**69

Örnek 23: Tril Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 123. Numara 63-64)*……69

Örnek 24: Tril Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 114. Numara 68-69)*……70

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Georg Philipp TELEMANN…….....12

Resim 2: Mısır Firavunu Tutankhamun 'un Mezarından Çıkan Trompet….……16

Resim 3: Yunanlıların Heykellerinde Trompet' in Kullanması ……...17

Resim 4: Yunan Trompeti '*Salpinx*'…….……...17

Resim 5: Roma Tubası…….….18

Resim 6: Capistrum…….….18

Resim 7: Orta Çağ Hanedan Trompeti…….....19

Resim 8: Doğal Trompet…….20

Resim 9: Kulisli Trompet……..…….……...21

Resim 10: Perdeli Büğlü Trompet…….…....22

Resim 11: Pistonlu Trompet…….…….23

Resim 12: Trompetin Bölümleri…….…....24

Resim 13: Trompetin yan boruları …….……..26

Resim 14: Trompet Pistonu ……..……....26

Resim 15: Trompet Pistonun Çalışması…….....27

Resim 16: Ventilli (rotary) Trompet …….……...31

Resim 17: Piccolo Trompet …….……...31

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müziğin en genel tanımı; sesin biçim ve anlamlı titreşimler kazanmış halidir. Sesin ve sessizliğin belirli bir zaman aralığında ifade edildiği sanatsal bir form olan müzik; duyguları, düşünceleri, tasarımları, izlenimleri, olgu ve olayları belirli bir amaca dayanarak ve yöntem kullanarak güzellik anlayışına göre birleştirmekte ve biçimlendirmektedir.[1]

Müzik duygusal olarak algılanabilir, akıl ile kavranabilir olduğu için hem bir sanat hem de bir bilimdir.

Müziğin varoluşu, tarih öncesi dönemlere dayanmaktadır. İlk insanlar yağmurun sesi, rüzgârın uğultusu, suların şırıltısı, kuşların ötüşü gibi doğa olaylarından etkilenerek odun, boynuz, kemik boruları üfleyerek, hayvan bağırsağından yapılmış olan ipleri çekerek, hayvan derilerini, içi boş kütüklere geçirerek sesleri taklit etmeye başlamışlar daha sonraları bu sesleri işaret verme amaçlı kullanmışlardır. Zaman geçtikçe bu sesleri kendilerine göre düzenleyerek ilkel müziklerini yaratmışlardır.

Müzik tarihsel süreç içerisinde gelişim ve beraberinde değişimlere uğrayarak zaman içerisinde yolculuğuna devam etmiş ve günümüzde hala gelişim ve değişimlere uğrayarak yolculuğunu sürdürmeye devam etmektedir.

Rönesans dönemi ile Klasik dönem arasındaki zaman dilimini kapsayan, 17. Yüzyılın ilk çeyreğinden 18. Yüzyılın ortasına kadar egemen olan, müzik tarihinde ise ünlü besteci MONTEVERDİ' den BACH' a uzanarak 150 yılı kapsayan 1600 - 1750 yılları arasında geçen dönem, '*barok dönem'* olarak geçmektedir. Barok dönem müziği; Müzik formlarındaki yenilikler, enstrüman gelişimindeki ilerlemeler ve çok önemli bestecilerin varlığı ile müzik tarihinin adeta damga vurmuş bir dönemi olarak kabul edilmektedir.

---

[1] OKATAN, İlker (2012) '*Müziğin Sözel Dili* ' Cinius Yayınları İstanbul Sayfa. 9

Barok dönem üç ana bölüme ayrılmaktadır. Erken barok (1580 - 1630), orta barok (1630 - 1680) ve geç barok (1680 - 1750) yılları arasında gerçeklemiştir.[2] Ancak SAY' a göre; *'Sanat tarihinde dönemler kesin çizgilerle ayrılamaz. Çünkü her dönem, kendisinden sonraki dönemi hazırlar. Dolayısıyla dönemler arasındaki ilişki, iç içe özellikler taşımaktadır.'* [3]

Erken barok döneminde; tarihteki ilk opera unvanına sahip olan '*Dafne'* İtalya'nın Floransa şehrinde bulunan 'Giovanni de Bardi/ Kont Bardi' sarayında toplanan sanatçılar tarafından, İtalyan besteci 'J. PERİ' nin ve İtalyan Şair 'O. RİNUCCİNİ' nin yazmış oldukları 1597 yılında bestelenen eserdir. IV. Henry'nin evlenme töreninde ilk defa sahnelenen '*Dafne*' operası, günümüzdeki opera gibi sahneleme, dekor ve kostüm öğeleri bulunmadan sergilenmiş ve edebi yönden, şair ve besteciler tarafından beğeni toplamıştır.

Operanın gelişmesinde ve dünyada tanınmasını sağlayan kişi, İtalyan besteci C. MONTEVERDİ' dir. Yunan mitolojisinde bulunan, '*Orfe ve Evridiki*' mitolojik öyküsünü örnek alarak şair A. STRİGGİO ile birlikte C. MONTEVERDİ 5 perdeden oluşan türde bir '*Orfeo*' operasını bestelemiştir. 1607 yılında İtalya'nın Venedik şehrinde bulunan 'Palazzo Ducale / Duk'un Sarayın' da ilk defa sahnelenmiştir.[4]

Orta barok döneminde: İtalyan asili olarak doğan G.B. LULLİ' nin Fransa'ya seyahati sırasında, 1653 yılında Paris şehrinde XIV. Louis'in '*Versay'* sarayında çalışmaya başlamasıyla, Fransa'nın barok döneme katkıları başlamıştır. Fransa vatandaşlığına geçtikten sonra adını J.B. LULLY olarak değiştiren besteci, Fransız müzik zevkini değiştirmiş olduğu kabul edilmektedir. Eserlerinde kullanılmayan veya az kullanılan enstrümanları, daha yaygın şekilde kullanmaya önem vermiştir. Eserlerini bestelerken kendine özgü stil ile hızlı, canlı ritim ve dans edilebilirlik özellikleri ile müzik bestelemeyi tercih etmiştir. En önemli operaları; Alceste (1674), Thesee (1675)

---

[2]DİK, Ceren (2015). '*Barok Dönem Müziği Süslemelerinin İncelenmesi'* İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sanata Yeterlilik Tezi. Sayfa 3

[3]SAY, Ahmet (1995) '*Müzik Tarihi*', Müzik Ansiklopedisi Yayınları, , Sayfa. 173

[4] https://tr.wikipedia.org/wiki/Orfeo (Erişim Tarihi 30 Mayıs 2021)

Barok dönem; PERİ, MONTEVERDİ, GESUALDO gibi besteciler ile başlamış, LULLY, CORELLİ, SCARLETTİ bestecilerle yayılmış ve en sonunda '*Olgun barok*' olarak da bilinen geç barok dönemi, TELEMANN, VİVALDİ, BACH gibi besteciler ile doruk notasına ulaşmıştır.

14 Mart 1681 yılında Almanya'nın Magdeburg şehrinde dünyaya gelmiş ve 25 Haziran 1767 yılında Hamburg şehrinde vefat eden Georg Philipp TELEMANN, barok dönem önemli bestecilerinden biridir.

Georg Philipp TELEMANN üretkenliği ile ön plana çıkmaktadır. Öyle ki kendi el yazısı ile yazılmış bestelerinin günümüzde bile sayısı bilinmemektedir. *'' Guinness Rekorlar Kitabı'nın en verimli bestecisi kimdir? ''* Araştırması sonucunda Georg Philipp TELEMANN olarak bulunmuştur.[5] Besteci, 12 yıl boyunca her hafta çalınacak şekilde bir kantat besteleyerek 78 dizi tamamlamış, 40 kadar opera yazmış, 700'e yakın orkestra süitine, ek olarak sayısı bir hayli kabarık konçerto ve oda müziği eserleri bırakmıştır.[6]

'*Üretkenliğiyle müzik tarihinde önemli bir yeri olan Georg Philipp TELEMANN iki günde bir kantat yazabiliyordu. Ayrıca sekiz bölümlü bir motet'i mektup yazar gibi yazdığı da söylenirdi. G.P. TELEMANN 40 opera, 44 passion besteledi ve 12 dönem boyunca kantatalar üretmeyi sürdürdü. G.P. TELEMANN, çok sayıda eseriyle stil galant'ın şekillenmesinde rol oynamıştır. Eserlerindeki derin ve yumuşak esprisi ve az rastlanır fantezisiyle G.P. TELEMANN klasik dönemi hazırlayan en önemli besteciler arasında yerini almıştır'.*[7]

TELEMANN, kilise müziğinin katı kurallarından çıkıp melodik bakımından daha zengin olan İtalyan müziğini, hareketli ve renkli olmasından dolayı Fransız armonisini harmanlayarak; halk ile bağ kurabilme yeteneği ve üretkenliği ile müzik dünyasında önemli bir yer edinmiştir. Nota basımıyla ilgili bir yayınevi kurarak müzik

[5] YENER, Faruk; (1990) ' *Şu Eşsiz Müzik Sanatı* ', Cem Yayınevi, İstanbul. Sayfa. 92
[6] ÖNVER, Çisem. (2009). '*Georg Phillippe Telemanınn'ın Flüt Ve Orkestra İçin A Moll Süiti'in Form Ve İcra Açısından İncelenmesi'.*Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Esntitüsü Sayfa. 57
[7] SAY, Ahmet; (2001) *' Müziğin Kitabı'*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

tarihinde öncelikle kendi eserleri olmak üzere döneminin BACH, HANDEL ve VİVALDİ gibi birçok bestecisinin eserlerinin basılmasına katkıda bulunmuştur.[8]

Georg Philipp TELEMANN solo eserlerde çalgıyı zorlamayarak, çalgının kendine has rengini ve teknik olanaklarını kullanmış ve flüt, fagot, viyola, trompet gibi her türlü çalgıya önem vermiştir.

Georg Philipp TELEMANN'ın trompet için yazdığı eserler; 2 Obua ve Trompet için konçerto TWV 53: D2, 3 Trompet ve Timpani için konçerto TWV 54: D3, 3 Trompet ve Timpani için konçerto TWV 54:D4, Keman, Çello ve yaylılar için konçerto TWV 53: D5. Tek (solo) trompet için yazılan Re majör Trompet konçertosu TWV 51:D7 eserlerdir.

1. Problem

Georg Philipp TELEMANN uzun ömrü boyunca opera, oratoryo, sonat, süit, formları üzerinde çalışmaya ağırlık vererek flüt, fagot, trompet ve başka enstrüman için eserler vermiş, bestelemiş olduğu eserler ile müzik tarihine damga vurmuştur.

TELEMANN'ın trompet için yazmış olduğu Re Majör Trompet Konçertosu için form ve icra yönü ile ilgili kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır. Bu araştırmanın problemini; Georg Philipp TELEMANN'ın Re Majör Trompet Konçertosu isimli eserinin form ve icra açısından incelenmesi oluşturmaktadır.

TELEMANN'ın trompet için yazmış olduğu konçertonun formu ve çalışırken izlenilmesi gereken ve yol göstermek için yapılan bu araştırmanın alt problemlerini aşağıdaki şekilde belirlemek mümkündür.

[8] FIRAT, Osman (2010) *'Phillipp Telemann ve Besteci'nin Mi Minör Fagot Sonatı'* Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasaat Dalı Üflemeli Ve Vurmalı Çalgılar Programı, İstanbul Sayfa. 5

1.1 Alt Problemler

1. Barok dönemde müziğin yapısı ve özellikleri nelerdir?
2. Georg Philipp TELEMANN' ın hayatı ve müzik tarihindeki yeri neresidir?
3. Trompetin tanıtımı ve tarihçesi nasıldır?
4. Georg Philipp TELEMANN' ın Re Majör Trompet Konçertosunun form yönünden incelenmesi nasıl olmalıdır?
5. Georg Philipp TELEMANN' ın Re Majör Trompet Konçertosunun icra yönünden incelenmesi nasıl olmalıdır?

Yukarıdaki yer alan soruların cevaplarını araştırılmasını içeren bu çalışma trompet alanında eğitim alan veya eğitim veren kişilere bu eserin anlaşılmasıyla ilgili bir altyapı hazırlanması amaçlanmış, daha iyi anlaşılan eser hem daha kaliteli bir şekilde icra edilecek, hem de öğrencilerin daha bilinçli çalışması sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2 Amaç

Bu araştırmada, Georg Philip TELEMANN' ın hayatı, müziği ve eserlerinden biri olan Re Majör Trompet Konçertosunu inceleyerek, zorluk derecesi göz önüne alındığında, icra etmek isteyen trompet sanatçılarına, ön hazırlık, yol göstericilik ve bilgilendirici bir kaynak olması amaçlanmaktadır.

1.3 Önem

Bu araştırmada, Georg Philipp TELEMANN' ın Re Majör Trompet Konçertosu eserini inceleyerek, hangi dönemde yaşadığını, hayatını, eserlerini ve Re Majör Trompet Konçertosu araştırmak isteyen müzisyen, akademisyen ve araştırmacılara bilimsel bir kaynak olacağı düşünülmüştür.

1.4 Sınırlılıklar

Bu araştırma, Georg Philipp TELEMANN'ın Re Majör Trompet Konçertosu'nun form ve icra yönünden incelenmesi ile sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

A tempo: Asıl tempo (tekrar tempo)

Adagio: Yavaş ve rahat tempo

Akor: Dikey olarak yazılmış, en az üç sesin birlikte tınlaması

Allegro: Önceleri' mutlu' ve 'sevinçli' anlamında kullanılan terim, günümüzde hızlı ve canlı tempoyu anlatır.

Armoni: Akorların kuruluşu, türleri, çevrilmesi, bağlanması yürüyüşü ve melodi ilintileriyle uğraşan bilim. Seslerin tonalite gibi kurallı öğeler çerçevesinde birbirine bağlanışı.

Arpej: Akorları oluşturan notaların birbiri ardına tek tek çalınışı.

Basso continuo: sürekli bas.

Cantabile: Şarkı söyler gibi.

Coda: Kuyruk anlamına gelen ve bir parçanın sonuna konan bitiş bölümü.

Concerto grosso: küçük bir çalgı grubun, orkestranın geri kalan çalgılarıyla (ripieno) Karşıt olduğu yapıt.

Entonasyon: Tona ve akorda göre sesin uyumu, rengi ve temizliği, ses tutarlılığı.

Etüt: Egzersiz çalışma, alıştırma parçası

Forte: Güçlü, kuvvetli.

Grave: Çok yavaş ve gösterişli tempo.

Kanon: Temel bir ezgiyi iki veya daha fazla sesin belirli aralıklarda uyumlu bir şekilde takip etmesi.

Konçerto: Çalgının veya çalanın tüm yeteneklerini sergilemek amacıyla genellikle tek bazen de birden çok çalgı için yazılmış yapıt. Orkestra eşliğinde olan konçertolar genellikle 3-4 bölüm ve sonat formundadır.

Kromatik: İsimleri aynı seslerin yarın ton ara ile dizilmeleridir.

Lied: Şarkı, ezgi. Alman bestecilerin, alman şiirleri üzerine bestelediği lirik halk şarkıları.

Melodi: Ezgi. Ritim ögesinden de yararlanarak bir biçim çerçevesinde ardı ardına dizilmiş, seslerin oluşturduğu yapı.

Modülasyon: Bir tonaliteden öbürüne geçme.

Motif: Bir yapıtın ana öğelerinden biri olarak kullanılan, bir müzik fikrinin kaynağı olan bölüm.

Nüans: Sesin şiddet farkı.

Oda müziği: Az sayıda çalgıdan oluşan küçük topluluklar için yazılmış müzik.

Tonik: Eksen merkez. Bir dizinin birinci sesi. Bir yapıtta çıkış noktası durumundaki nota.

Tril: Bir tür süsleme. Bir notayla, tam veya yarım ton üstündeki notayı birbiri ardına titretircesine çalarak uygulanan teknik. Notanın üstünde kısaca ‘tr’ şeklinde yazılır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma tekniklerinden betimsel tarama ve kaynak taraması modeli kullanılmıştır.

2.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Georg Philipp TELEMANN'ın hayatı, müziği ve Barok Dönem, örneklemini ise Georg Philipp TELEMANN'ın yazdığı Re Majör Trompet Konçertosu oluşturmaktadır.

2.3 Verilerin toplanması

Bu araştırmadaki verilere, Barok dönemin müzik stili araştırılarak başlanmış, bu dönemin önemini anlatan kitap, dergi, e-dergi, tez, e-kitap ve internet siteleri gibi kaynaklar incelenmiştir. Georg Philipp TELEMANN'ın hayatını anlatan kaynaklar bulunmuş, trompetin tarihçesi hakkında araştırma yapılmıştır. Georg Philipp TELEMANN'ın yazdığı Re majör Trompet konçertosu isimli eser incelenmiş, içindeki teknik yönden zor pasajların icrasını kolaylaştıracak teknik çalışmalar ve egzersizler bulunmuş ve tavsiye edilmiştir.

2.4 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Bu araştırmanın sonucunda elde edilen veriler toplanarak; Georg Philipp TELEMANN'ın hayatı, müzik tarihindeki önemi ve müzikal anlayışı daha iyi gözlemlenmiş, Re Majör Trompet Konçertosu form ve icra yönünden incelenerek daha iyi icra edilebilmesi için birçok egzersiz ve teknik çalışmalar tavsiye edilmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1 Barok Dönemde Müziğin Yapısı Ve Genel Özellikleri

Rönesans dönemi ile Klasik dönem arasındaki zaman diliminde yer alan, 17. Yüzyılın ilk çeyreğinden 18. Yüzyılın ortasına kadar egemen olan, müzik tarihinde ise ünlü besteci MONTEVERDİ 'den BACH' a uzanarak 150 yılı kapsayan 1600 - 1750 yılları arasında geçen dönem, barok dönem olarak adlandırılmaktadır. Barok dönem müziği; müzik formlarındaki yenilikler, enstrüman gelişimindeki ilerlemeler ve çok önemli bestecilerin varlığı ile müzik tarihine adeta damga vurmuş bir dönem olarak kabul edilmektedir.

Kelime anlamı olarak barok, İspanyolcadan Fransızcaya geçmiş, *'barrocco' 'biçimsiz inci'* anlamına gelmektedir.[9] Böyle söylenmesinin sebebi, Barok dönem sonrası Klasik dönem bestecilerinin barok dönemi eleştirmek veya dalga geçmek amacıyla verildiği söylenmektedir.

Barok dönemin çıkış yeri İtalya'dır. Operanın ortaya çıkmasıyla başlayan ve bütün Avrupa ülkelerine yayılan bu akım beraberinde birçok yenilikleri getirmiştir.

Barok dönemde müzik bestelenmesi, Feodalizmin de olması sebebi ile birlikte saray soylularının emir veya siparişi ile bestelenmiştir. Eserlerin çoğu belirli bir amaç doğrultusunda yazılmıştır. Bu yüzden besteciler artık kendilerini bir sanatçı olarak değil de saray için çalışan biri olarak görmeye başlamıştırlar. O dönemde bestelenen eserler o kadar fazla oluyordu ki, basılmasına imkân olmaması sebebiyle günümüze kadar birçok eser unutulmuş veya kaybolmuştur.

[9] İLYASOĞLU, Evin (1999) '*Zaman İçinde Müzik'*, 5. Baskı Yapı Kredi Yayınları, İstanbul. Sayfa.25

Soyluların estetik anlayışına göre bestelenen müzikler, gösterişli, görkemli, ayrıntıya inebilen ve oldukça süslü bir yapıya dönüşmüştür. Artık din dışı yapılan müzikler, kilise müziğine göre daha çok ön plana çıkmaktadır.

Barok dönemden önce olan Rönesans dönem müziğinin özellikleri genellikle sadelik, temiz ve saflık duygularının daha yumuşak bir biçimde yansıtılmasıdır. O dönemdeki bestecilerin yazmış oldukları eserlerde, enstrümanların icra ettikleri melodi ve ses şiddeti, hep aynı seviyede kullanılmaktadır. Tek düzelikten dolayı bir zaman sonra dinleyiciler tarafından sıkıcı bulunmaya başlanılmıştır. Barok dönemin müziği ise tam tersi olarak çok sık aralıklar ile ton değiştirmesi, karmaşık armoni yapısı, melodilerin uzunluğunun fazla olması, klavyenin yoğun kullanımı, Majör ve minör olarak ifade edilen işitsel etkilerin kullanımı ile müzik form ve yapısına sahiptir. Aslında barok müziğin abartılı ve bol süslemeli yapısının olması barok dönemindeki resim, heykel ve mimari yapıtlarda da görmek mümkündür.

Ses dolgunluğu (*sonorite*), eserin icra sırasında ritminde, anlatılmasında ve ruhsal derinliğinde görülmektedir. Ses dolgunluğuna karşıtlık olarak müzik, orkestranın ikiye bölünerek soru cevap şeklinde elde edilmektedir. Bu yöntem konçerto geleneğinin ilk adımı olarak görülmektedir. Olgun barok döneminde konçertoların genel yapısı, solo enstrümanın, orkestra topluluğunun karşıtlığından doğmuştur. [10]

Barok dönem boyunca, ses düzeyinin alçalıp, yükselmesiyle (*gürlük*) gelişim göstermiştir. Rönesans ve orta çağdaki eserler ise genelde ses düzeyi düz bir seviye izlemektedir.

Rönesans döneminde ideal ses anlayışı, bağımsız seslerin yaratmış olduğu, çokseslilik ilkesine dayanmaktadır. Barok dönemde, temel bir bas ve süslü bir tiz sesin (*solo*) yalın bir armoni ile birleştirilmesidir. Bu dönemde bestelenen eserler, sürekli bas (*basso continuo*), tiz sesin (*solo enstrüman*) iki temel melodi çizgisi ve bas sesin

[10] İLYASOĞLU, Evin (1999) '*Zaman İçinde Müzik'*, 5.Baskı Yapı Kredi Yayınları, İstanbul. Sayfa 25

gücünün arttırılması ön görülmüştür. Bu özellik olgun barok bestecilerinin armoniyi zenginleştirmesiyle ortadan kalkacaktır.[11]

Barok dönemde armoni gelişme gösterirken, aynı zamanda durgu (*kadans*) gelişim gösterdiği gözlemlenmiştir.

Barok dönem öncesinde müziğin bittiği zaman güçlü bir durak hissi olmamıştır. Barok dönem ile birlikte, bir kapanış cümlesi, birbirlerini izleyen armoniler, cümlenin bittiği güçlü bir durgu (*kadans*) doğmaya başlamıştır.

Barok müziğinin armonik yapısının temeli, (*kontrpuan*) tekniğine dayanmaktadır. Kontrpuan kelimesi Latincede 'Noktaya Karşı Nokta' (notaya karşı nota) ifadesinden gelmektedir. Rönesans da gelişen ve barok müziğinin en önemli özelliği haline gelen kontrpuan, notaların birbirlerine armonik açıdan bağlı ritim ve gelişimi bağımsız olan iki veya daha fazla ses arasındaki ilişkidir.

Barok dönem boyunca, kullanılan kontrpuan tekniği yerini, tek sıralı melodiye geçiş göstermiştir. Armoninin sadeleşmesi ile birlikte müzik tarihinde önemli gelişme olan majör ve minör gamlar keşfedilmiştir. Bu keşif ile en önemli amaç esas notayı öne çıkarmak haline geldi ve her bir akordun işlevi artık esas nota olan (birinci derece) ilişkisine göre belirlenmiştir. Birinci derece (tonik) ve beşinci derece (dominant) arasındaki farklılıklardan yararlanarak, çeşitli formlarda müzik yapmak daha kolay hale gelmesi ile birlikte farklı formlarda olan enstrüman için müziği geliştirmişlerdir.

Barok müzik denildiği zaman aklımıza ilk olarak karşıtlık (*kontras*t) gelmelidir. Bu olayın nedeni, farklı tonlardaki enstrümanların toplu halde çalınırken, birbirleri ile yarış yaparcasına duyulmasına neden olmasıdır.

Barok döneme ait bir eser dinlediğimiz zaman, kontrastı çeşitli şekillerde görmekteyiz. Örneğin; bir melodi icra edilirken başka bir melodiye geçme, parçanın hızlı veya yavaş tempo ile çalınması, yüksek veya alçak ses dediğimiz ' *nüans* ' olarak icra edilmesidir.

[11] İLYASOĞLU, Evin (1999) '*Zaman İçinde Müzik'*, 5.Baskı Yapı Kredi Yayınları, İstanbul. Sayfa 26

Devamlı ritim duygusu genellikle dönem içerisinde geç barok dönem eserlerinde kendini göstermektedir. Ritim cümlelerin çarpıcı motifler ile başlayıp, durmadan devam edilebilirdi. Uyumsuz (*dissonans*) akorları parçaya renk ve duygu katmak için zaman zaman eserde kullanıldığı kısıma dikkat çekmek amacıyla daha serbest kullanılmaya başlanılmıştır.

1600'lü yıllara kadar vokal müziği çoğunlukta iken, kantat (dini ve din dışı), oratoryo, messa, passion, opera, koral, motet, aria, madrigal, recitatif, Barok dönem başlamasıyla esntrüman gelişimi ile Dans süitleri, füg, koral prelüd, solo sonatlar, konçerto grosso, trio sonatlar, solo konçerto, uvertür, gibi yeni formlar ortaya çıkmıştır.

3.2 Georg Philipp TELEMANN'ın Hayatı ve Müzik Tarihindeki Yeri

Barok döneminin önemli bestecilerinden biri olan Georg Philipp TELEMANN, 14 Mart 1681 yılında, Almanya'nın Magdeburg şehrinde dünyaya gelmiş, 25 Haziran 1767 yılında ise Hamburg şehrinde vefat etmiştir.

Resim 1: Georg Philipp TELEMANN[12]

[12] https://tr.wikipedia.org/wiki/Georg_Philipp_Telemann, (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)

Georg Philipp TELEMANN 10 yaşında müzikle ilgilenmeye başlamıştır. Kendi başına flüt, keman, org gibi birçok müzik aletini çalmayı öğrenerek, 12 yaşında ilk operasını bestelemiş ve 14 yaşındayken kentteki bir kilisenin müziğini yönetmiştir.

Müzikle uğraşmasını istemeyen kişileri müzik düşmanları olarak adlandıran Georg Philipp TELEMANN şu sözleri söylemiştir;

‘*’’12 yaşında başından geçenleri şu sözlerle anlatmaktadır: Müzik düşmanları gruplar halinde anneme geldiler. Eğer müzikle uğraşmama engel olunmazsa ileride dolandırıcı, hilebaz, halkı ayartan biri olacaktım. Söylenenler yapıldı: Notalarım ve çalgılarım elimden alınırken, yaşamımın yarısını kaybetmiş oluyorum.’’*[13]

Georg Philipp TELEMANN’ın müzikle uğraşmasını engellemek için annesi, Harz Dağları eteklerindeki Zellerfeld (Almanya'da Aşağı Saksonya eyaletinde yer alan bir şehir) kasabasına götürmüş, fakat TELEMANN müziğe ilgisini koparmamış ve kendini orada yetiştirmeyi sürdürmüştür.

Annesin isteği üzerine 1701 yılında Leipzig üniversitesinde hukuk ve çağdaş diller öğrenimi görmeye başlamıştır. Daha sonra annesini ikna ederek org sanatçısı olarak çalışmak üzere izin almıştır. Leipzig’de 1 yıl içerisinde yeteneği keşfedilen Georg Philipp TELEMANN şehirdeki iki kiliseye müzik yazmaya başlamıştır. Kısa süre sonra ise 40 kişilik bir ekip ile birlikte ‘*Collegium Musicum*’ kurmuştur.

1703’te Leipzig operasını yöneten ve 1704’te ise Neue Kirche’de orgcu olarak görev yapmaya başlayan Georg Philipp TELEMANN kariyerinde hızlı yükselmeye başlamıştır. Müzik direktörlüğü yapan Johann KUHNAU, Georg Philipp TELEMANN’ın kendi öğrencilerini operalarda kullanmasına ve hızlı yükselmesine çok kızarak TELEMANN’ın sadece bir opera müzisyeni olduğunu söylemiş ve şikâyetleri ile TELEMANN’a rahat vermemeye başlamıştır. Yaşanan bu durum sonucu Georg Philipp TELEMANN Leipzig’den ayrılmaya karar vermiştir.

[13] AKTÜZE, İrkin (2004) “*Müziği Anlamak’’* ; Pan Yayıncılık, İstanbul. Sayfa. 2426

1704'de Promnitz'de Kont Erdmann'ın sarayında müzik yönetmeni olarak Sorau'ya, 1708'de de başkemancı olarak Eisenach'a yerleşmiştir.[14] 1709 yılında Saray Müzik yönetmenliğine atandığı Eisenach'ta, Johann Sebastian Bach ile arkadaşlık kurmuş 1714'te, Bach'ın oğlu Carl Philipp Emmanuel'e vaftiz babalığı yapmıştır. Kentin nitelikli orkestrası için uvertürler, konçertolar ve oda müziği eseri bestelemiştir.

Eisenach'ta mutlu ve verimli yıllar geçirmiş ve 1710 yılında sanatçı bir ailenin kızı olan '*Amalie Louise Juliane TELEMANN*'[15] ile evlenmiştir fakat 1711'de eşi doğum sırasında vefat etmiştir.

1712'de Frankfurt şehrinden gelen çağrıyı kabul etmiş, kentin müzik direktörü ve Barfüssiger Kilisesi Kapellmeisteri olarak çalışmıştır. Hem besteci, hem şef olarak ün kazanarak, hem asillerin, hem de burjuvazinin desteği ile konserler düzenlemiştir. Kantatlar ve oratoryolar dışında orkestra eserleri de yazmış ve bu eserlerin icra edilmelerini sağlayarak, Uluslararası üne kavuşmuş ve bu nedenle de pek çok müzisyen onu ziyarete gelmiştir.

1714'te '*Maria Katharina TELEMANN*'[16] ile evlenmiştir. Katharina, dördüncü çocuğunu doğurduktan sonra ayrılmış, çocuklarının bakımını ve yetişmesini üstlenen besteci zorlu yıllar yaşamaya başlamıştır.

1716-1719 yılları arasında birçok yerde orkestra şefi olarak görev almıştır.

1721 yılında ise hayatı boyunca Hamburg'daki beş ana kilisenin müzik yöneticiliğini görevini kabul etmiştir. Georg Philipp TELEMANN burada haftada 2 kantat, yılda 1 passion bestelemek ve kilise ile devlet törenleri için nadiren çalışmakla yükümlü olmuştur.

---

[14] AKTÜZE, İrkin (2007) "*Müziği Anlamak''* ; Pan Yayıncılık, İstanbul. Sayfa. 2427

[15] https://www.geni.com/people/Georg-Philipp-Telemann/6000000015700986558 (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)

[16] https://www.geni.com/people/Georg-Philipp-Telemann/6000000015700986558 (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)

1722'de Hamburg Operası direktörü olan TELEMANN en ünlü operaları 'nın yanında pek çok konçerto, oda müziği ve orkestra eserlerini 46 yıl yaşadığı Hamburg'da yazmış, 86 yaşında aynı kentte ölmüştür.

Üretken ve bağımsız bir düşünce yapısına sahip olan Georg Philipp TELEMANN, Barok ve Klasik dönemler arasında kurulacak olan köprüye pek çok açıdan katkı sağlamıştır.

''1729'daki otobiyografisinde TELEMANN'IN eserlerinin bu noktaya kadarki biçimsel gelişiminin kısa bir özetini vermiştir: " Müzikal stille ilgili ulaştığım şey tanınmaktır. İlk olarak Leh Stili geldi ve onu Fransız, kilise, oda ve opera stilleri takip etti ve en nihayetinde beni şu anda diğerlerinin yaptığından çok daha fazla meşgul eden İtalyan stili geldi".[17]

20. yüzyılın başlarında Georg Philipp TELEMANN müziğine karşı artan ilgi Schneider ve Rolland gibi müzikologların onun yaratıcılığı hakkında ayrıntılı bilgi veren biyografileriyle yeni çalışmalara olanak sağlamıştır.

İki dünya savaşı arasındaki dönemde yazılan birçok tez ve çok sayıda bilimsel yayının basımıyla birlikte BARENREİTER'in 1950'de başlayan TELEMANN nota basımları için ortam hazırlanmış ve 1980`lerde tematik katalogların ortaya çıkması ile TELEMANN'ın 3000'i aşkın eseri üzerinde ilk kapsamlı çalışmanın yapılmasını sağlamıştır.

'Günümüzde TELEMANN'ın eserlerinin çoğuna TWV numaraları verilmişlerdir. TWV, TELEMANN Werkeverzeichnis, yani TELEMANN'ın Çalışmalarının Kataloğu anlamına gelmektedir. TWV harflerinin ardından bir numara, iki nokta üst üste, bir harf ve bir numara yazılmaktadır. '[18]

[17] AKTÜZE, İrkin (2004) 'Müziği Anlamak' ; Pan Yayıncılık, İstanbul.
[18] BOYDEN, D. David, (2008) ''An Introduktion to Music'', California.

3. 3 Trompetin Tanımı Ve Tarihçesi

Trompete dair en eski bilgiye Gılgamış Destanı'nda (M.Ö.2000) rastlanmaktadır. Destanda Sümerli bir kahraman içi oyulmuş ağaç kabuklarından nasıl trompet yaptığı anlatılmaktadır.

1922 yılında yapılan kazılarda Mısır firavunu Tutankhamun[19] (M.Ö. 1333-1323) mezarının bulunmasıyla birlikte iki adet Mısır trompeti ortaya çıkmıştır. Bir tanesi gümüş (58.2cm) ve diğeri de bronz (50,5 cm) olmakla birlikte ikisinin de geniş kalakları bulunmaktadır ve ağızlıkları yoktur. Mısır'dan başka, (M.Ö. 1000) yıllarına ait bronz trompetlere de Danimarka'da rastlanmıştır.[20]

Resim 2: Mısır Firavunu 'Tutankhamun 'un Mezarından Çıkan Trompet[21]

M.Ö 400'lü yıllara gelindiğinde antik Yunanda trompeti kullanarak, birçok aktivite ve farklı müsabakalar da kullanıldığı bilinmektedir. Yunanlarda sadece

[19] Mısır firavunu. M.Ö 1332-1323 yılları arasında hüküm sürmüştür.

[20] AKYOL, Utku; (2014) "*Trompetin Orkestradaki Yeri, Kullanımı ve Literatüre Geçmiş Önemli Trompet Sololarının İncelenmesi* "Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. Sayfa. 3

[21] http://5temmuz2009.blogspot.com/2009/10/istanbul-military-museum.html (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)

müsabakalarda değil, yapmış oldukları heykellerde bile trompeti çalarken yani üflerken görülmektedir.

Resim 3: Yunan Heykellerinde Trompet' in Kullanması [22]

Yunan trompeti olarak geçen '*SALPNİX*' uzunluğu 157 cm, sonunda bronz kalak ve 13 ayrı bronz halkaların, fildişine eklendiği enstrümandır. M.Ö 5. Yüzyıla ait olan trompet, Yunanların askeri alanlarında, spor etkinliklerinde, kazandıkları şehirleri duyurmakta ve resmi törenlerde kullanılmıştır.

Resim 4: Yunan Trompeti '*Salpinx*' [23]

Roma imparatorluğunun kurulmasıyla beraber M.Ö 300 yıllarında zamanın en büyük askeri gücü haline gelmesiyle birlikte askeri alanlarda kullanılmaya

[22] https://tr.pinterest.com/ffundaduman/sculptures,(Erişim Tarihi: 7 Şubat 2021.)
[23] https://www.wikiwand.com/en/Salpinx (Erişim Tarihi: 7 Şubat 2021.)

başlanmıştır. Askerlerin kuşatma sırasında veya düşmanların saldırmasında askerleri uyarmak için trompetler kullanılmaya başlanıldı. Roma tubası olarak adlandırılan bu çalgılar askerlerin toplu olarak yürüyüşlerinde kullanılmaktadır.116,84 cm olan roma tubası ucunda kalak olan ve düz bir boru şeklindedir.[24]

Resim 5: Roma Tubası[25]

Bakır işlemeciliğin çoğalmasıyla birlikte, roma döneminde yapılan roma tubası ve trompetlerin, daha güçlü ses çıkarmaları için enstrümanları büyütmeye başlamışlardır. Büyüyen enstrümanları çalabilmek için daha fazla efor ve nefes gerektiği için çalarken yanaklarını şişirerek ve yanaklara baskı uygulamak için de deriden yapmış oldukları başlıklar '*CAPİSTRUM'* denilen başına geçen derileri yapmışlardır.

Resim 6: Capistrum[26]

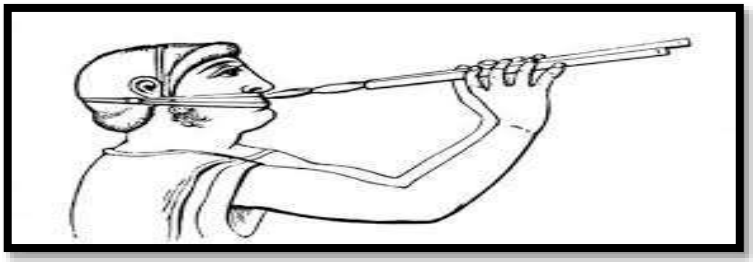

[24] SABIR, Serdar; (2012) "*Silahlı Kuvvetler Bando Okullar Komutanlığındaki Trompet Eğitiminde ArbanTrompet Metodunun Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Açısından İncelenmesi"* Sanatta Yeterlilik Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne. Sayfa. 19

[25] https://www.meloteca.com/tuba-romana, (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)

[26] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1212600 (Erişim tarihi 20.03.2021)

Trompetin zaman içinde gelişmesiyle beraber, feodalizm ya da derebeyliklerin de ortaya çıkasıyla, artık şatolarda malikânelerde ve kalede güç sahibi lordlar, prensler, dükler, baronlar ve krallar için çalışmaya başlamışlardır. Sarayın üst düzey hizmetçileri olarak değer kazanıp, trompet icracıları için çalışan hizmetçiler bile olmuştur.

Aristokratların festivallerde veya (bulundukları yerde) aristokratları anons etmeleri, trompetçilerin görevi olmuştur. Trompetler ne kadar çok olursa o kadar aristokratların gücünü ve konumunu belirlendiği söylenmektedir.[27]

Resim 7: Orta Çağ Hanedan Trompeti[28]

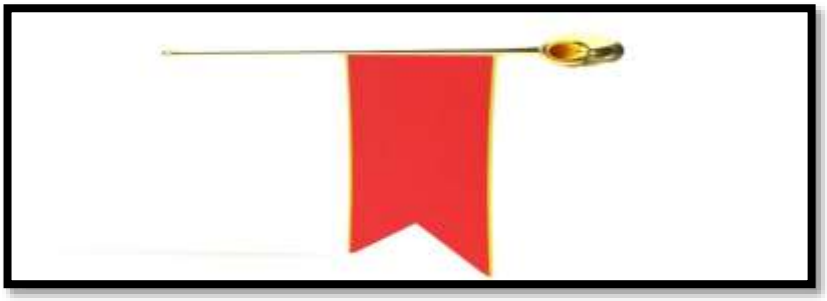

Rönesans dönemine kadar üretilen ve çalınan trompetler, sadece dört ses çıkarabilirlerdi. Bu yüzden sadece tören borusu ve askeriyede kullanıldığı için trompetin gelişmesinde yardımcı olamamıştır.

Şekil 1: Rönesans Dönemine Kadar Trompetlerin Çaldığı Notalar[29]

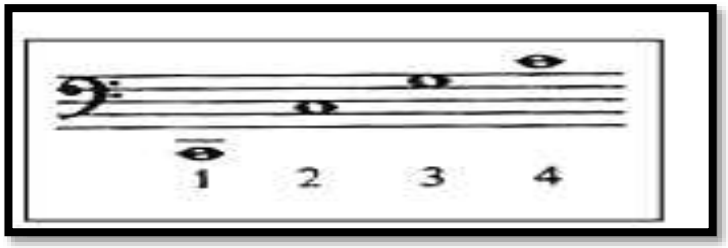

[27] SABIR, Serdar; (2012) "*Silahlı Kuvvetler Bando Okullar Komutanlığındaki Trompet Eğitiminde Arban Trompet Metodunun Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Açısından İncelenmesi"* Sanatta Yeterlilik Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne Sayfa. 15

[28] https://free3d.com/tr/3d-model/medieval-heraldic-trumpet-with-a-banner-4245.html (Erişim Tarihi:8 Şubat 2021)

[29] Edward Tarr, (1988) *The Trumpet*, Amadeus Press, Portland, Sayfa 42.

Rönesans'ın başlamasına yakın, ortaçağ dönemin sonlarına doğru sanat akışındaki gelişmeler sayesinde trompetin de gelişmesi hız kazanamaya başlamıştır. Düz trompet şeklinden trompetin borusu uzatılarak, iki kez bükülerek günümüz trompet şeklini almış, armonik tonlarda çalınabilmesine olanak sağlanmıştır. 212 cm boruyu uzunluğu kıvrılarak doğal trompetler ortaya çıkmıştır. Yapılan bu değişiklik de doğal trompetin fiziksel olarak nefes ve efor daha kolaylaştırdığını, çalış yönteminde ise daha pratik hale gelmesinde etkili olmuştur. Ses aralığının genişlemesiyle beraber incelik kazandırılmış ve tınısı geliştirilmiştir.

Resim 8: Doğal Trompet[30]

Yukarıdaki şekilde de göründüğü gibi günümüz trompetlerden farklı olarak piston olmadan ağızlık, gövdesi bakır veya pirinçten yapılmış uzun borunun kıvrılması ile oluşan gövde kısmı ve son olarak kalaktan oluşmaktadır. Çalış şekli ise, dudakları gererek tiz sesleri çıkması için, büzerek (serbest bırakarak) kalın notaların çıkarması sayesinde oluşmaktadır. Piston olmadığı için dudakların sıkılıp büzülmesi ile çıkan notaları çalınması, oldukça zordur.

Şekil 2: Do Natürel Trompet 'in Armonik Dizileri [31]

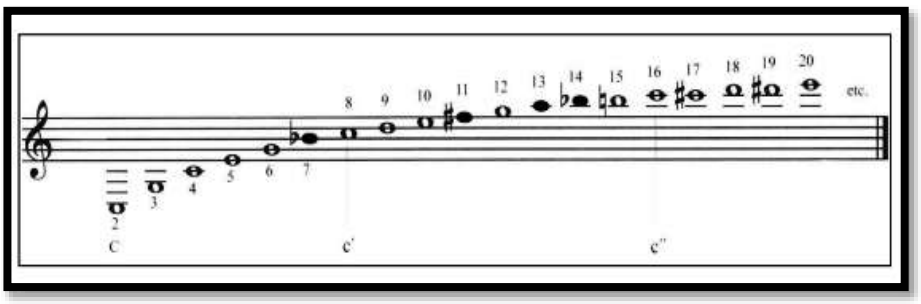

[30] https://fr.wikipedia.org/wiki/Trompette_naturelle (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)
[31] Andrew Jay Roseborrough, 2010 *The Modern Pedagogical Potential of The Baroque Natural Trumpet,* University of Miami, Florida, sayfa. 18

18. Yüzyıl sonları ve 19. Yüzyıllar arasında solo trompetler için sınırlı partiler yazılmıştır. Klasik ve Romantik dönemde partilerin az sayıda yazılmasının yanı sıra trompetler gösterilerde tamamen ortadan kalkıp yok olmamıştır. Enstrüman yapımcıları trompet performansını arttırmaları için yeni yapmış oldukları teknikleri deneyerek trompeti geliştirmeye devam etmişlerdir ve bu çalışmalarının sonucu trompet ailesine iki yeni üye katılmıştır. Bunlar kulisli trompet ve perdeli büğlü trompettir.

Doğal trompete benzeyen kulisli trompetler, bir ucu ağızlığa bağlı diğer ucu ise ana boruya olacak şekilde iç içe geçebilen borulara sahiptir. Kulisli trompeti çalan kişi bir eliyle ağızlık kısmına bağlı boruyu diğer eli ise trompeti hareket ettirmesi gerekmektedir. Aslında günümüzde bulunan trombon enstrümanına benzerlik göstermektedir. Böylelikle dudaklar ile notalar arasındaki geçiş şeklini daha kolay ve pratik şeklini almıştır. Her ne kadar (pistonlu) trompet kadar kromatik ve hızlı olmasa da kulisli trompetler de daha çok nota çalabilir hale gelmişlerdir. Kulisli trompetleri geliştirmek için yay mekanizması kullanarak trompetin daha seri şekilde hareket edebilmesi ve kromatik özelliklerini geliştirerek, İngiltere'de büyük başarı elde edilmiştir.

Resim 9: Kulisli Trompet[32]

[32] https://www.metmuseum.org/art/collection/search/503807 (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)

Kromatik dizilimdeki notaların çalınabilmesine olanak sağlayan perdeli büğlü trompet, 1700 yılları sonunda icat edilmiştir. Günümüzdeki trompetin oluşturulmasında ilk başarılı girişim olarak temsil etmektedir. Enstrümanın mucidi ise ünlü virtüözlerinden biri olan Anton WEİDİNGER[33]'dir. Perdeli büğlü Trompet ve kulisli Trompet sınırlı bir başarı yakalamasına rağmen, orkestralar da ve solo eserler için hantal kalmışlardır ve arzu edilen seviyede olamamışlardır.

Resim 10: Perdeli Büğlü Trompet[34]

Trompetin gelişmesinde egemenlik yarışında son kazananlar ise (piston sisteminin de ortaya çıkmasıyla beraber) pistonlu kornet ve trompet olmuştur.

1800'lü yıllardan itibaren trompetin gelişmesinde, işlevsel bir düzenek olan piston sistemi tasarlanmıştır. Bu sistemde yarım aralıkların oluşturmuş olduğu seslerin, daha düzgün ve temiz olarak temel ses kalitesinde hiçbir problem olmadan çıkması sağlanmıştır.

Günümüzde bulunan Çek Cumhuriyetinde Bohemya bölgesinde yaşamış, Rus bir kornocu olan Ferdinand KÖLBEL, piston sistemini ortaya çıkartmıştır. Sistemin ilk amacı korno pistonun üzerinde, sesler arasındaki geçişleri kolaylaştırmaktır. Bu

[33] Avusturyalı bir trompet virtüözü D. 1766 - Ö.1852
[34] https://www.robbstewart.com/keyed-bugle-replica-photo-gallery (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)

amaç ile üretilmiştir. Pistonun bulunmasından sonra birçok piston sistemi geliştirilmiştir fakat günümüzde sadece iki sistem kullanılmaktadır.

Piston sisteminin bulunmasıyla ile birlikte, Doğal trompeti oluşturan ağızlık, kıvrımlı boru ve kalaktan oluşan enstrüman, üç adet pistonun eklenmesi ile günümüzdeki kullanılan trompetin şeklini almıştır. 1838 yılında François PERİNET[35] tarafından patenti alınan PERİNET isimli piston sistemidir.

Resim 11: Pistonlu Trompet[36]

Trompet pistonun bulunmasıyla daha hızlı çalınabilir bir hale gelmiş, orkestralarda solo olarak çalınırken daha rahat, daha hızlı ve en önemlisi (tüm kromatiklerin diyez veya bemol notaların) hepsini çıkarmaya başlamış ve bestecilerin ilgilerini kısa sürede tınısının da güzel gelmeye başlamasıyla beraber çekmiştir.

Trompet bakır üflemeli enstrümanlar arasında, soprano (tiz ses) üyesidir. En parlak ses tonuna sahiptir. İcra sırasında hızlı ve çevik olan trompet, yapısına bakıldığı zaman ağızlık, kendinden kıvrımlı bakırdan yapılmış bir boru, üç tane piston ve sonunda kalaktan oluşmaktadır. Bu boru ağızlıktan başlayarak tüm uzunluğun üçte ikisi kadardır. Kalağa doğru konik olarak genişleyen bölüm ise üçte birlik oranı

[35] François PERİNET: Fransız enstrüman yapımcısı.
[36] https://tr.wikipedia.org/wiki/Trompet, (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)

oluşturmaktadır. Trompet yapımında, gümüş renginde kaplama ya da sarı bakır, pirinç alaşım kullanılmaktadır.

Trompette kullanılan boru uzunluğu, (kıvrık olan boruları tamamen açıldığında) 140 cm dir. İtalya'da 'Trompa', Fransa'da Trompette (tromp), İngiltere'de. Trumpet (tpt), Almanya'da trompete (tr), ve İspanya'da, Trompeta, trompetin diğer dillerdeki yazılışlarıdır. [37]

Resim 12: Trompetin Bölümleri [38]

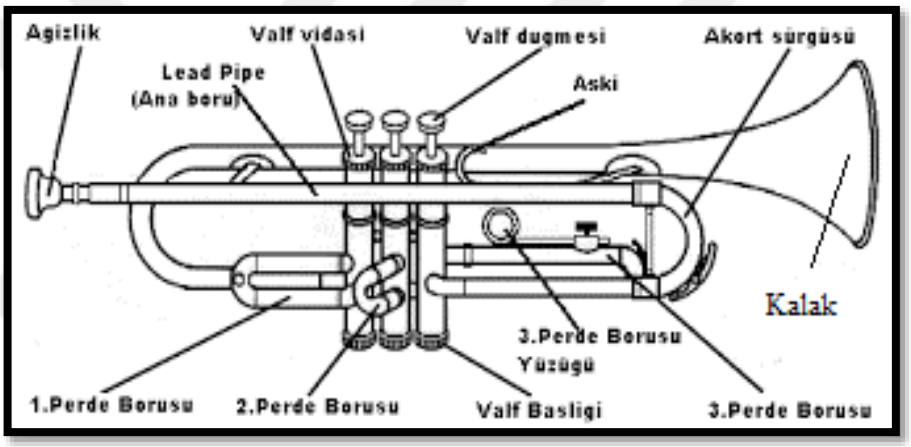

Trompetten ses çıkabilmesi için, ağızlık bölümüne üflenen hava ile dudakların titreşimleri oluşturması gerekmektedir. Çıkartılan titreşim ne kadar düzgün ve temiz ise çıkan ses o kadar kalitelidir, vermiş olduğumuz basınçlı nefes ve dudakların titreşmesiyle ağızlıkta doğru ton ve ses oluşmaktadır.

"*Trompet, diğer üflemeli çalgılarında gerektirdiği gibi çalan kişinin dudakları son derece düzgün ve dişleri biçimli olmak zorundadır. Trompetten herhangi bir sesin çıkarılması oldukça uzun*

[37] YURTCAN ERŞEN Aslı; (2005) "*Bakır Üflemeli Çalgıların Yapısı ve Orkestradaki Kullanım Tekniklerinin İncelenmesi"* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. Sayfa. 47

[38] https://www.yamaha.com/en/musical_instrument_guide/trumpet/mechanism/mechanism004.htm, Erişim Tarihi: (7 Şubat 2021)

çalışmaları ve özeni zorunlu kılmaktadır. İyi bir üflemenin gerçekleşmemesi durumunda sesin çıkarılması, özellikle de iyi bir sesin çıkarılması mümkün değildir."[39]

Trompetten sesin çıkarılmasından sonra, ağızlık bölümünden üflenen titreşimli hava kıvrımlı olan boruları dolaşarak pistonlara ulaşır. Piston kullanımı ve icra eden kişinin üfleme tarzından dolayı sesin hacim ve hızı değişmektedir. Hacim ve hız şekli değişen hava, belirli bir tonalite kazanarak, kalak denilen trompetin son bölümünden dışarıya çıkmaktadır. Çıkartılan bu sesler Trompetin sahip olduğu bakır-pirinç alaşıma çarpmasıyla ses daha rahat elde edilmektedir.

Trompette kısa (*Staccato*) dilli ve uzun (*legato*) bağlı olmak üzere iki çalış tekniği mevcuttur. Trompette nüansı ayarlamak için havanın kuvvetli çalınmasıyla forte, havanın az verilmesiyle piyano çalınabilmektedir.

Trompette çeşitli dil kullanım teknikleri vardır. Bunlardan biri; Ağızlık ile ön dişlerin, damak ile birleştiği yere dilimizin ucunu vuracak şekilde '*tu-tu*' hecelerini kullanarak yapılan tek dil tekniğidir. Diğer bir teknik; sekizlik, onaltılık notaların başına *'tu-ku'* hecelerini getirmesi ile oluşan çift dil tekniğidir. Son olarak ise üçlü dil tekniği ise; çalmak istenilen üçlü grup notaların genelde üçlemelerde notanın başına *'tu-tu-ku'* hecelerini getirmesi ile oluşmaktadır.

Trompette 3 piston ve buna bağlı olarak 7 pozisyon (piston kombinasyonları) vardır. 1. pozisyon hiçbir pistona basılmadığında, 7. pozisyon ise 3 pistona da aynı anda basıldığı zaman oluşmaktadır. Kalan 5 pozisyonda, diğer kombinasyonlar kullanılarak elde edilmektedir. Her bir pozisyonun doğuşkan sesleri, nefes kontrolü ve dudakları germe-büzme tekniği ile elde edilir. Böylece trompetten istenen bütün kromatik sesler elde edilebilmektedir. Trompette kromatik diziyi elde etmek için, titreşen hava sütununun boyunu değiştirmek gerekir. Bu işlem, pistona basıldığı zamanda devreye giren yan borular yardımıyla oluşmaktadır. [40]

---

[39] EROL, İsmail Lütfü; (1998) "*Klasik Müziğe ilgi Duyanlar için Klavuz Kitap*" Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara. Sayfa.66

[40] ÇAVUŞ, Ümit; (2019) '*Türk Bestecilerinin Senfonik Eserlerinde Trompet Sololarının İncelenmesi'* Sanatta Yeterlilik Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne. Sayfa.11

Resim 13: Trompetin yan boruları [41]

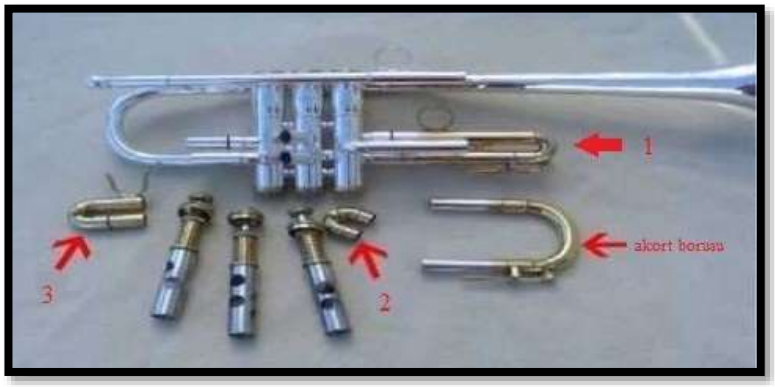

Resim 13'te görüldüğü gibi trompet yan boruları numaralanmıştır;

Numara 1'deki boru üçüncü pistona bağlıdır. Çalınış sırasında üçüncü pistona basıldığı zaman çıkarılan notanın entonasyon ayarlanmasında yardımcı olmaktadır.

Numara 2'deki görülen küçük boru ikinci pistonda bulunmaktadır.

Numara 3'teki boru ise birinci pistonda yer almaktadır.

Akort borusu ise enstrümanın akort yapıldığı borudur.

Resim 14: Trompet Pistonu [42]

[41] https://capitolmusic.files.wordpress.com/2013/07/trumpet-parts-removed-valves.jpg (Erişim Tarihi: 27.05.2021)

[42] https://www.wikiwand.com/tr/Kornet, (Erişim Tarihi: 8 Şubat 2021)

Resim 14'de pistonun sökülmüş hali görülmektedir. Ağızlıktan üflenen nefes;

Numara 1'de deliklerden geçerek, titreşen sesin trompet üzerindeki borulara aktarılıp seslerin çıkmasını sağlamaktadır.

Numara 2'de parça ise pistonu yuvasında tutması için üst tarafta kullanılır.

Numara 3'te parça ise ana mekanizmanın çıkıntı tarafı üste gelecek şeklinde ince borunun en alt kısmına konulmaktadır. Görevi üstüne gelen yayın düzgün şeklinde çalışmasını sağlamaktır.

Numara 4'de parça ise pistonun çalışması için gerekli olan Yay'dır. Çalarken pistona basıldığı zaman aşağıya indikten sonra parmağı kaldırıldığı zaman pistonun yukarı kaldırmasını sağlamaktır.

Numara 5'de parça ise yayın üst tarafına konularak numara 3 deki görevin aynısını yapmaktadır.

Numara 6'da keçe numara ikinin altına konularak hem pistonun ses yapmamasını hem de pistonun zarar görmemesini sağlamaktadır.

Numara 7'de gösterilen ise piston düğmesidir. Mekanizmanın en üstünde bulur ve parmakları bu düğmelerin üstüne basılmaktadır.

Resim 15: Trompet Pistonun Çalışması[43]

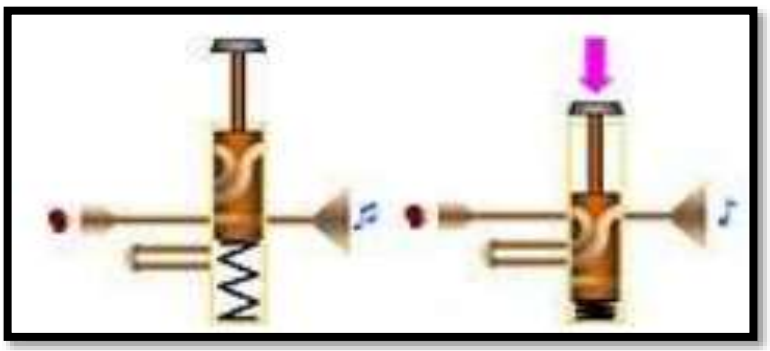

[43] https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Trompette_piston.jpg, (Erişim Tarihi: 7 Şubat 2021.)

Trompetin tutuluşu sol el; sol elin başparmağın 1.perde borusunun üstüne gelecek şekilde pistonu kavraması, sol yüzük parmağı 3. Perde borusu yüzüğüne geçecek şekilde tutulmasıdır. Sağ elde ise sağ el sağ başparmağın ana borunun altına gelecek şekilde sağ el işaret parmağı 1. Pistona, orta parmak 2. pistona ve yüzük parmak 3. pistonun üstüne gelecek şekilde, sağ küçük parmağında askıda olacak şekilde tutulmaktadır.

1.pozisyon boş pozisyondur. İsminden de anlaşılacağı gibi pistonların hiç birine basmadan sadece dudak ve ağızlık yardımı ile çıkan seslerdir. Bu pozisyonda çıkan sesler Şekil 3'de portre üzerinde verilmiştir;

Şekil 3: Trompet Pozisyon 1. (boş) Pistondan Çıkan Notalar

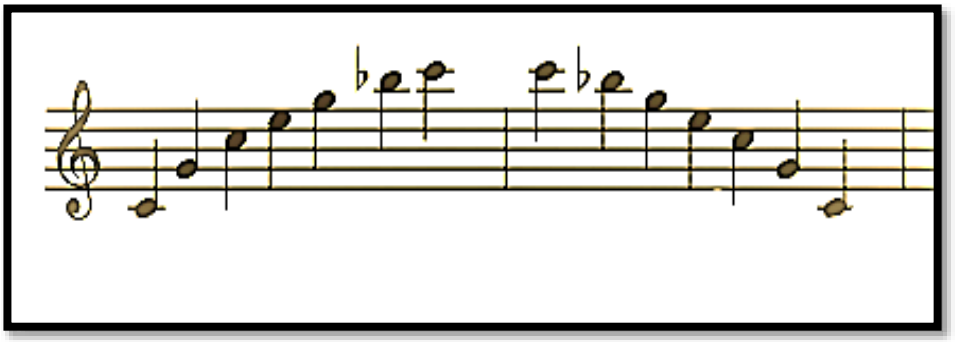

2.pozisyon: sadece 2 numaralı yani orta pistona basılarak çıkartılan seslerdir:

Şekil 4: Trompet Pozisyon 2. (2 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar

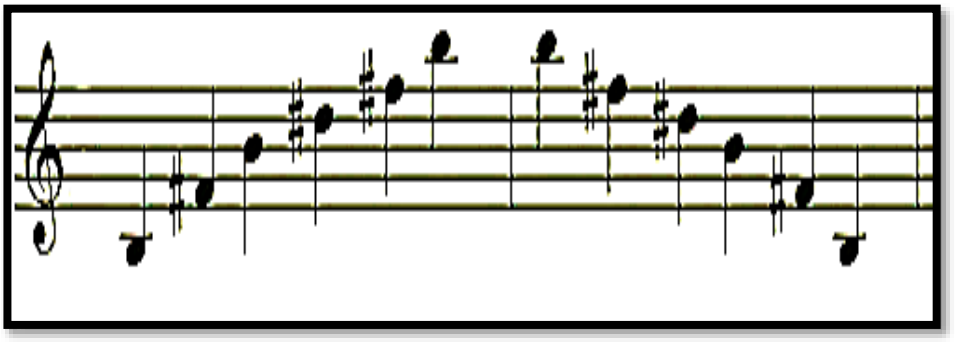

3.pozisyon: sadece 1 numaralı pistona basılarak çıkartılan seslerdir;

Şekil 5: Trompet Pozisyon 3. (1 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar

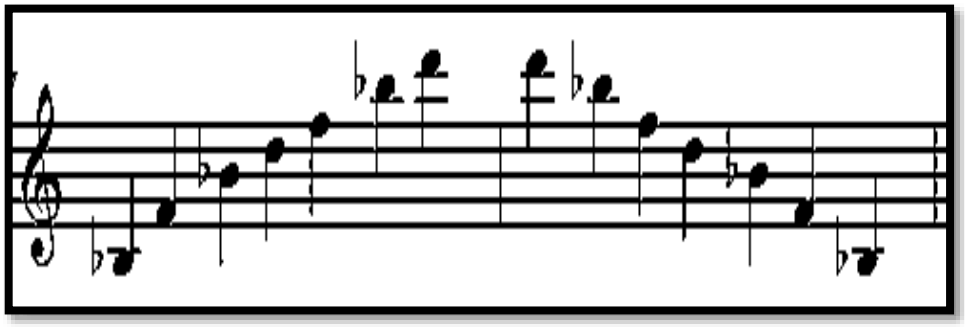

4.pozisyon: 1nci ve 2nci pistona basılarak çıkarılan seslerdir.

Şekil 6: Trompet Pozisyon 4. (1 ve 2 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar

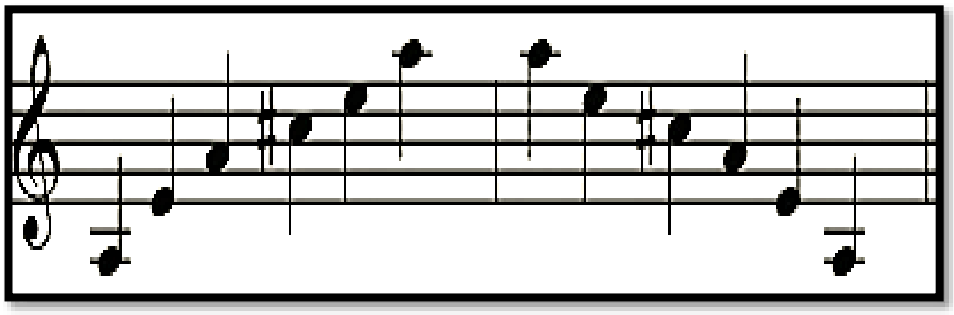

5.pozisyon: 2nci ve 3ncü pistona basılarak çıkan seslerdir.

Şekil 7: Trompet Pozisyon 5. (2 ve 3 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar

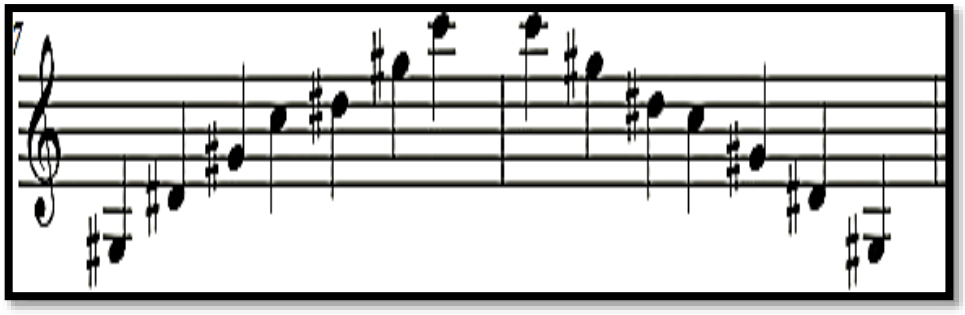

6.pozisyon: 1nci ve 3ncü pistona basılarak çıkarılan sesler

Şekil 8: Trompet Pozisyon 6. (1 ve 3 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar

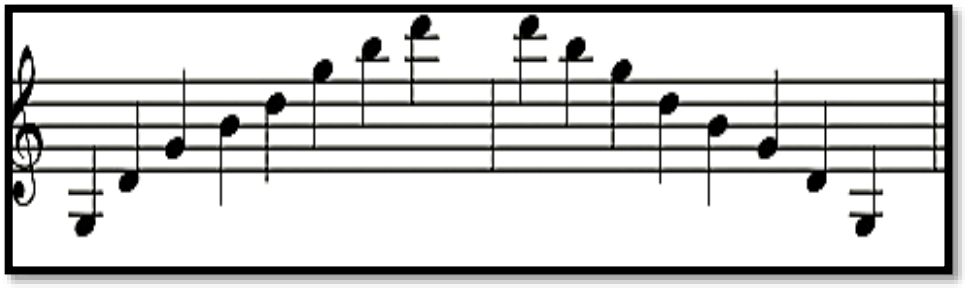

7.pozisyon: 1nci,2nci ve 3ncü pistona basılarak çıkartılan seslerdir.

Şekil 9: Trompet Pozisyon 7. (1 2 ve 3 numaralı) Pistondan Çıkan Notalar

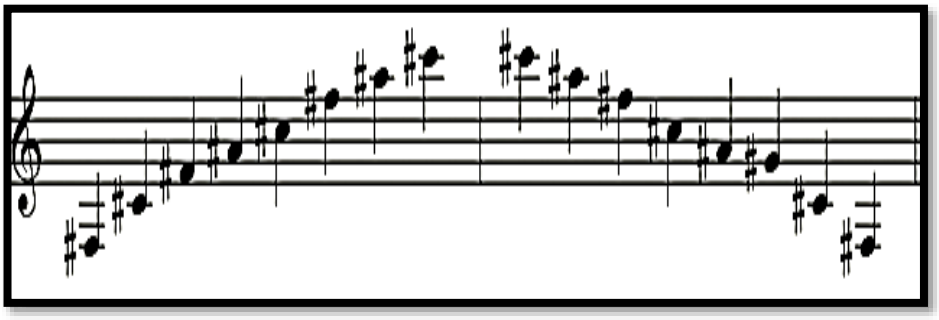

7. pozisyon, 6. pozisyon ve 5. Pozisyonlarda seslerin entenasyon sorunları olduğu için çalarken, perde borusu denilen sürgülü olan boruyu oynatıp entenasyonu tutmak gerekmektedir.

Alman enstrüman yapımcılarının ventil isimli bir mekanizma geliştirmesiyle birlikte, ventilli (*rotary*) trompet meydana gelmiştir. 1835 yılında Joseph RİEDL[44] ve Josef KAİL[45] tarafından alınan Alman enstrüman yapımcılarının geliştirdiği rotary trompetin ventil sistemidir.

[44] Joseph RİEDL: Viyanalı enstrüman yapımcısı.
[45] Josef KAİL: Çek trompetçi ve mucit.

Resim 16: Ventilli (Rotary) Trompet[46]

Adolf SCHERBAUM[47] barok dönemde bestelenen eserlerin, günümüzde icra edilirken kullanılması için '*piccolo'* trompeti bulmuştur. Si bemol trompetin yarı uzunluğunda olan piccolo Trompet, si bemol trompetin bir oktav üstünde tınlamaktadır. Barok dönem eserlerinin çalınabilmesi için ince sesleri elde etmek için geliştirilen piccolo Trompet solo ve orkestrada barok dönem eserlerinin icra edilmesinde geçiş olarak kullanılmaktadır.[48]

Resim 17: Piccolo Trompet[49]

[46] https://www.jimlaabsmusicstore.com/store/rotary-valve-trumpets/ (Erişim tarihi:10 Şubat 2021)
[47] Adolf SCHERBAUM: Çek asıllı trompet virtüözü.
[48] ÜSTÜN, Hamza; (2016) "*Trompet Eğitiminde Başlangıç Düzeyinde Kullanılan Metotların Kullanımına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri"* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
[49] https://en.wikipedia.org/wiki/Piccolo_trumpet (Erişim tarihi 10 Şubat 2021)

3.4 Georg Philipp TELEMANN'IN Re Majör Trompet Konçertosunun form yönünden incelenmesi

Konçerto: İtalyanca sözlük anlamı, 'karşıtlık, zıtlık' anlamı taşıyan bir sözcüktür. Solo çalgının, çalgı topluluğa karşı durması ve solo enstrümanın kendi ses tonunu duyurması ve yine çalgı topluluğu ile birleşmesidir. Barok dönemin başlıca özelliği olan solo (*solist*) tutti (*orkestra*) enstrümanların arasında örneklenmesidir. Konçertonun gelişmesiyle birlikte, kilise konçertoları (*concerti da chiesa*) olarak gelişmiştir.1600'lü yıllarda vokal oda konçertoları olan (*vocal concerti da camera*) ortaya çıkmış ve bu biçim ilk kez besteci 'TORELLİ' tarafından enstrüman müziğine uyarlanmıştır. Konçerto günümüz ismi ile J.S. BACH' ın yazmış olduğu 'Klavsen Konçertosu' dur.[50]

Konçertolarında hızlı-ağır-hızlı olarak, üç bölüm yazan VİVALDİ'ye karşı, TELEMANN genellikle, Ağır-Hızlı-Ağır-Hızlı şeklinde form uygulamaktadır. Alman müziğine yeni bir hava getiren TELEMANN, Re majör Trompet konçertosunda 17. yüzyılın çalgı stili, besteci TORELLİ ve VİTALİ tarafından geliştirilen konçertolar tarzındadır. Ağır bölümler Adagio ve Grave tempoda bir kilise sonatı biçiminde ve üç kısımlı yapıda bestelenmiştir. İki bölüme kontrast 'karşıt' olarak iki allegro bölümü vardır. Solist trompet' in özel biçimde duyurduğu motifi, birden keserek tekrar başa dönerek gelişimi hazırlamasıyla ilginçleşmektedir. Sondaki allegro ise bir dörtlü sonat 'sonata a quatro' biçiminde füg karakterinden, kontrpuanının sıkı örtüsü ile gelişmektedir. On iki notaya hükmeden bu eser, trompet ile özgürce, genişçe hareket edebilen orkestra arasında belirgin şeklinde karşıtlıkla, konçerto kavramını TELEMANN ustalık ile sergilemiştir.[51]

[50] İLYASOĞLU, Evin (1999) '*Zaman içinde müzik*' Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık. Sayfa. 33
[51] AKDÜZE, İrkin (2007) '*Müziği okumak'* Pan Yayıncılık, 5. Cilt sayfa. 2429

Şekil 10: Re Majör Trompet Konçertosu'nun (TWV 51 D7) bölüm özellikleri ve form tablosu

BÖLÜM	TEMPOSU	ÖLÇÜSÜ	TONU
1.	ADAGİO	4/4	Re majör
2.	ALLEGRO	4/4	Re majör
3.	GRAVE	3/2	Si minör
4.	ALLEGRO	4/4	Re majör

Şekil 10' da görüldüğü üzere Re Majör Trompet Konçertosu dört bölümden oluşmakta ve bölüm tempoları da yavaş-hızlı-yavaş-hızlı ilişkisine uyar bir şekilde Adagio – Allegro – Grave - Allegro tempolarından oluşmaktadır.

Enstrüman açısından bakıldığında; Şekil 11'de görülen trompetin solo olarak çalınması ile birlikte eşlik eden iki keman - viyola - viyolonsel - double bas (kontrbas) ve harpsichord' un eşlik ettikleri görülmektedir. Bas partisi ön plandadır.

Şekil 11: Re majör Trompet Konçertosu'nun (TWV 51 D7) Partisyonu[52]

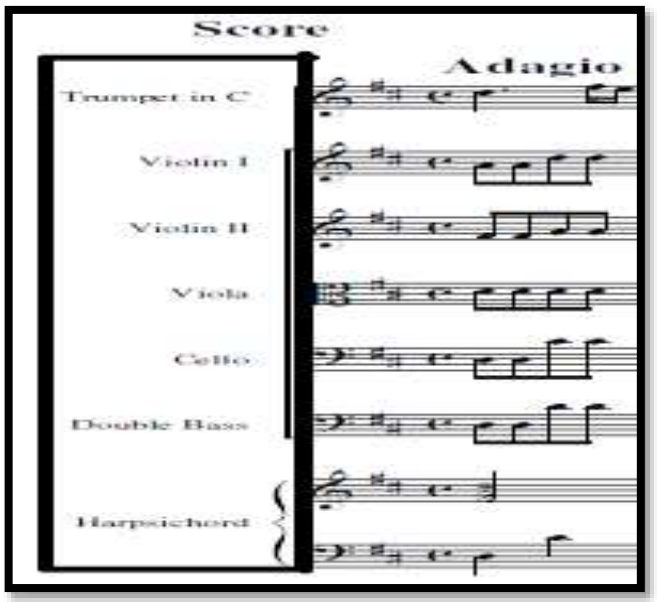

[52] https://imslp.org/wiki/Trumpet_Concerto%2C_TWV_51:D7_(Telemann%2C_Georg_Philipp) Georg Philipp TELEMANN Re majör Trompet Konçerto (TWV 51 D7) notası (Erişim Tarihi 20.10.2020)

3.4.1 1. Bölüm - Adagio

Eserin birinci bölümü yavaş bölümüdür. 1. Tutti (orkestra) ve 2. Sergi Solo (Trompet) 'nin oluşturduğu sergiler bölmesi oluşturmaktadır. Tutti olarak başlayan bu bölüm yaylı ve harpsichord, solo enstrüman olan trompete eşlik ettiğini görmekteyiz. Solodan ayrı olarak harpsichord ön planda olması ve parça içerisinde geçen tril süslemesine Şekil 12'de görüldüğü gibi yer verilmiştir.

Şekil 12: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 1. Bölüm ölçü sayı 1 ile 11 arası

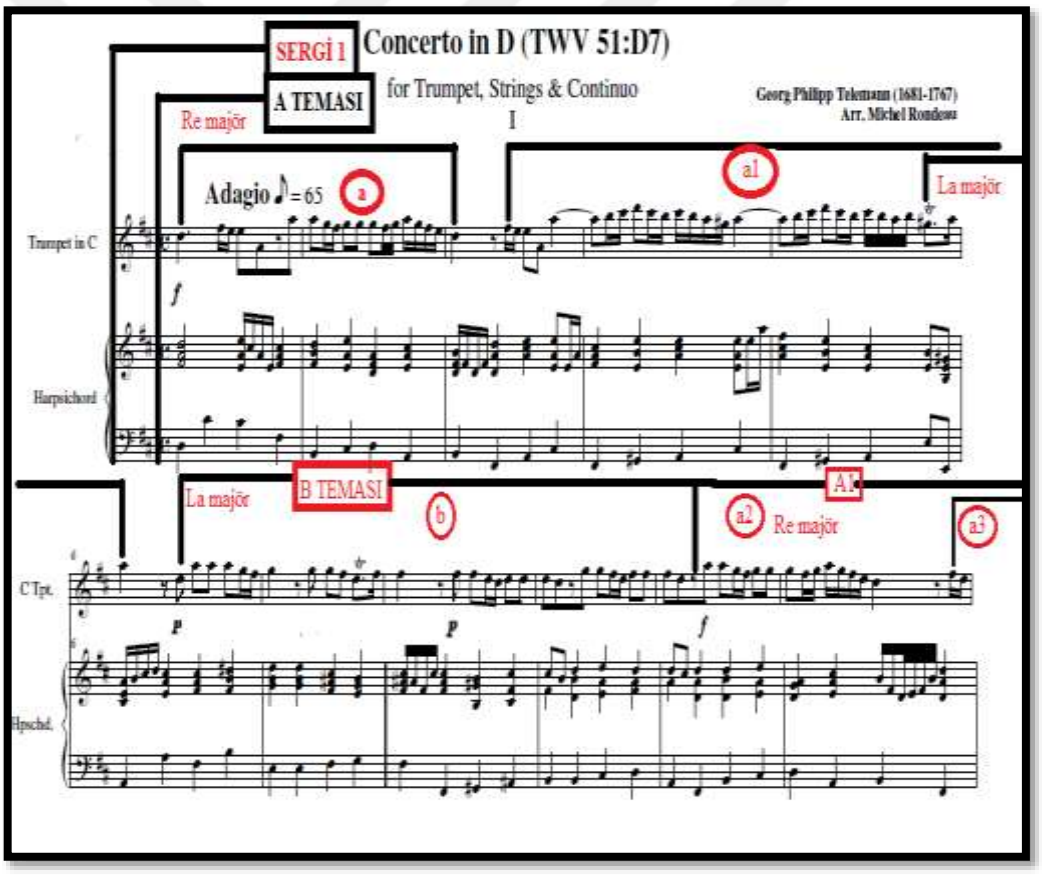

Konçertonun birinci bölümü 'Gelişmiş Üç Bölmeli Lied' formundadır. Re majör tonunda başlayan 'A' teması, La majör tonunda olan 'B' teması ve 'A1' tekrar teması takip eder. 'A' teması altı ölçüden meydana gelmektedir. Dört dörtlük zamanda başlayan 'Giriş' cümlesinden sonra cümleler arasında 'a' ve 'a1' cümlesi görülmektedir. 'A' teması, aynı zamanda modülasyon görevi gören kısa bir trompet

partisinde 5.ölçünün sonunda ‘tril’ süslemesiyle başlayıp 6. ölçünün 2 vurusuna kadar ‘Geçiş Köprüsü’nün’ ardından ‘B’ temasına bağlanmıştır. La majör tonunda başlayan ‘B’ teması ‘b’ cümlesi 6. ölçünün 2. Vuruşunda başlayıp 10. Ölçünün 3. Vuruşuna kadar modülasyon (Bir tonaliteden diğerine geçme) gerçekleştirmektedir. La majör tondan parçanın tonu olan Re majöre dönüş gerçekleştirildikten sonra ilk temanın tekrarı gelmektedir. ‘A1’ temasında ‘ a2 ’ ve ‘ a3 ’ cümlesi yer almaktadır.

Şekil 13: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 1. Bölüm ölçü sayı 12 ile 17 arası

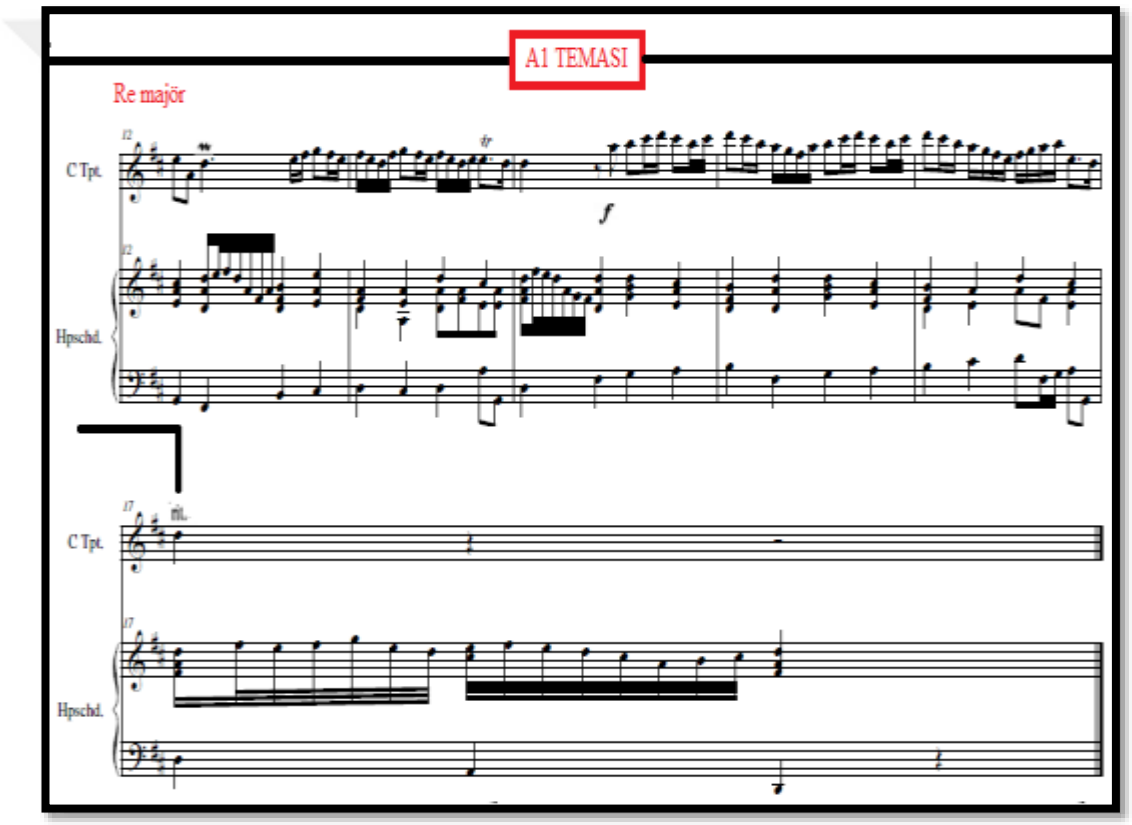

Şekil 13’te görülen ‘A1’ teması ‘a3’ cümlesi 6 ölçü boyunca devam etmektedir. Sergini tekrar etmesi ile Re majör de olan ton 16. ölçüde ritenuto (rit) ile yavaşlamaya başlar ve 17. ölcüde bitmektedir.

Yavaş şekilde icra edilen 1. bölüm gamlar arasında geçişleri solo enstrümana eşilik eden yaylı grup yapmaktadır. Geçişlerde uzun ölçüleri kullanmak yerine kısa ölçüler içinde geçişlerini gerçekleştirmektedir. Bu bölümde ağır olmasından kaynaklı geçişler trompetin süslemesi olan trillerde görülmektedir.

3.4.2 2. Bölüm - Allegro

İkinci bölüm 4/4’ lük ölçüde Re Majör tonda, orta çabukluk (Allegro) temposunda kısa ve yarı güçlü şekil olan (mezzo forte) nüansta trompet solo olmadan oda müziği girişi ile başlamaktadır. Eser içerisinde nakarat (ritornel) solo ve Tutti olarak görmekteyiz. İki karşıt tema soru ve cevap şeklinde parçanın sonuna kadar devam etmiştir.

Eserin giriş kısmı 4 ölçüden oluşmaktadır. (2 keman, viyola, viyolonsel, bas, harpsichord) ana temayı çalmasıyla, solo enstrüman trompet olmadan esere başlanılmıştır. Bu bölümde ana tema genellikle oda müziğinde verilen olan eserde, trompetin yaylı enstrümanlara eşlik ettiğini görmekteyiz. Eserde yaylıların çalmış olduğu 1.melodi ve solo trompetin çalmış olduğu 2. Melodi görülmektedir.

Şekil 14: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 2. Bölüm Ölçü sayı 1-9

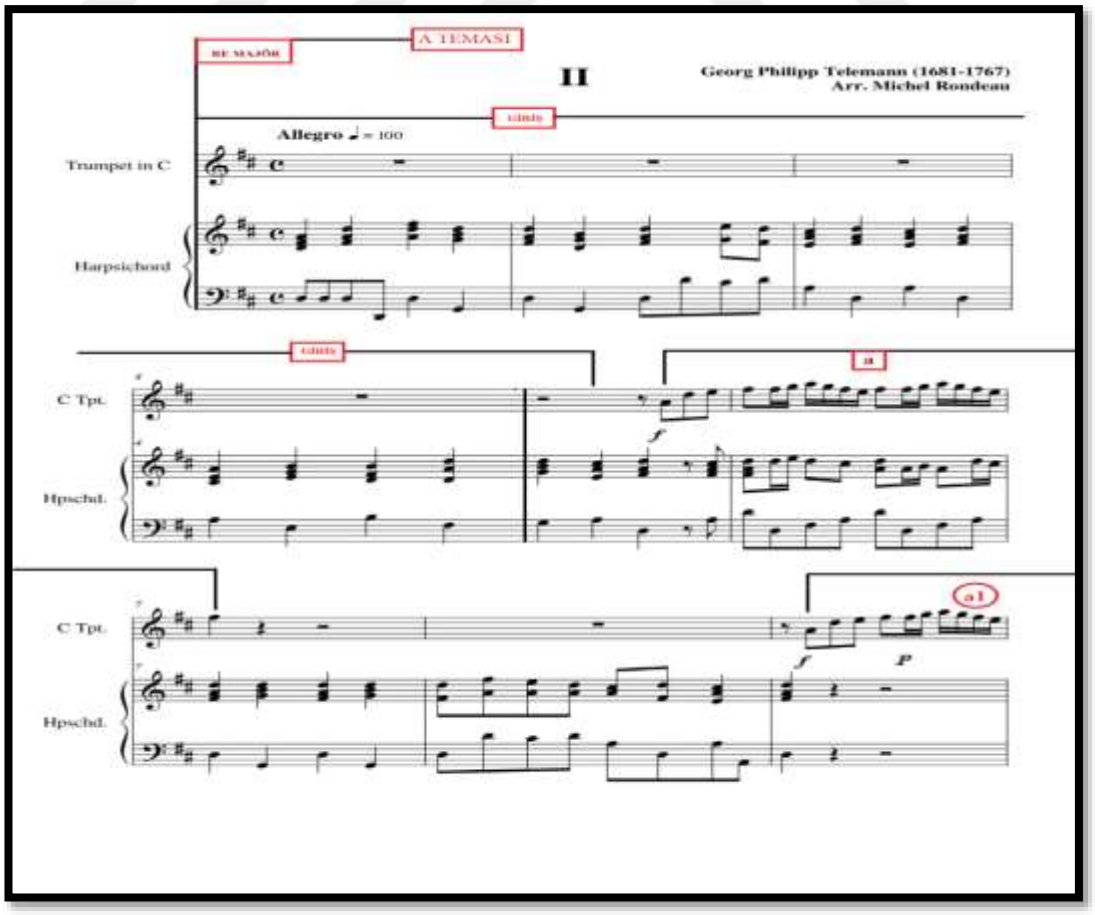

Şekil 14'de görüldüğü gibi 'A Teması' 4/4'lük ölçü içerisinde Re Majör tonunda başlamaktadır. 5. Ölçünün 3. Vuruşuna kadar orkestra ana melodiyi çalarak giriş yapmıştır. 5. eksik ölçüde solo forte nüansı ile 2. melodiyi çalmaya başlamıştır. 'a' cümlesi 5. ile 7. ölçüsünün 1.vuruşunda biterek yaylı guruba melodiyi bırakmıştır. 'a1' cümlesi 9. ölçüde forte nüansı ile başlamıştır.

Şekil 15: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 2. Bölüm Ölçü sayı 10-18

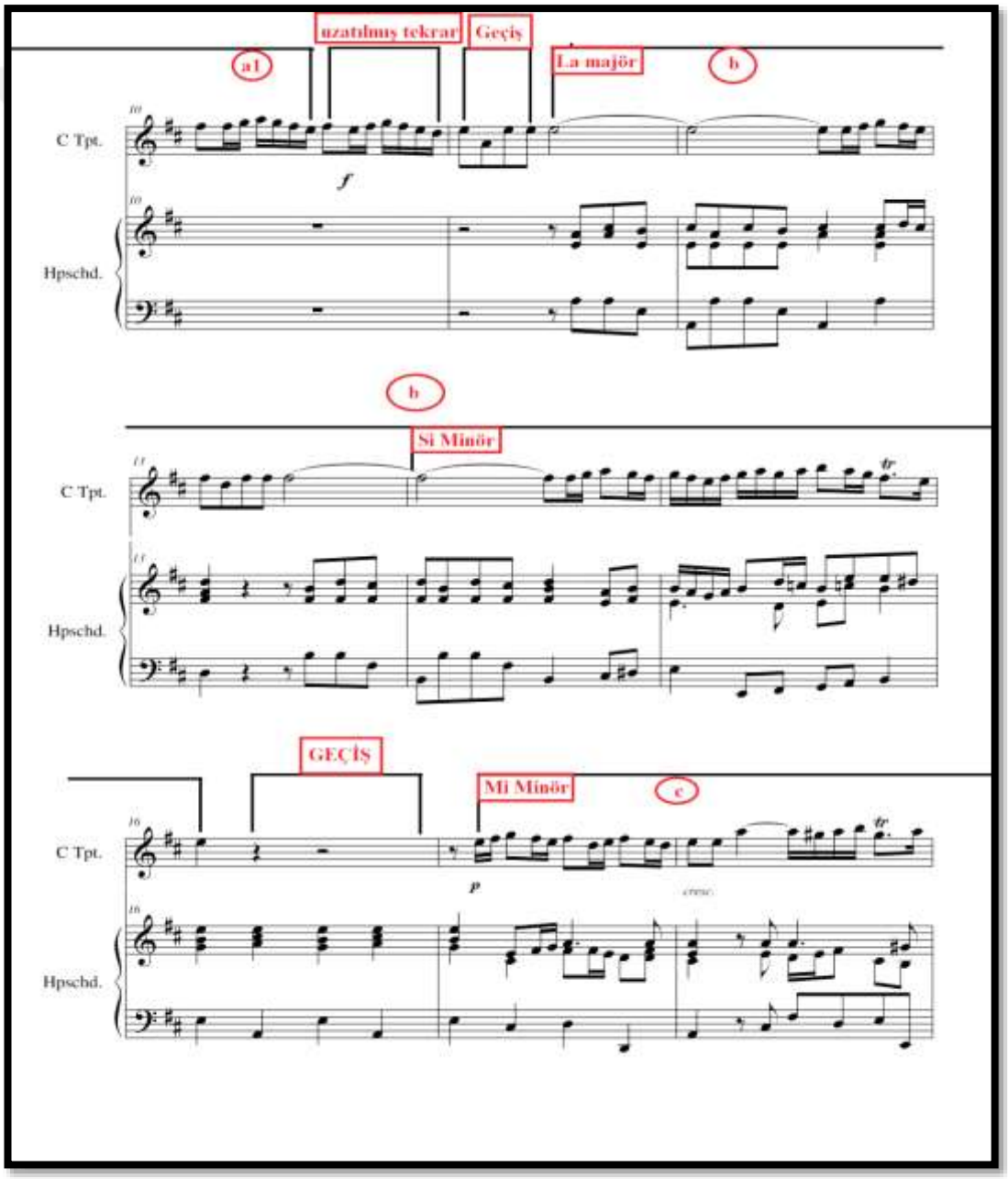

Şekil 15'de 10. Ölçüde biten 'a1' uzatılmış tekrar ile geçiş köprüsüne bağlanmıştır. Geçiş yapıldıktan sonra 'b' cümlesi La majör tonunda başlamıştır.

İçerisinde 14. ölçüde Si Minör Gamında geçiş köprüsüne kadar devam etmektedir. Si minör gamdan Mi minör gama geçiş sağlanmasından sonra 17. ölçü 'Piano' nüansı ile 'c' cümlesi başlamıştır.

Şekil 16: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 2. Bölüm

Ölçü sayı 19-27

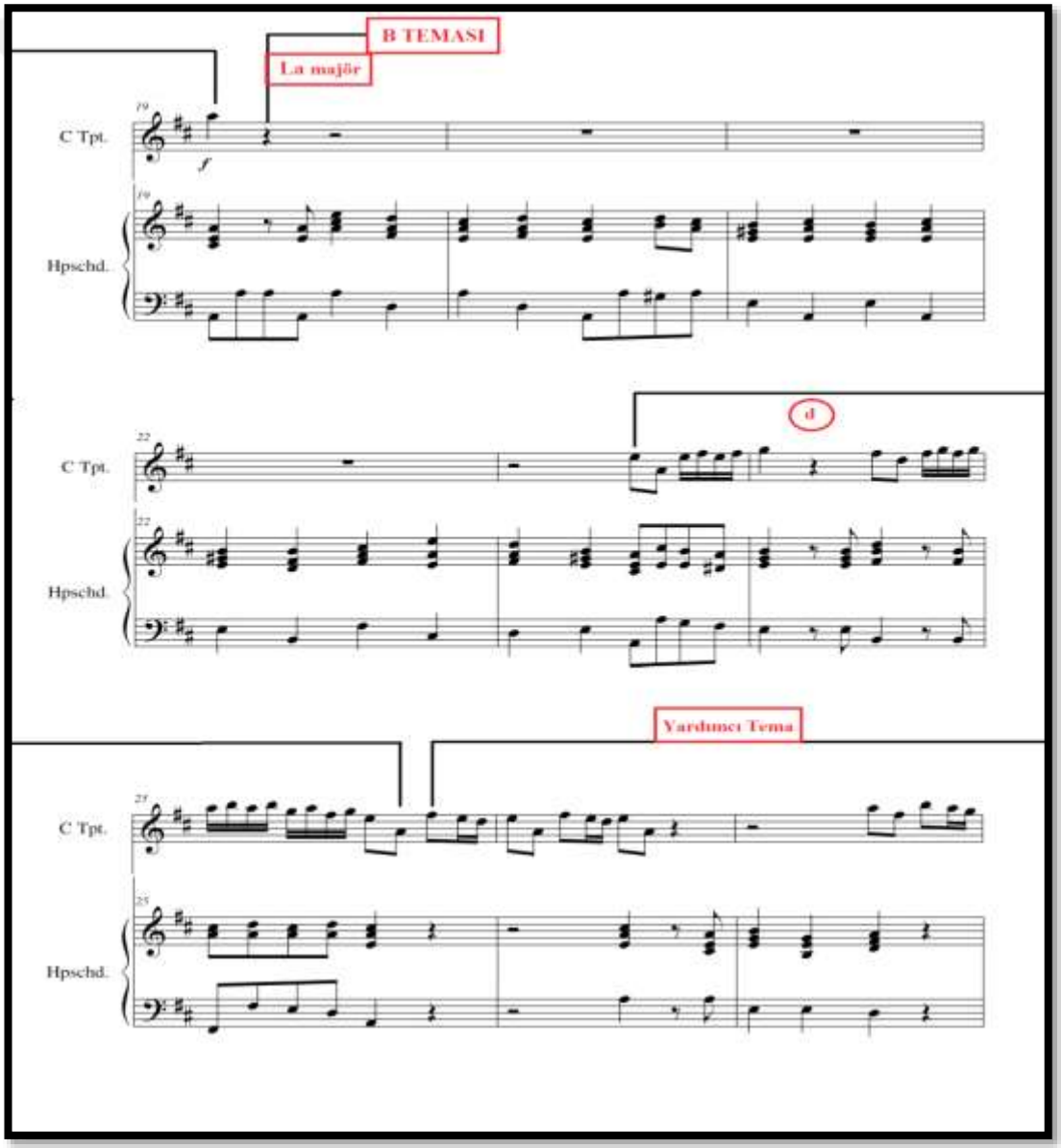

Şekil 16'da görüldüğü gibi 'B' temasına 19. ölçüsünde yaylı gurubun melodiyi değiştirmesiyle La majör tonunda geçilmiştir. 22. ölçüye kadar orkestranın devam etmesinden sonra 23. ölçüde eksik ölçü ile 'd' cümlesine geçilmiştir. Yapının Yardımcı Tema diye isimlendirilmesinin nedenleri; Aynı gamda olması ve orkestradan küçük motifleri alarak solo enstrüman olan trompetin partisinde icra etmesidir.

Şekil 17: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 2. Bölüm Ölçü sayı 28-33

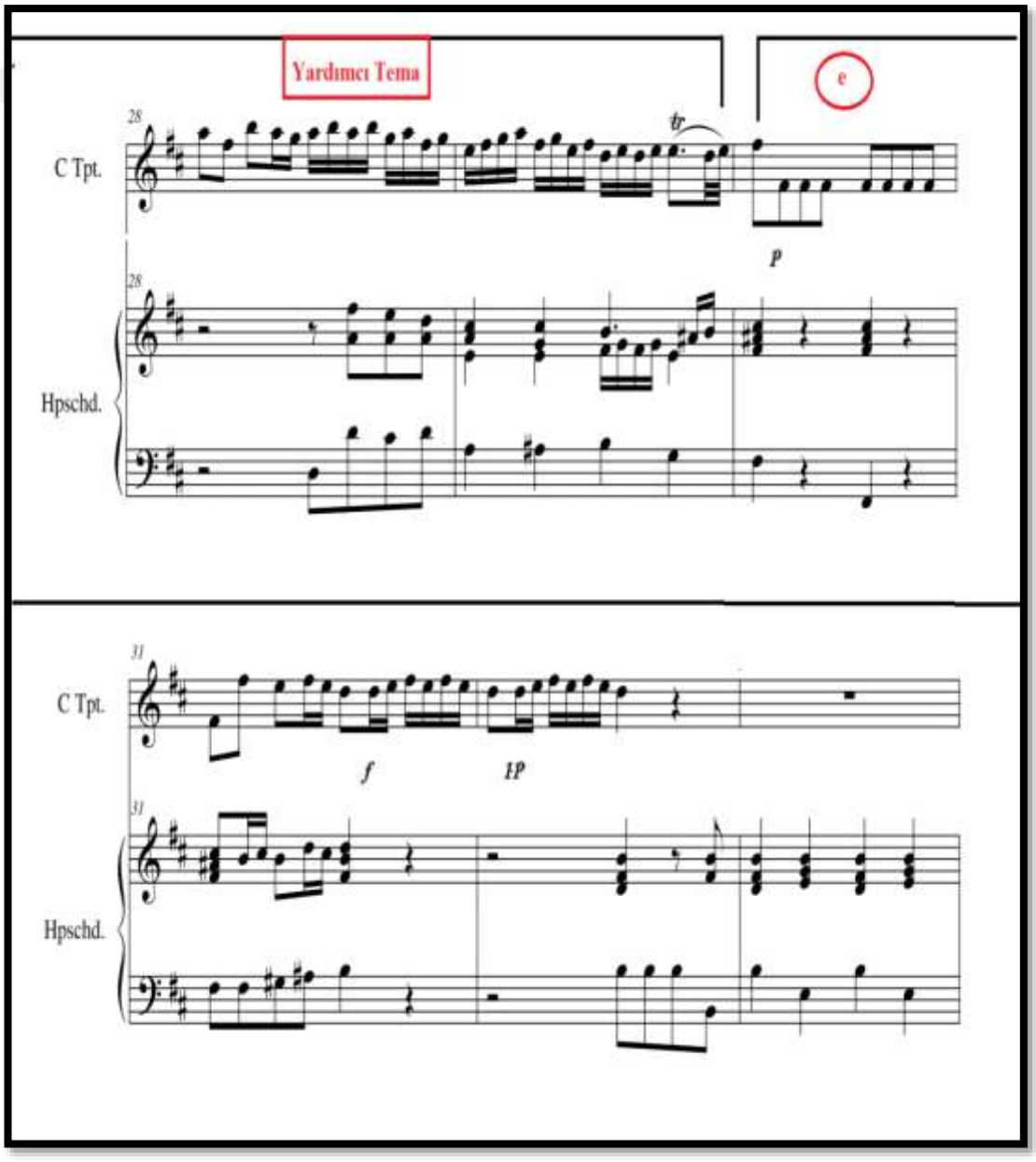

Şekil 17'de yardımcı temanın başlamasıyla trompet partisinin yaylı enstrümanların partisinden küçük motifler alarak trompetin melodisine eklemeler yapılmıştır. 'e' cümlesinin başlamasıyla birlikte 30. ölçüde orkestranın çalmış olduğu melodi Fa diyez minör tonunda 38. ölçüye kadar devam etmektedir.

Şekil 18: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 2. Bölüm Ölçü sayı 34-42

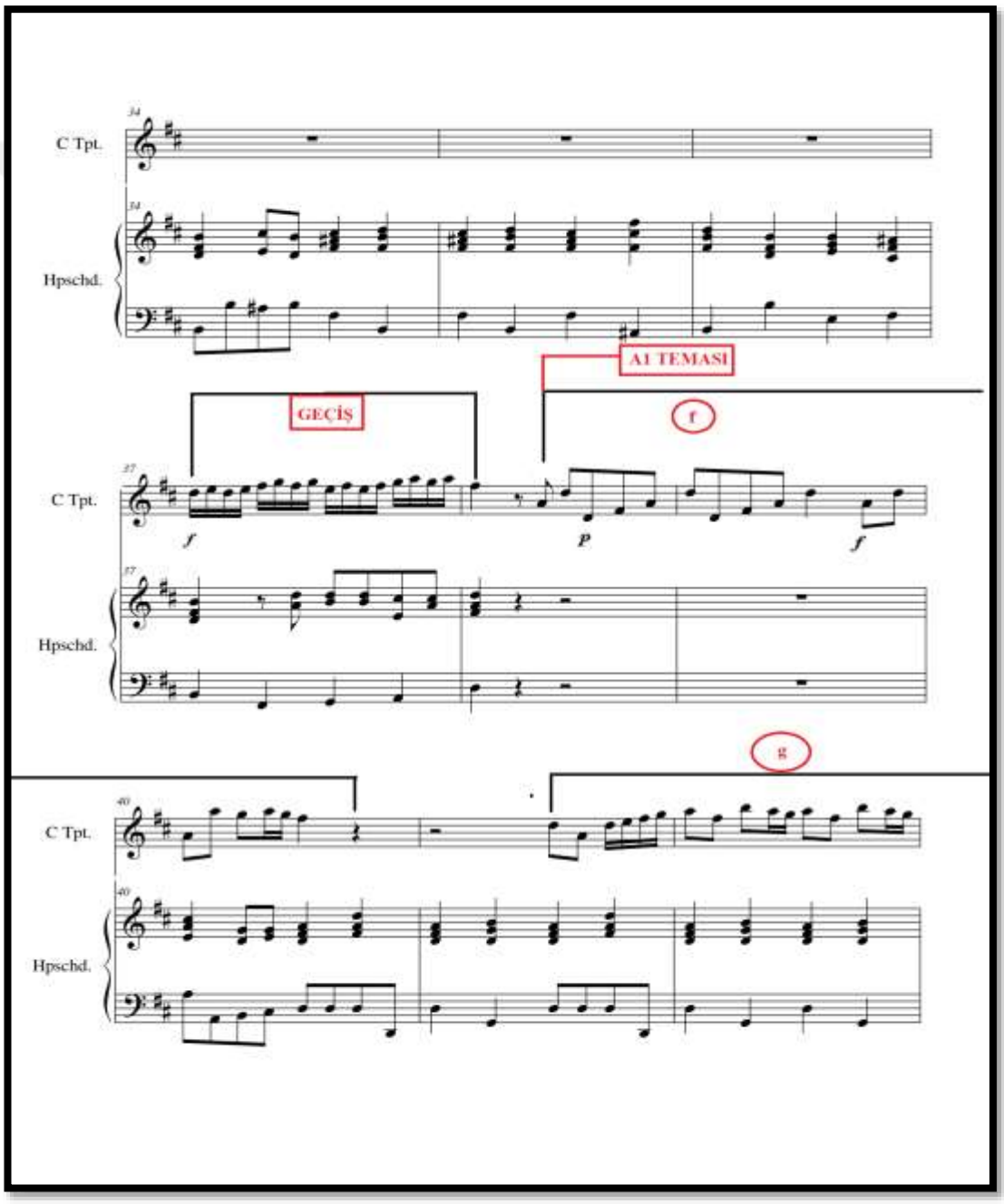

Şekil 18'de görülen 37. ölçüde orkestrada Si minörden parçanın tonu olan Re majöre geçiş görülmektedir. 38. ölçünün 2. vuruşunda 'A1' tekrar teması ile devam eden eser 'f' cümlesi ile trompetin orkestraya eşlik ettiğini görmekteyiz. 41. ölçüde trompetin, orkestra ile aynı melodiyi çaldığı 'g' cümlesi gelmektedir. Melodinin tekrarı ile 'g1' cümlesi gelmektedir.

Şekil 19: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 2. Bölüm

Ölçü sayı 43-52

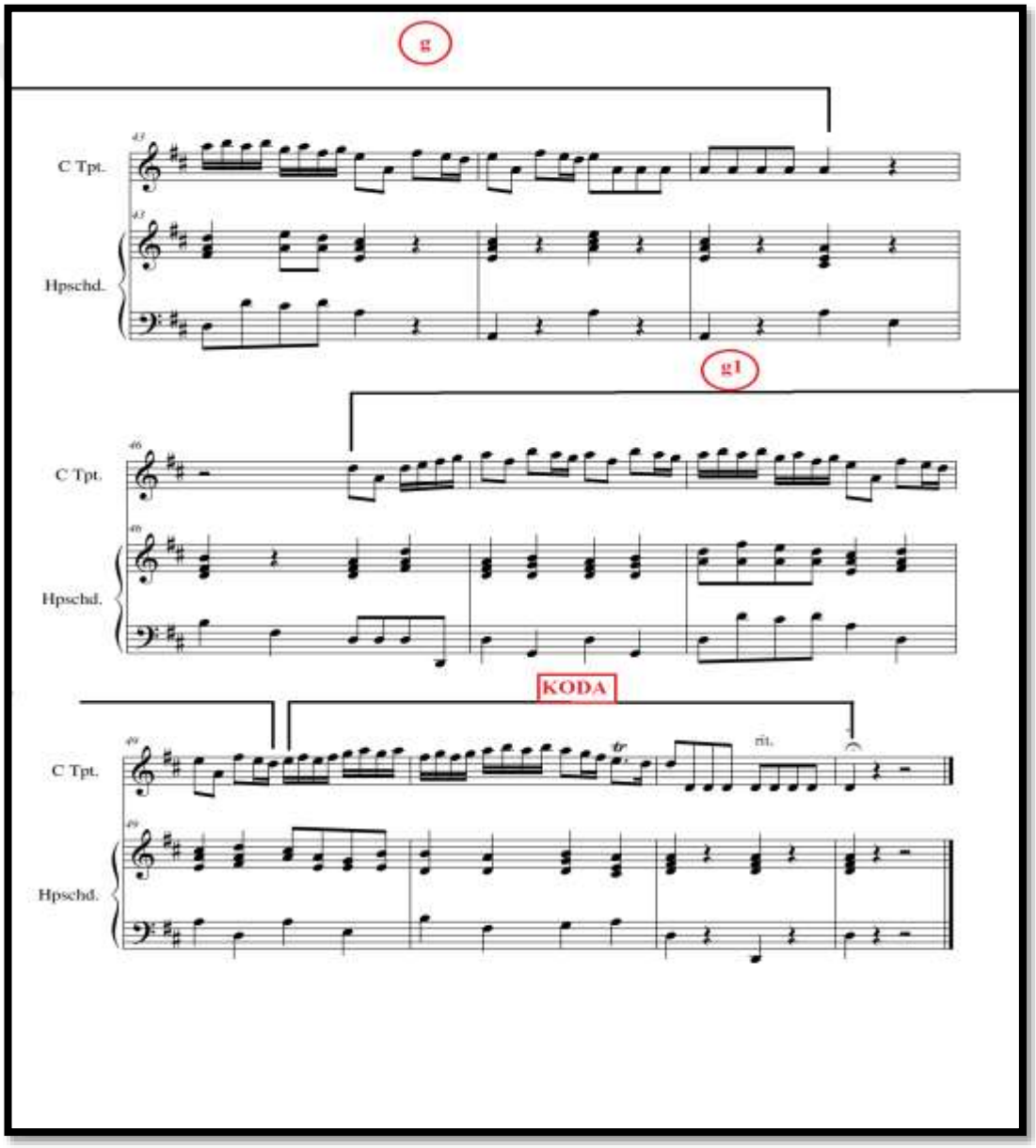

Şekil 19'da görüldüğü gibi 3. Bölümün Kodası 49. ölçüden başlayıp 52. Ölçüye kadar devam etmiştir. Tutti olarak çalınmaktadır. Koda'da A Bölmesi materyalleri (motif) kullanılmıştır. 3. Bölüm ve eser Re majör tonunda orkestra ile bitmiştir.

3.4.3 3. Bölüm – Grave

Üçüncü bölüm 3/2' lik ölçüde Re Majör ilgili gamı olan Si minörde çok yavaş tempoda sadece orkestranın çalmış olduğu bir eserdir. Bu bölümde trompet partisi bulunmamaktadır. İçerisinde bulunan küçük parçaları alıp yeni sekvensler (Bir motifin komşu derece üzerinden tekrarı veya başka bir armoni çarçevesi içine alınması) ile basit 3 bölümlü form şeklindedir.

Şekil 20: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 3. Bölüm Ölçü sayı 1-5

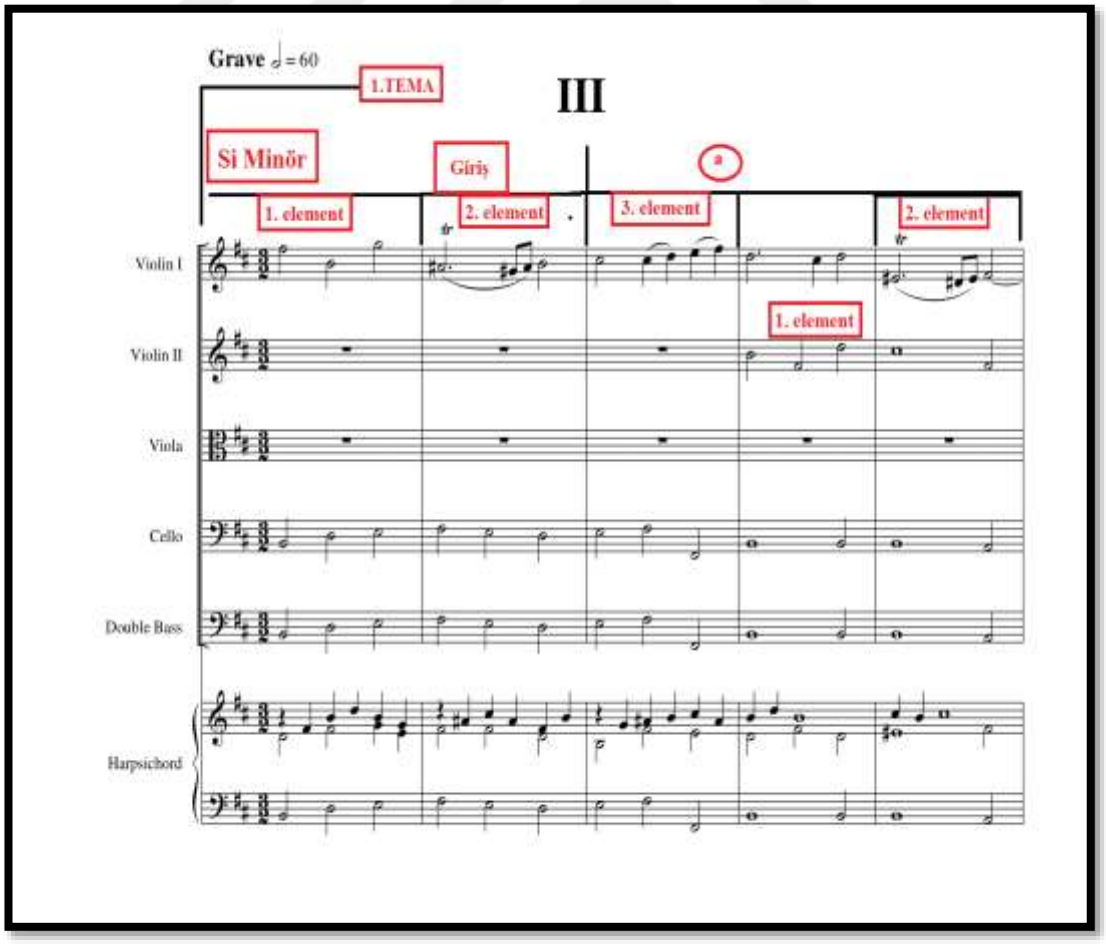

Giriş bölümünde 3 elementten (parça içerisinde bulunan küçük parça) oluşan eser elementlerin (motif) sekvensin alınıp, orkestrada bulunan diğer enstürmanlar ile soru cevap şeklinde icra edilmiştir.

Şekil 21: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 3. Bölüm Ölçü sayı 6-11

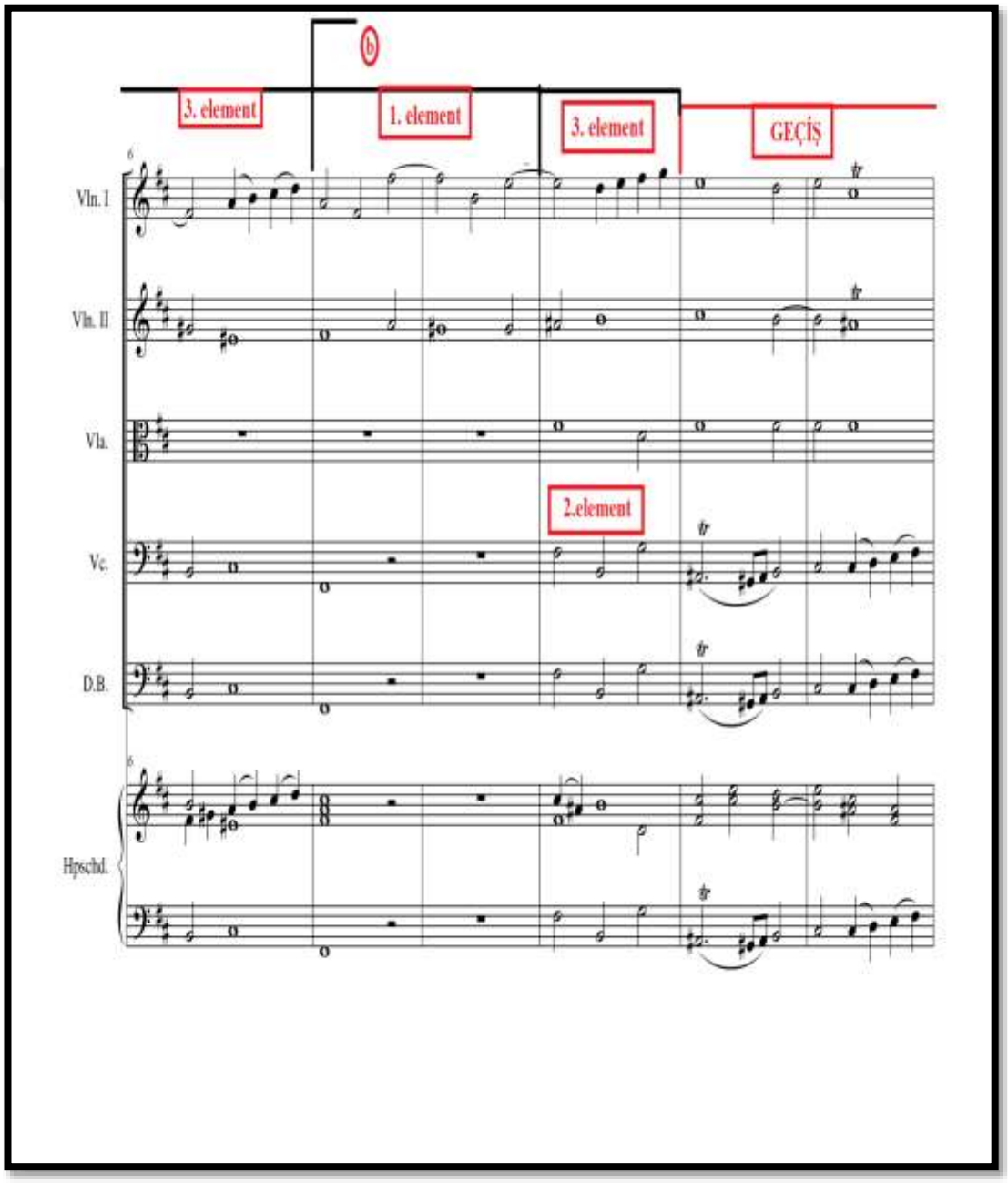

1. kemanın 9. ölçüsünde üçüncü elementi (motif) çalarken viyolonsel ve kontrbasın parçanın girişini çalmaya başlamaktadır. 10. Ölçüde başlayan geçiş köprüsü B temasına geçiş için yönelme kullanılıp Re majör gama geçiş için hazırlık yapılmıştır.

Şekil 22: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 3. Bölüm

Ölçü sayı 12-17

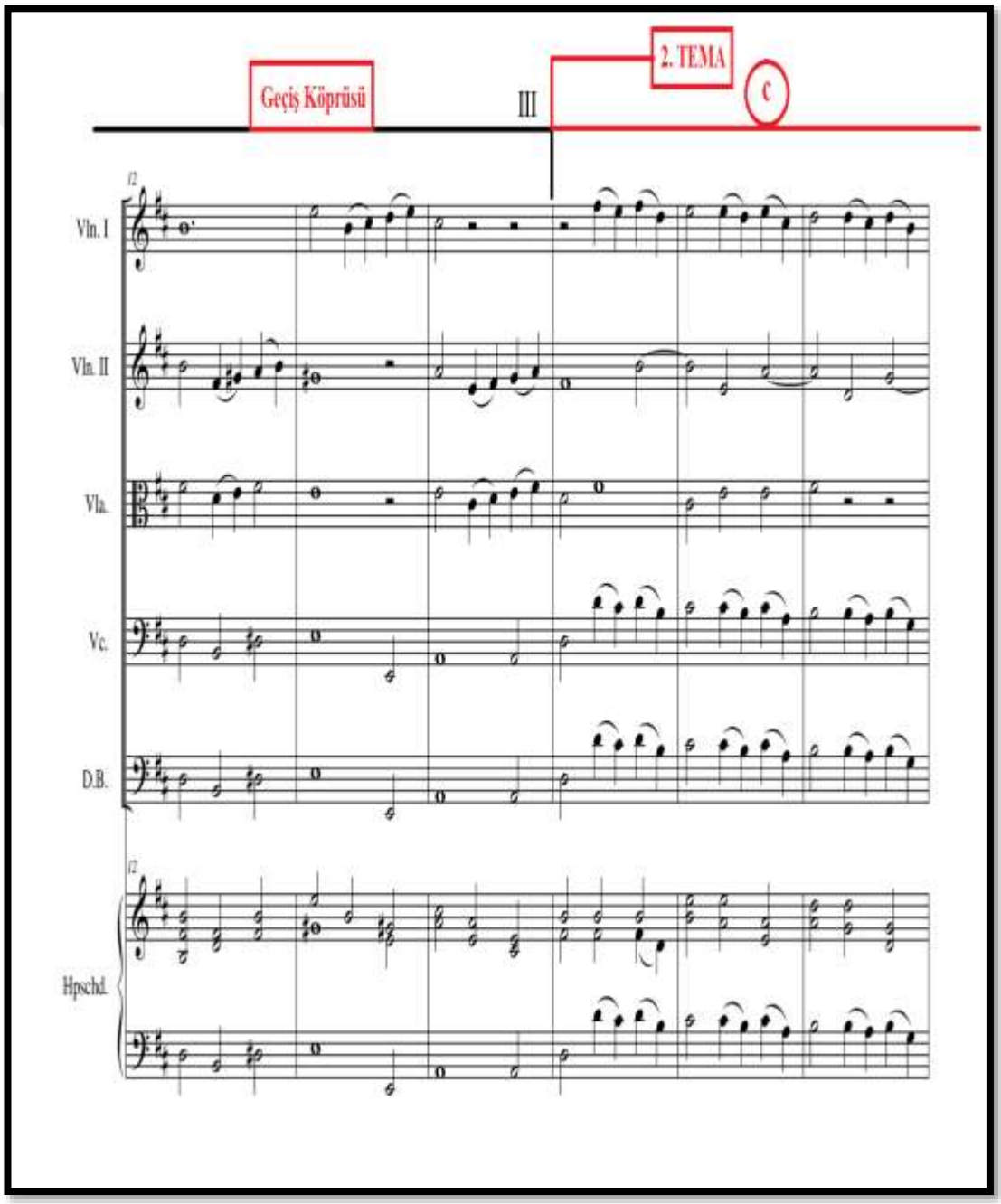

Geçiş köprüsünde 2. keman ve 1. keman soru cevap şeklinde ‘B’ temasına geçilen eser, yukarı doğru yapılan sekvensler yeni temanın gelmesiyle beraberinde aşağıya doğru yazılmaya başlamıştır.

Şekil 23: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 3. Bölüm

Ölçü sayı 18-23

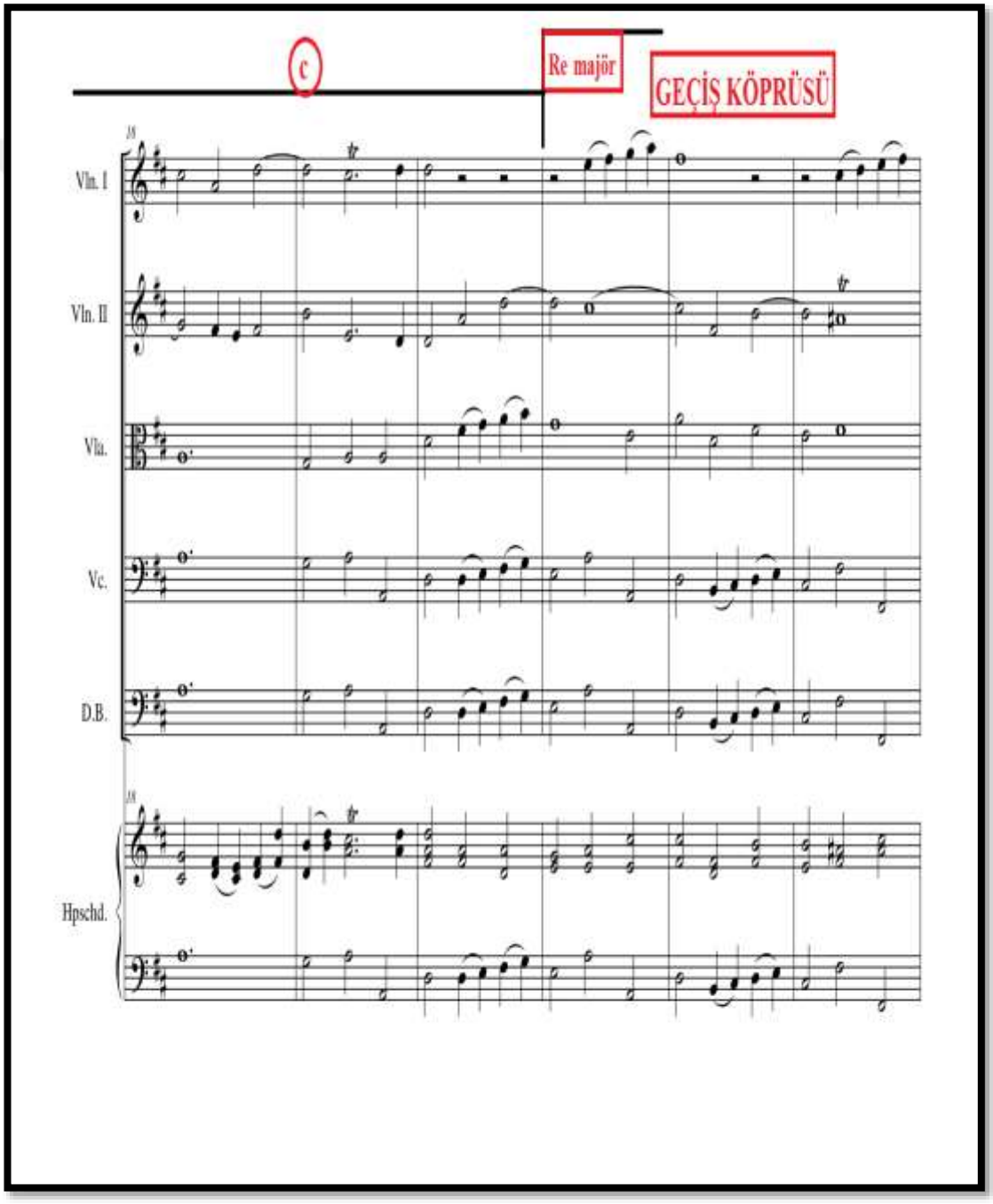

18. ölçüde re majör gamının dominant (çeken) V derecesinden kurulan akolar 21. Ölçüye kadar devam etmektedir. 21. Ölçüde giriş bölümündeki 3. Elementin (motif) 3'lü akoru şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 24: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 3. Bölüm

Ölçü sayı 24-29

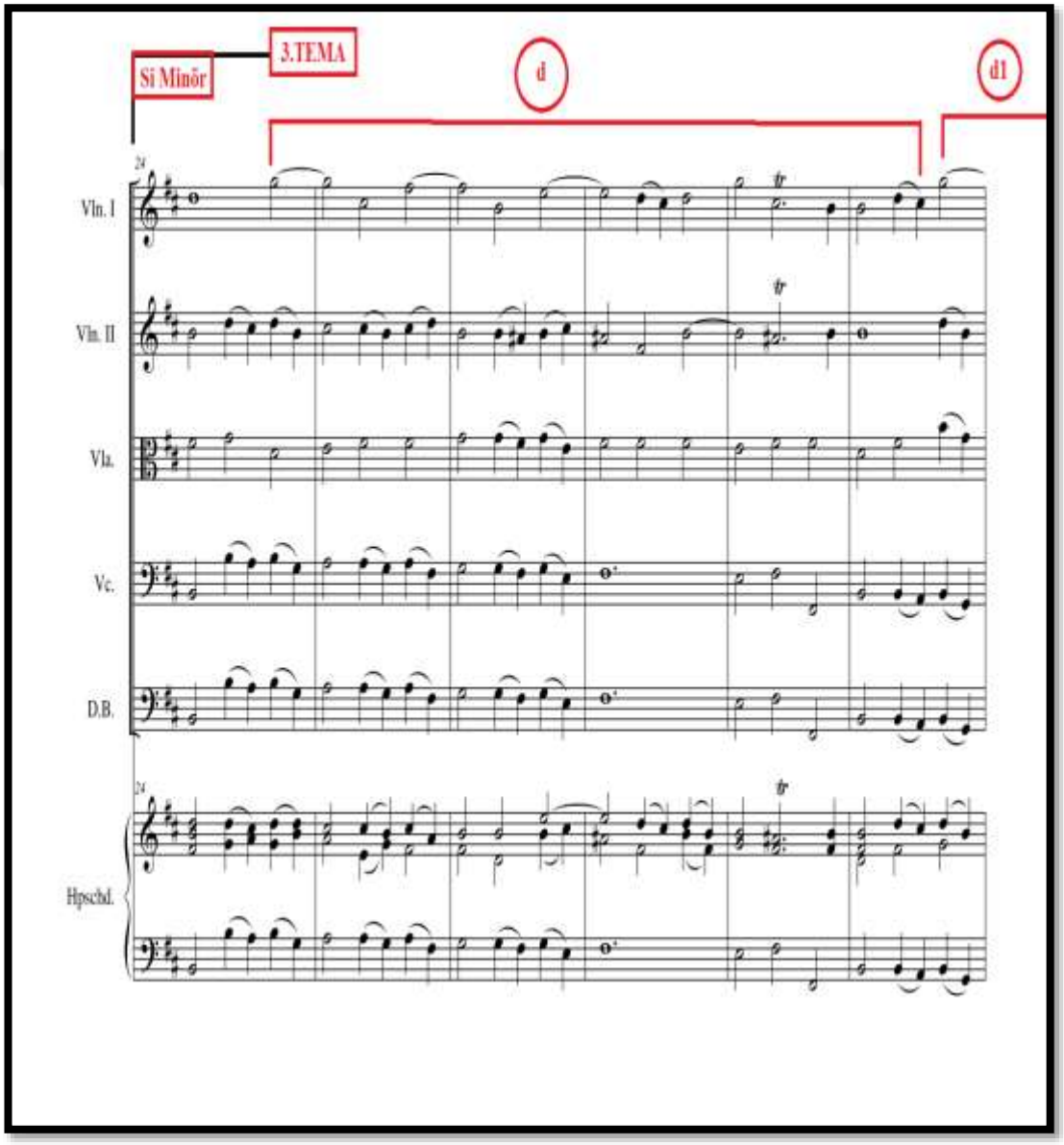

24.ölçüde köprüden sonra 3. temaya bağlanmıştır. Burada gam Si Minör gama geçilmiştir. 24. Ölçüde başlayan 'd' cümlesi 29. Ölçünün 3. Vuruşuna kadar devam etmiştir. 29. ölçüde başlayan 'd1' cümlesi 'd' cümlesinin tekrarı olarak başlamıştır.

Şekil 25: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 3. Bölüm

Ölçü sayı 30-34

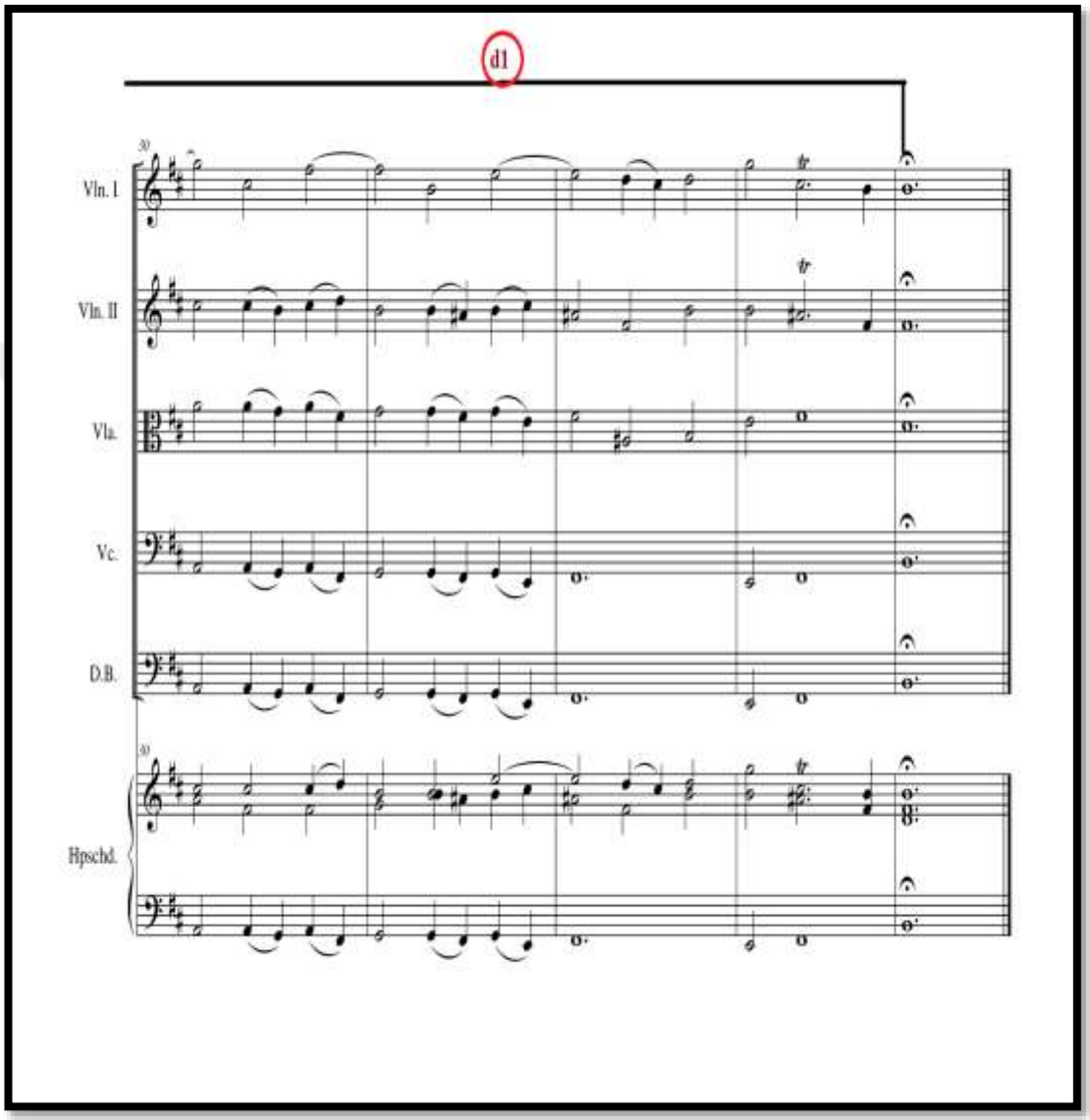

30. ölçüde başlayan ‘d1’ cümlesi öncesinde bulunan ‘d’ cümlesinin tekrarı olarak sonuca bağlanmıştır. Sonuç olarak parça içerisinde bulunan küçük elementlerin (motif), orkestrada soru cevap şeklinde çalınmıştır. Küçük parçaları alıp yeni müzikleri ortaya çıkarılmıştır. 1. derecesi tonik (eksen) 5. Derecesi dominant (çeken) 3’lü akorların sekvensleri ile parça içerisinde geçişler yapılmıştır. Si minör- Re majör- Si Minör olmak üzere 3 temadan oluşmuştur.

3.4.4 4. Bölüm - Allegro

4. bölüm 4/4’ lük ölçüde Re Majör tonda, Allegro temposunda tutti olarak başlamaktadır. Orkestrada bulunan enstrümanların birbirleriyle yarışırcasına icra edilen parça, tema ve karşıt tema olarak soru cevap şeklinde icra edilmektedir. Üst solo, orta yaylılar ve alt harpsichord enstrümanlarından oluşmaktadır.

Şekil 26: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 4. Bölüm Ölçü sayı 1-9

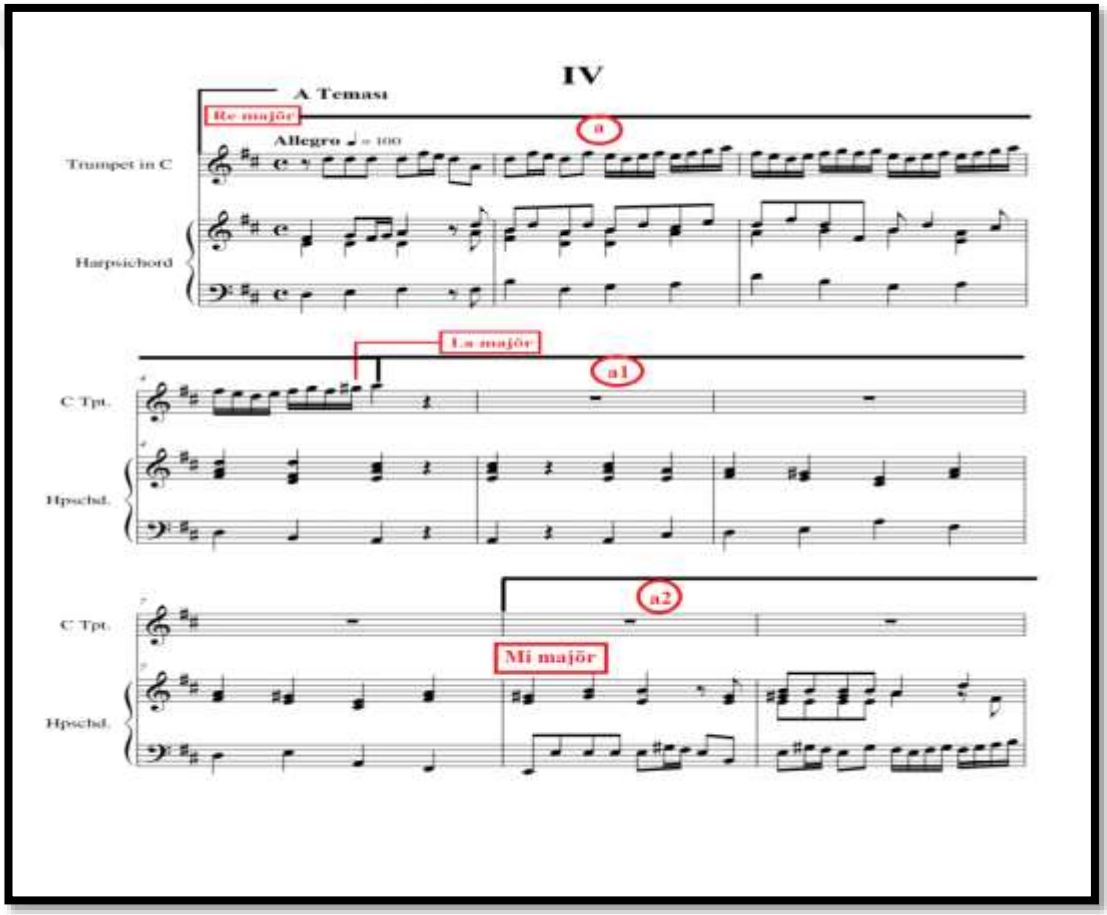

4. ölçünün 2. Vuruşun sonunda orta grup yaylıların, gamı değiştirerek La majör gamına geçiş yapmışlardır. 5. Ölçüde canon şeklinde (Aynı müzik, farklı zamanlarda çalınması) yaylı gurup Re majörün Dominantı (5. Sesi) olan La majörde 8. Ölçüye kadar devam etmektedir.8. ölçüde solonun ‘sus’ bölünmende yaylıların Mı minör gamına geçişi görülmektedir. Harpsichord ’un temayı, yaylılar ise 5’li aralıkları çalmaktadır.

Şekil 27: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 4. Bölüm Ölçü sayı 10-19

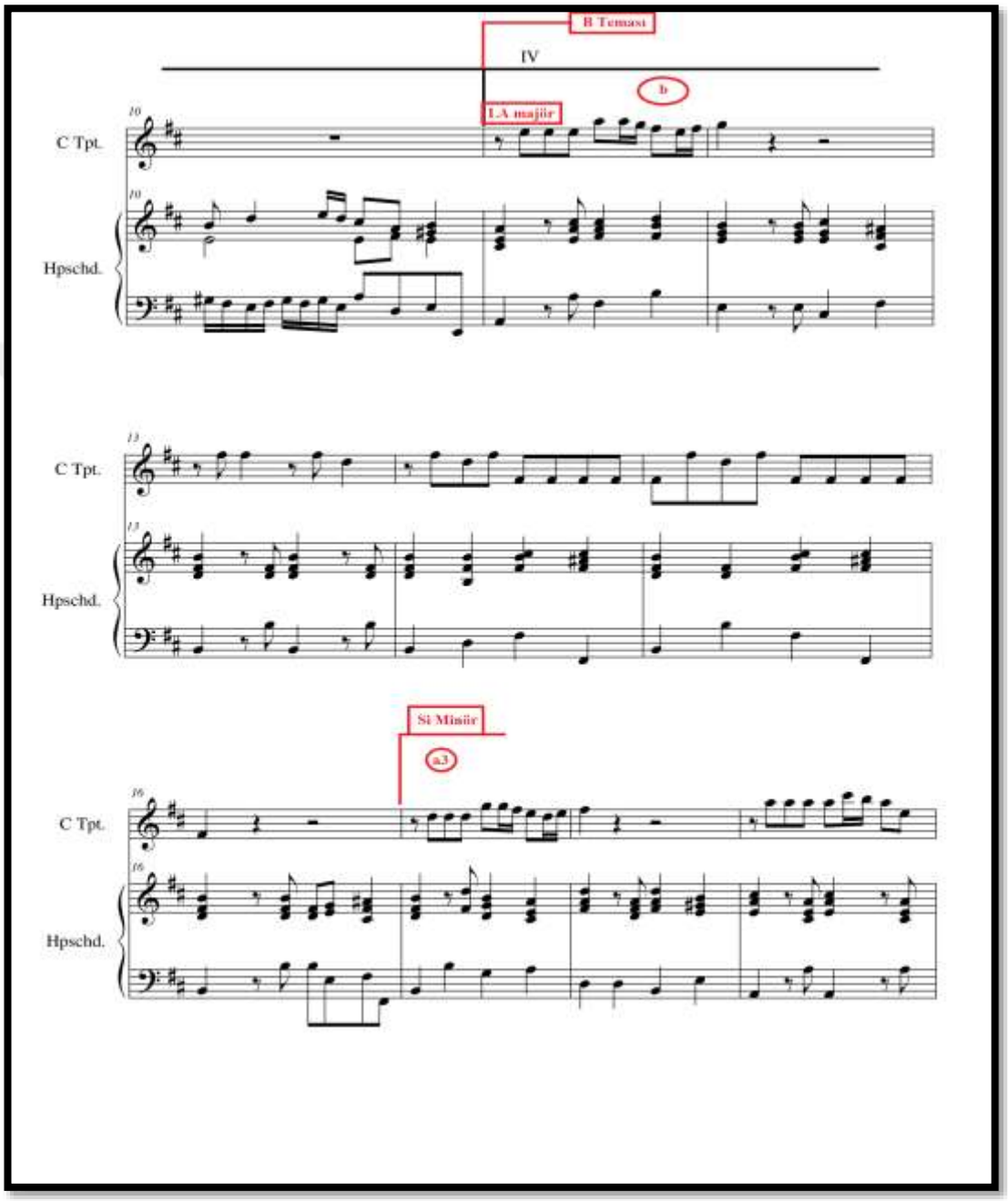

Şekil 27'de görüldüğü gibi 11. Ölçüde B Temasına girişte, trompetin girdiği ölçüde Mi minör gama geçiş yapılmıştır. Bu ölçü intermedya (iki tema arası serbest, Gelişme) görülmektedir. 13. Ölçüde trompetin çalmış olduğu cümle yaylı gruba eşlik etmektedir.

Şekil 28: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 4. Bölüm Ölçü sayı 20-27

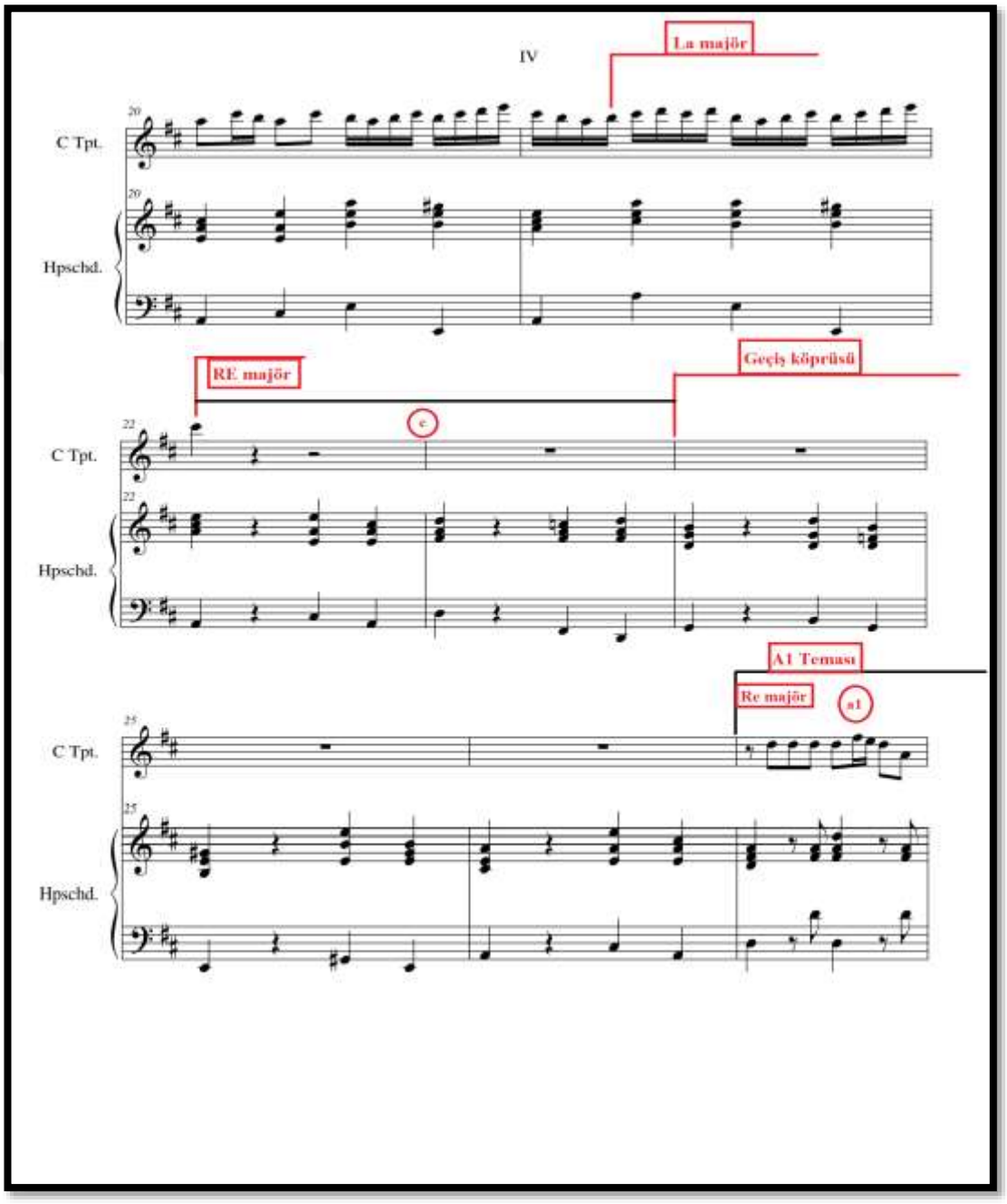

Şekil 28'de görüldüğü gibi 21. ölçüde La Majör gama geçilmiştir. 24. ölçüde Geçiş başlamış olup eserin gerçek tonu olan re majör gamına geçiş sağlanmıştır. 27. ölçüde 'A1' temasına geçiş yapılmıştır. A1 denilmenin nedeni başlangıçtaki A temasının tekrarı olmasıdır.

Şekil 29: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 4. Bölüm Ölçü sayı 28-32

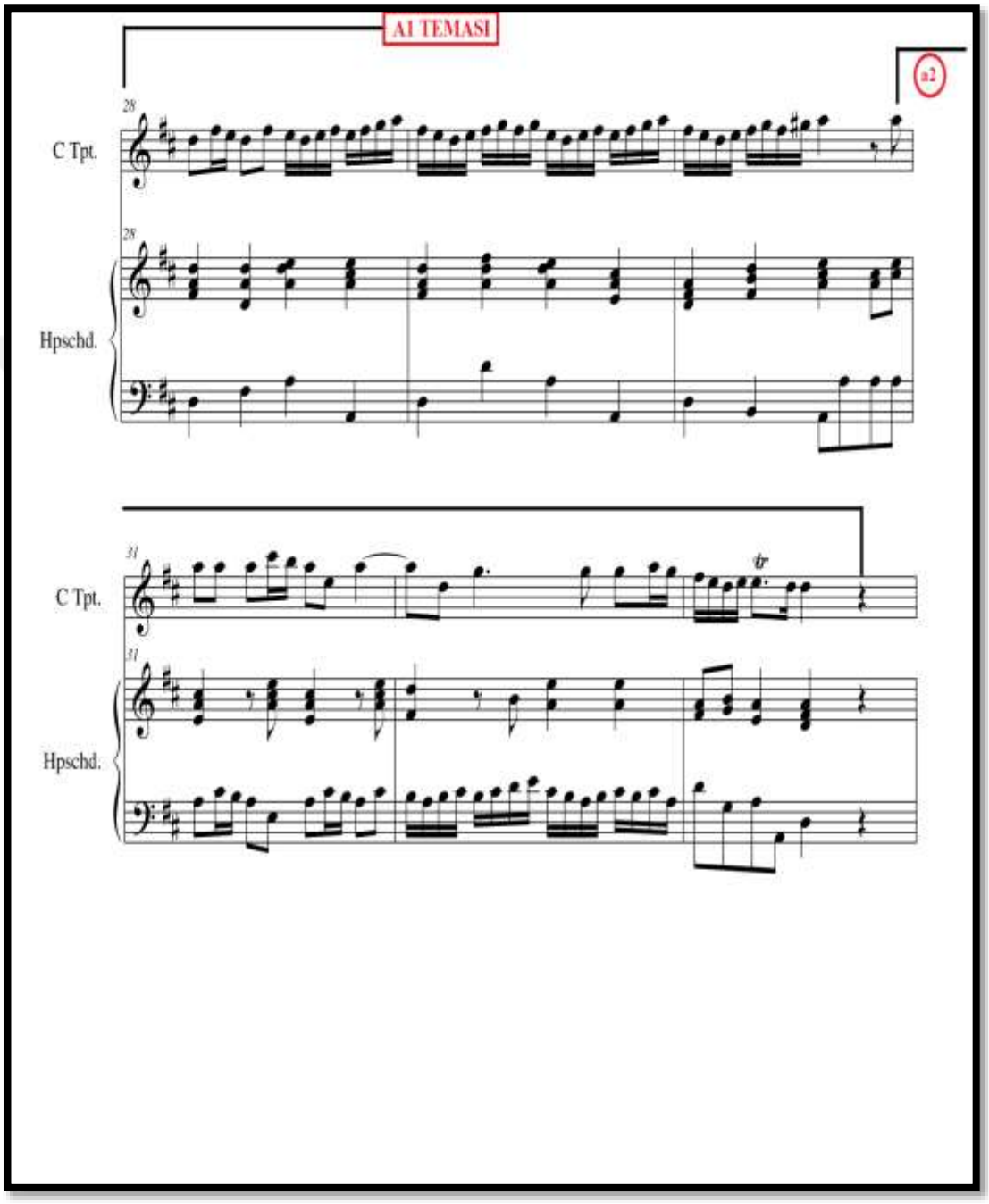

Şekil 29'da görüldüğü gibi trompet partisinin tekrar ile çalınması ve 31. Ölçüde harpsichord 'un temayı çalması görülmektedir. Re majör tonu devam etmektedir.

Şekil 30: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 4. Bölüm

Ölçü sayı 34-41

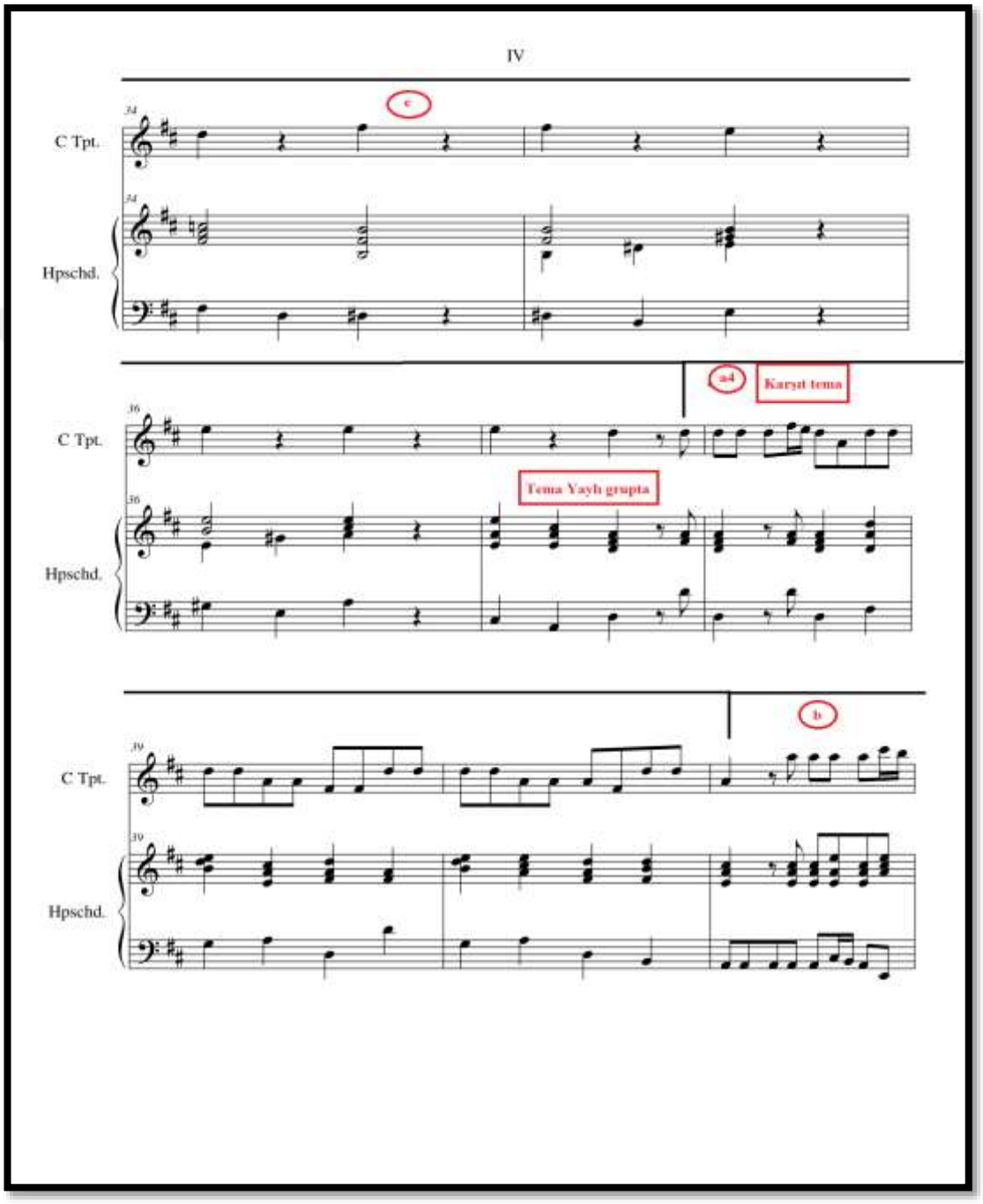

Şekil 30'da görüldüğü 34.ölçüde 'intermedya' (iki tema arası serbest, Gelişme) başlayıp, 37. Ölçüde yaylı grup temayı çalarken 38. Ölçüde solo karşıt tema ile karşılık vermektedir.

Şekil 31: Georg Philipp Telemann Re majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7) 4. Bölüm

Ölçü sayı 42-45

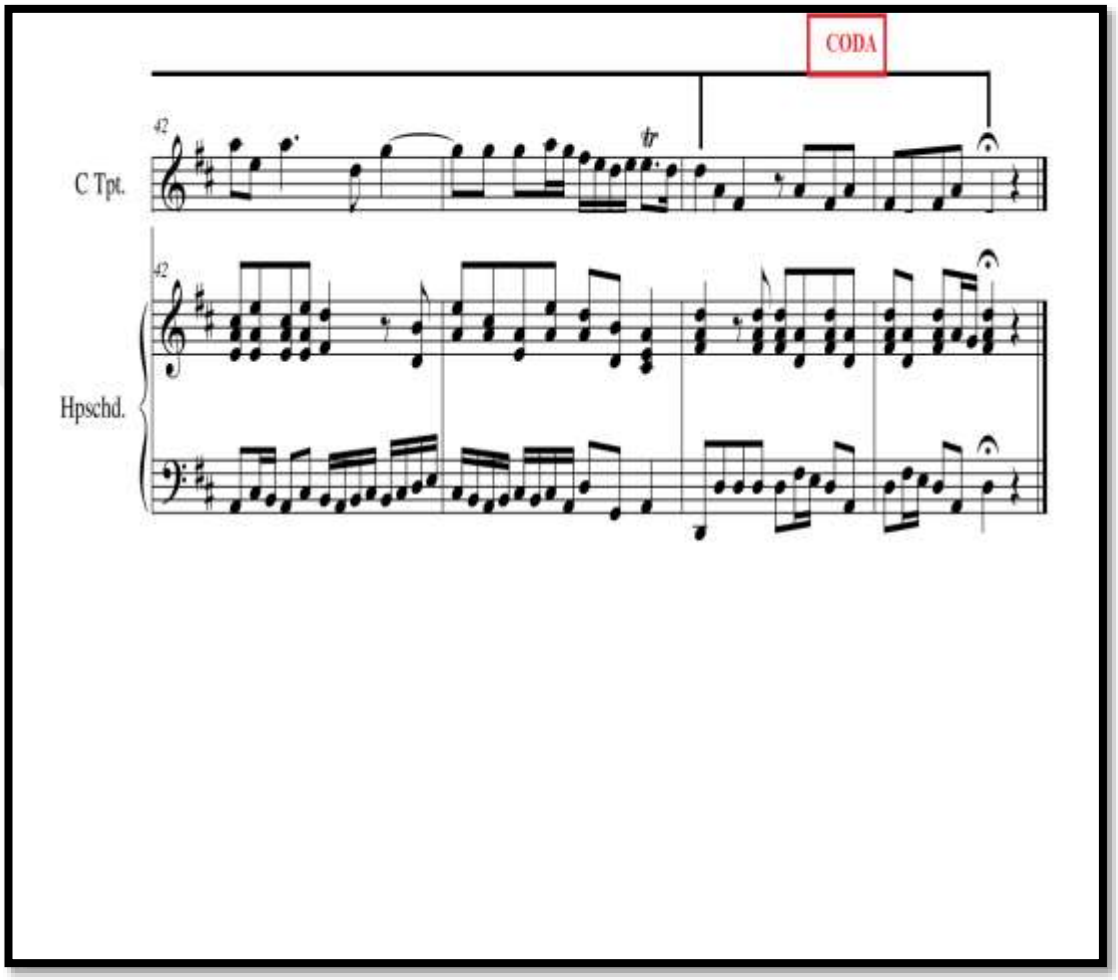

Şekil 31'de görüldüğü gibi 42. Ölçüde orkestranın ve solonun tutti olarak çalmasıyla 45. Ölçü parça bitmektedir. Bestelenen eser, 3'lü ve 5'li akor, sekvens, intermedya özellikleri parçanın içerisinde görülmektedir. Orkestrayı 3 bölüme ayırdığımız zaman, üst solo, orta yaylı, bas harpsichord şeklinde;

A Teması	B Teması	A1 Teması
Üst=tema Orta =Karşıt tema, tema Bas = Karşıt tema, tema	Karşıt Tema, tema Üst= Tema, Karşıt tema	Üst = Karşıt tema Orta= Karşıt tema, tema Bas= Tema, Karşıt tema

3.5 Georg Philip TELEMANN'IN Re Majör Trompet Konçertosunun icra yönünden incelenmesi

Georg Philip TELEMANN'ın ' Re majör Trompet Konçertosu'nun (TWV 51 D7); Eserin birinci bölümü; 4/4'lük ölçü içinde yazılmıştır ve *'Adagio'* temposunda, Eserin ikinci bölümü; *'Allegro'* temposunda ve 4/4'lük ölçü içinde, Eserin üçüncü bölümü; *'Grave'* temposunda 3/2'lik ölçü içinde, Trompet solo yoktur. Eserin dördüncü bölümü; '*Allegro*' temposunda ve 4/4'lük ölçü içerisinde yazılmıştır.

Eserin dört bölümünde de ortaya çıkan ortak karakteristik özellikleri; dilli, bağlı, tril ve aralıklar içeren pasajlarıdır. Konçerto, trompet icracılığı açısından incelendiğinde, karşılaşılan zorluklar, teknik özellikleri ve doğru çalınması için uygulanması gereken çalışma teknikleri aşağıda açıklanacaktır.

3.5.1 Uzun Ses Çalışması

Eser icra edilirken, trompet sanatçısının, icra sırasında sergilemiş olduğu ses tonu kendine özgü kimliğini belirlemektedir. Kendi tonunu güzelleştirmesi ve geliştirmesi, kondisyon kazanması için, metronom ile çalışılması, çalışacak olan egzersizlerinde nota değerlerini tam olarak çalınmasına dikkat etmesi gerekmektedir. Uzun ses çalışmaları için aşağıdaki egzersizler önerilmektedir;

Örnek 1: Uzun ses Egzersizi ('*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 11. Numara 1-2-3-4-5*)

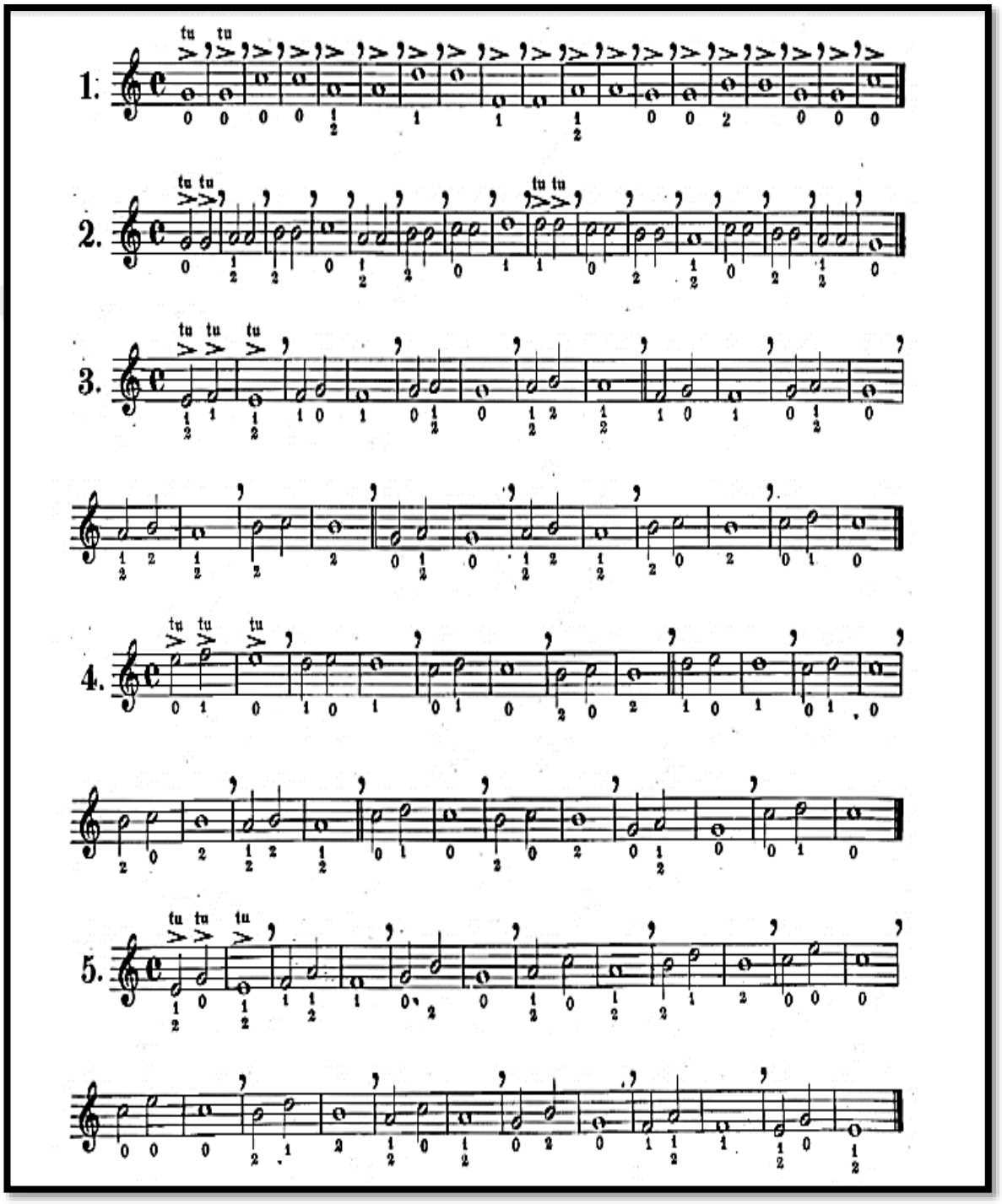

Örnek 2: Uzun ses Egzersizi ('*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 12. Numara 7-8*)

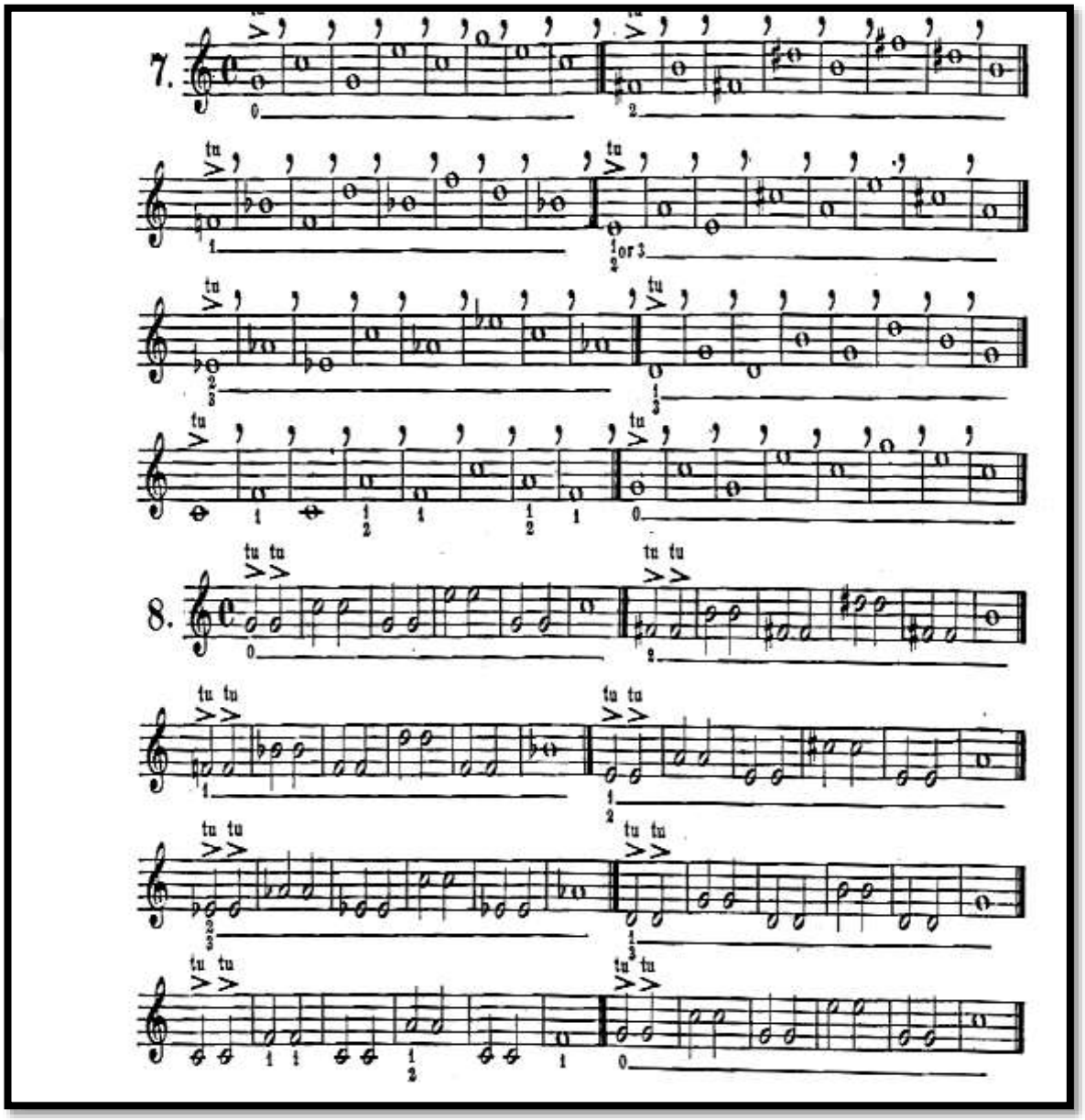

Notanın değeri kadar yavaş bir şekilde metronom ile çalışılması gerekmektedir. Burada önemli olan diyaframa alınan havanın kontrollü ve düzgün bir biçimde sesin çıkarılması, tonun aynı şeklinde notanın sonuna kadar devam edebilmesidir. Bu çalışma aynı zamanda dudak kaslarının kontrolü için ve kondisyon kazanmak için gerekli bir çalışmadır.

3.5.2 Ton Üzerinde Çalışmalar

İcra edilen eser Re majör tonunda olduğu için, önce Re majör tonu üzerinde ton egzersizi, ardından Re majör tonu üzerinde gam ve etüt çalışmaları yapılmalıdır;

Örnek 3: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi (*'Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 19. Numara39)*

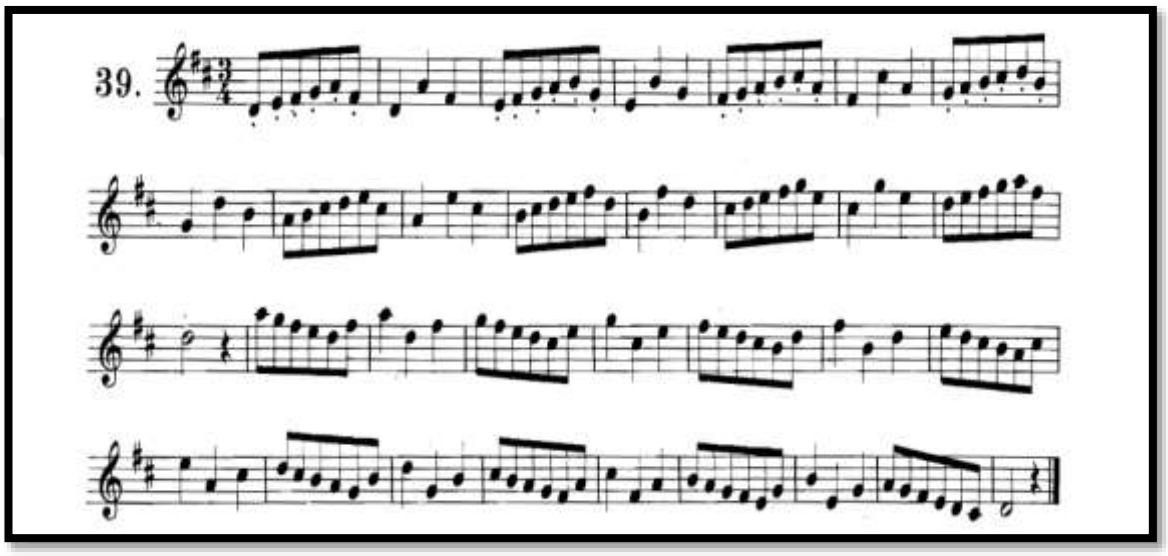

Örnek 4: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi (*'Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 48. Numara 31)*

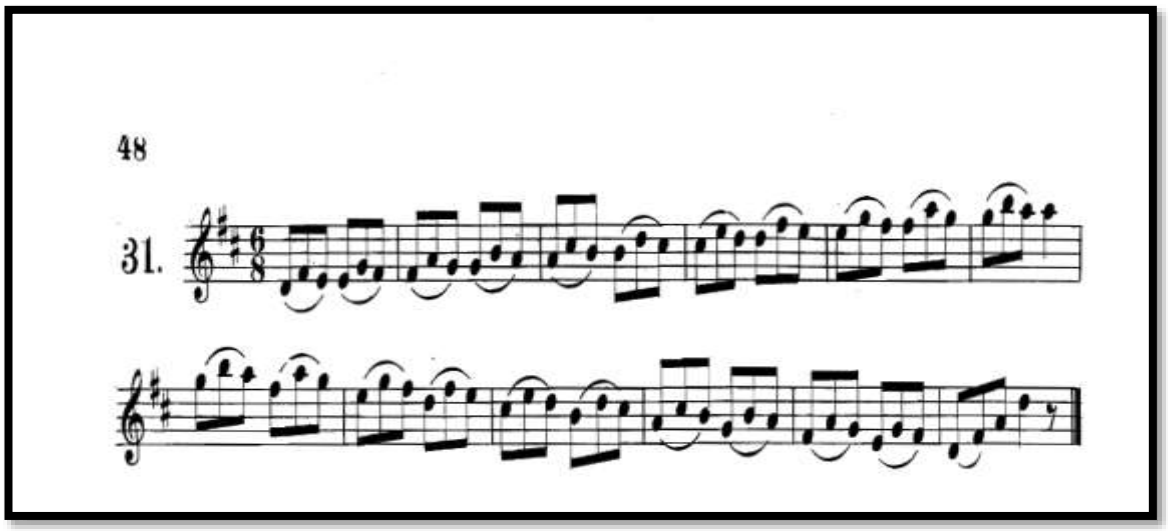

Örnek 5: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi (‘*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban’ sayfa 49. Numara 37*

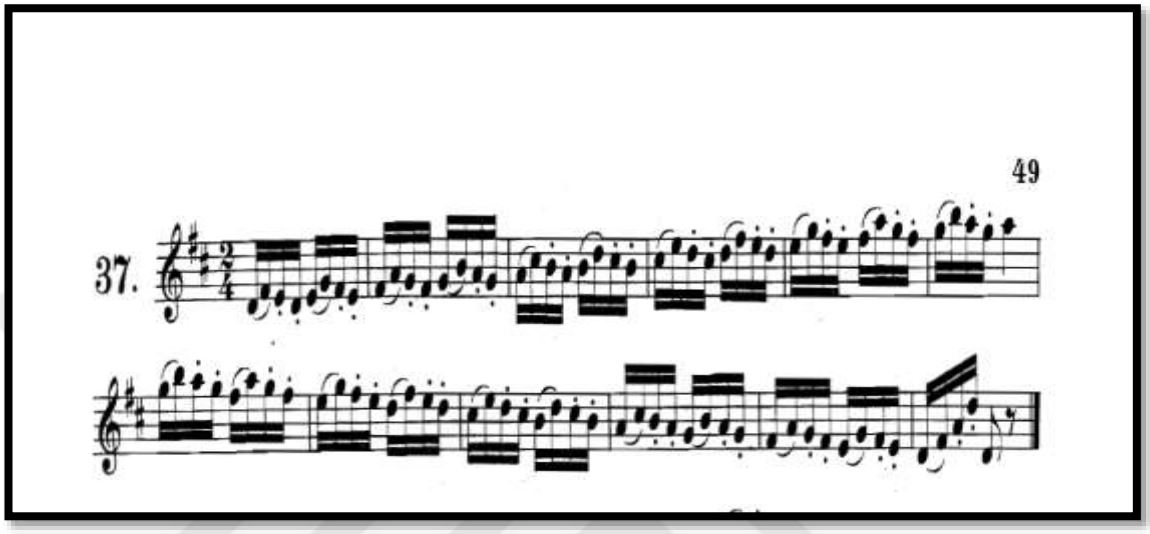

Örnek 6: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi (‘*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban’ sayfa 50. Numara 43*

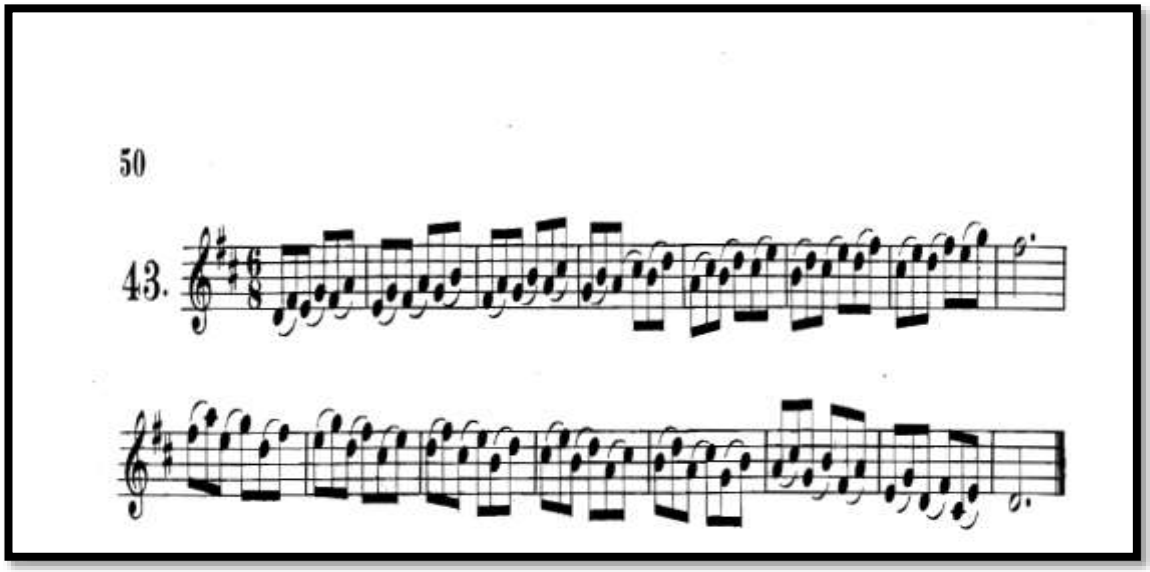

Örnek 7: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi (‘*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban’ sayfa 51. Numara 49*

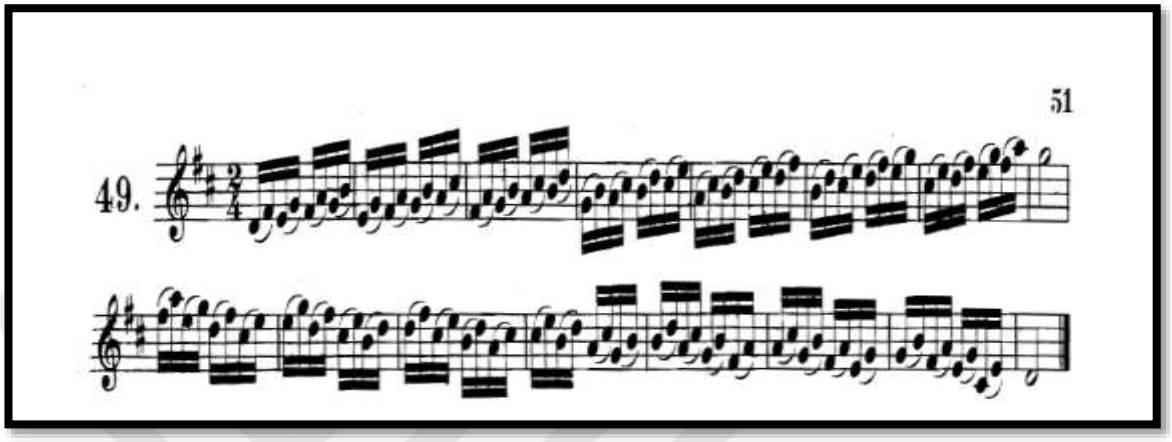

Örnek 8: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi: Clarke’s Technıcal Studues For The Cornet ‘ *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*’ Sayfa 11 Numara 54

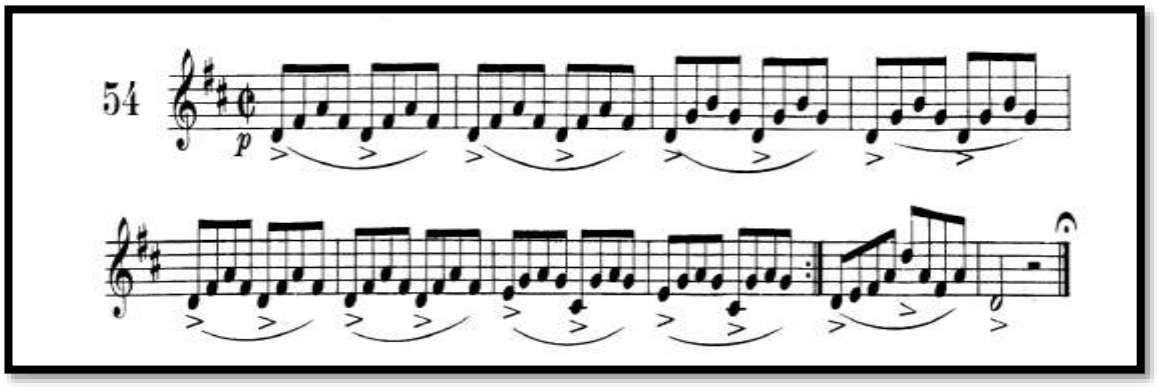

Örnek 9: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi: Clarke's Technıcal Studues For The Cornet ' *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*' Sayfa 17 Numara 74

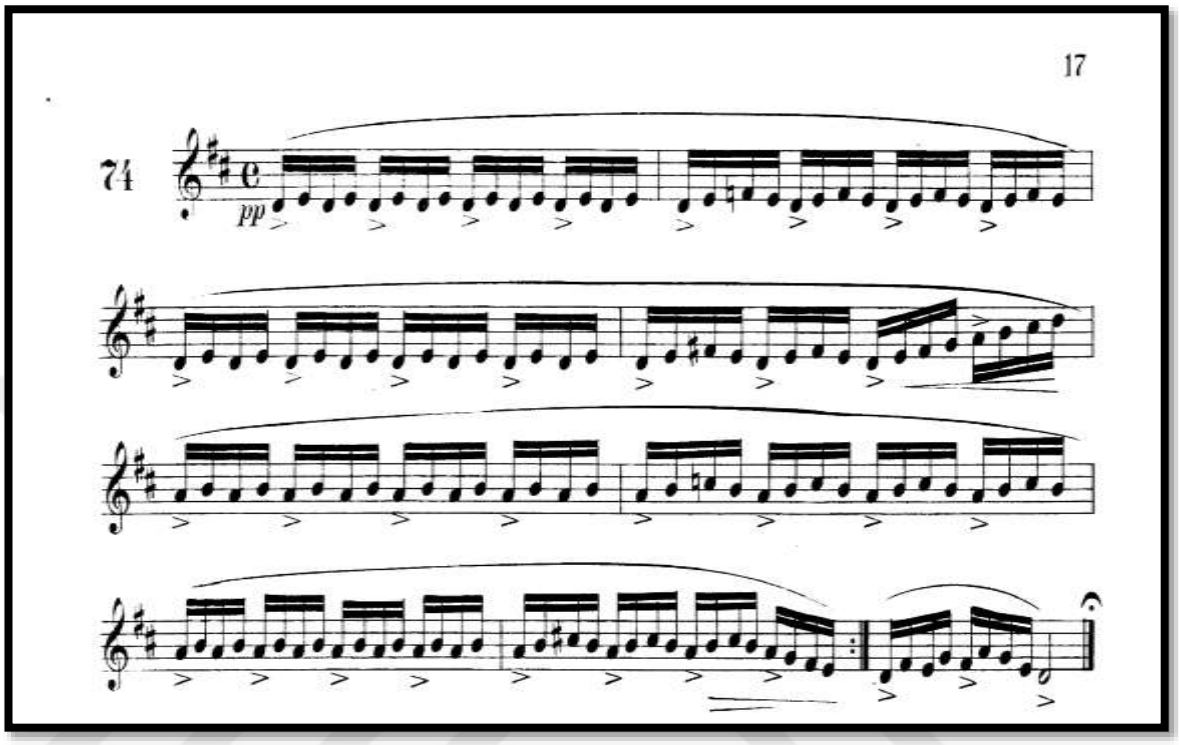

Örnek 10: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi: Clarke's Technıcal Studues For The Cornet ' *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*' Sayfa 25 Numara 95

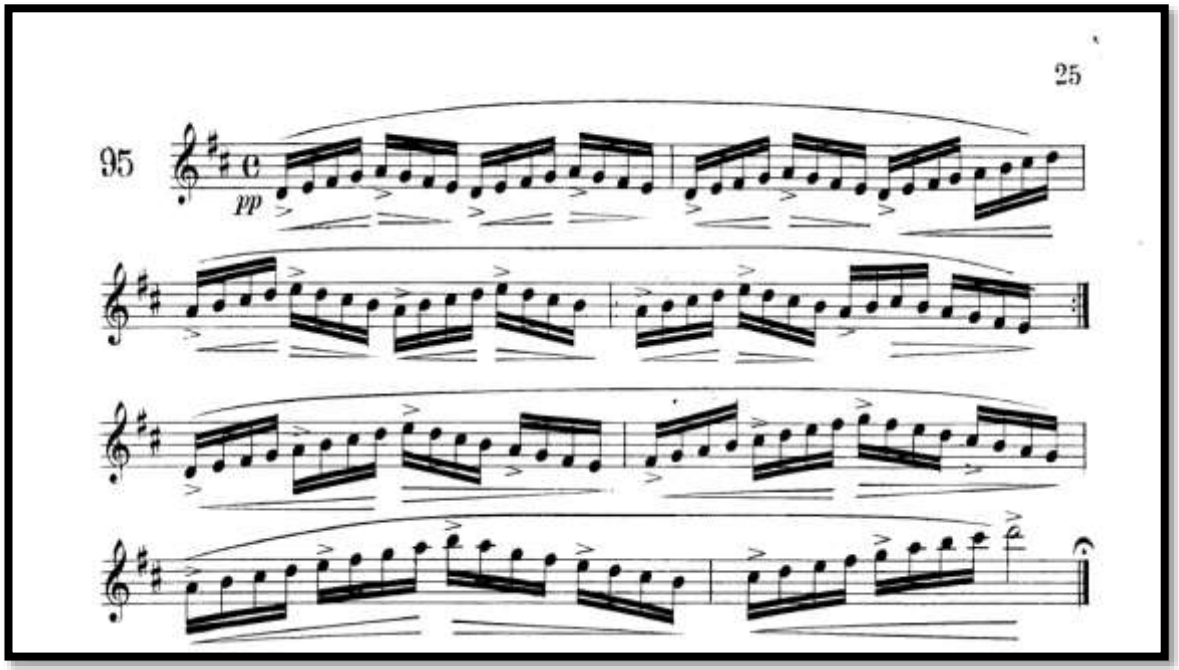

Örnek 11: Re Majör Üzerinde Ton Egzersizi: Clarke's Technıcal Studues For The Cornet ' *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*' Sayfa 32 Numara 128

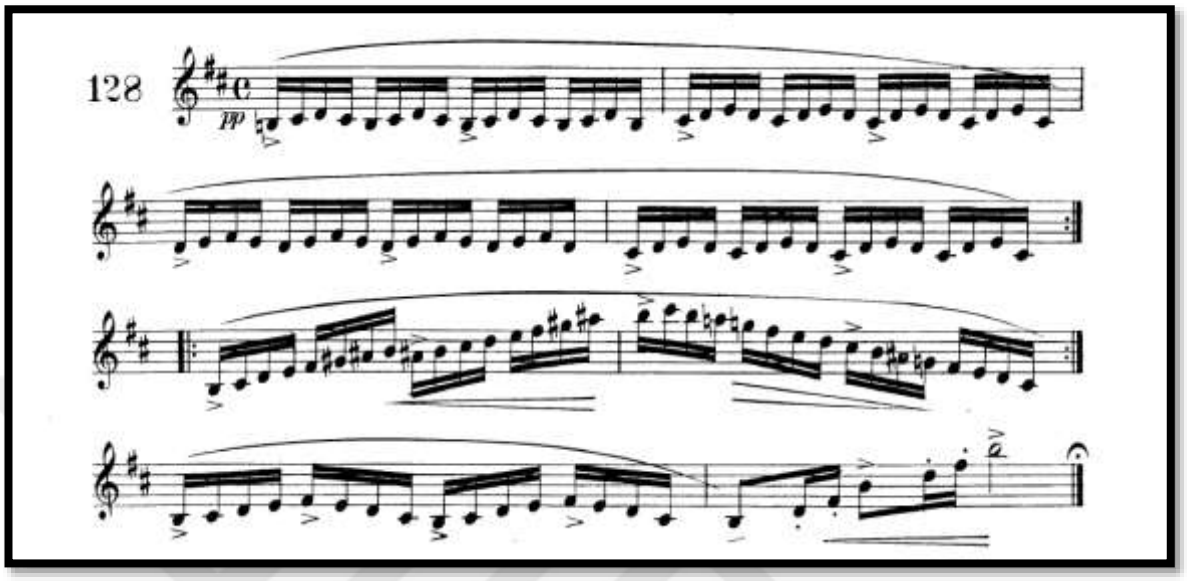

Örnek 12: Re Majör Üzerinde Gam Egzersizi'*(Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 72. Numara 57 ve 58')*

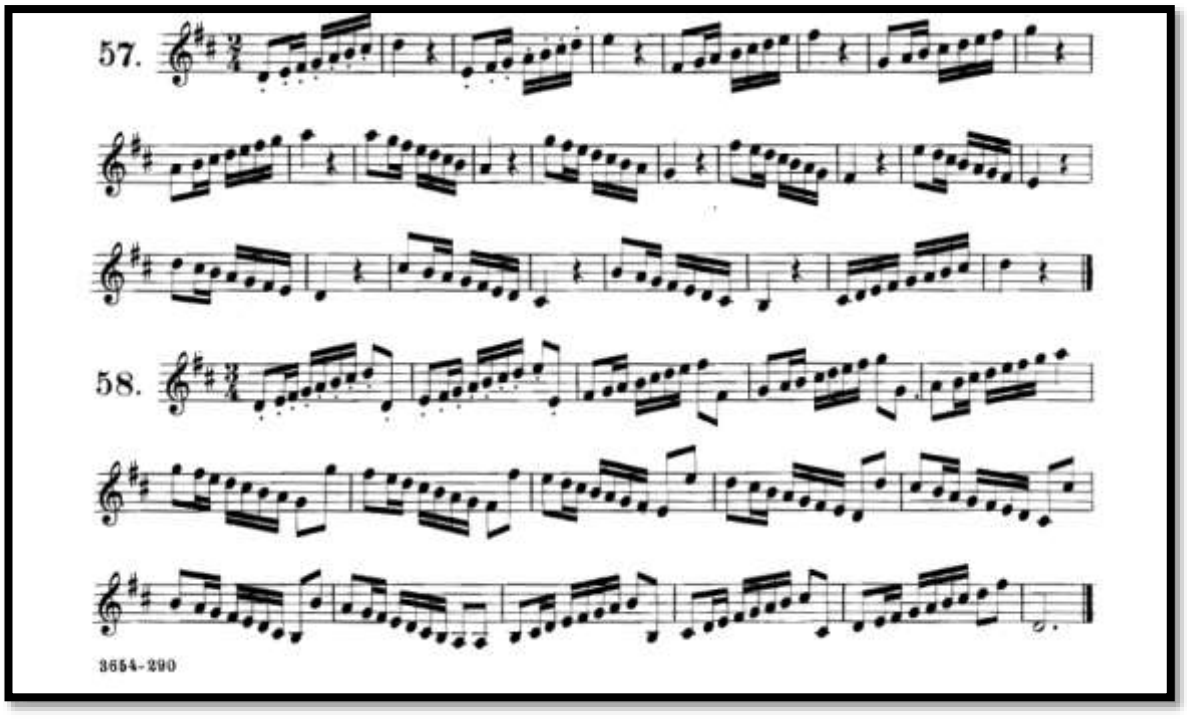

Örnek 13: Re Majör Üzerinde Gam Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 72. Numara 59 ve 60)*

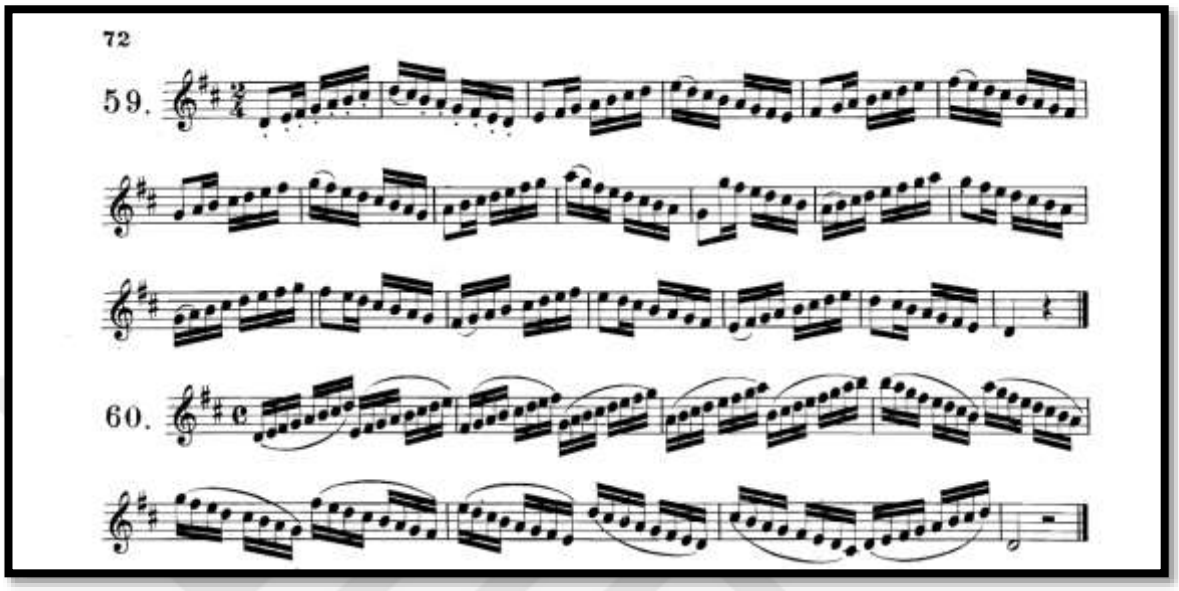

Örnek 14: Re majör üzerinde gam egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 72. Numara 61 ve 62)*

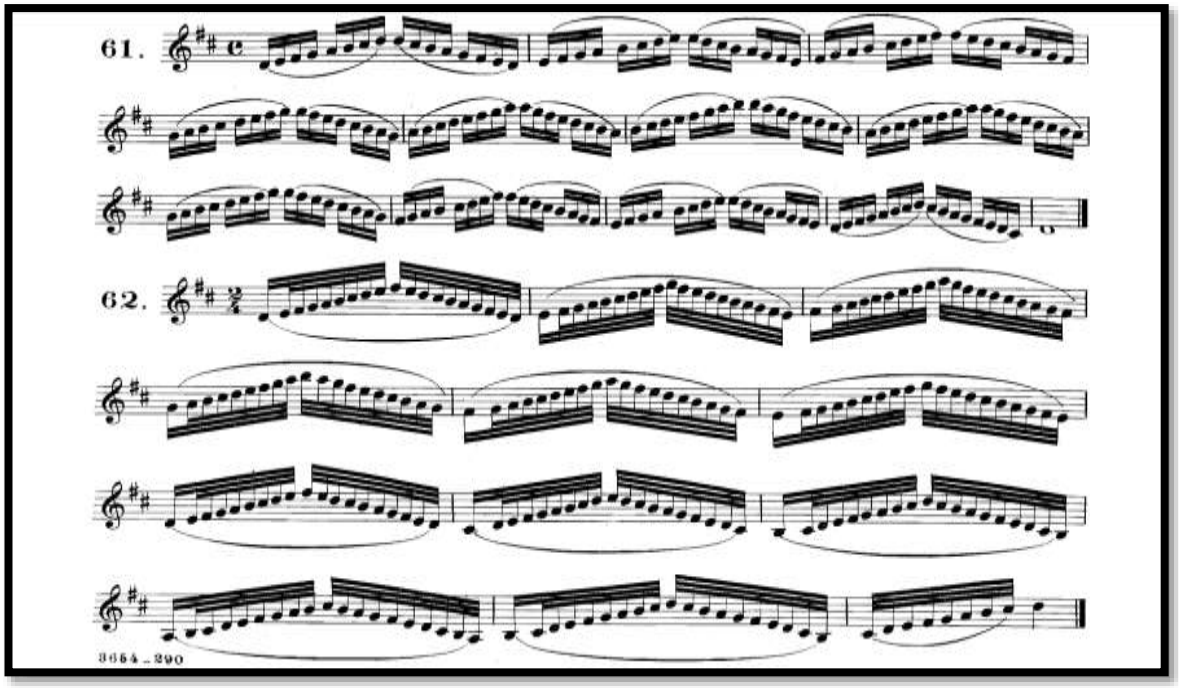

Örnek 15: Re majör Üzerinde Gam Egzersizi: Clarke's Technıcal Studues For The Cornet ' *By Herbert L. CLARKE Second_Serıes*' Sayfa 25 Numara 95

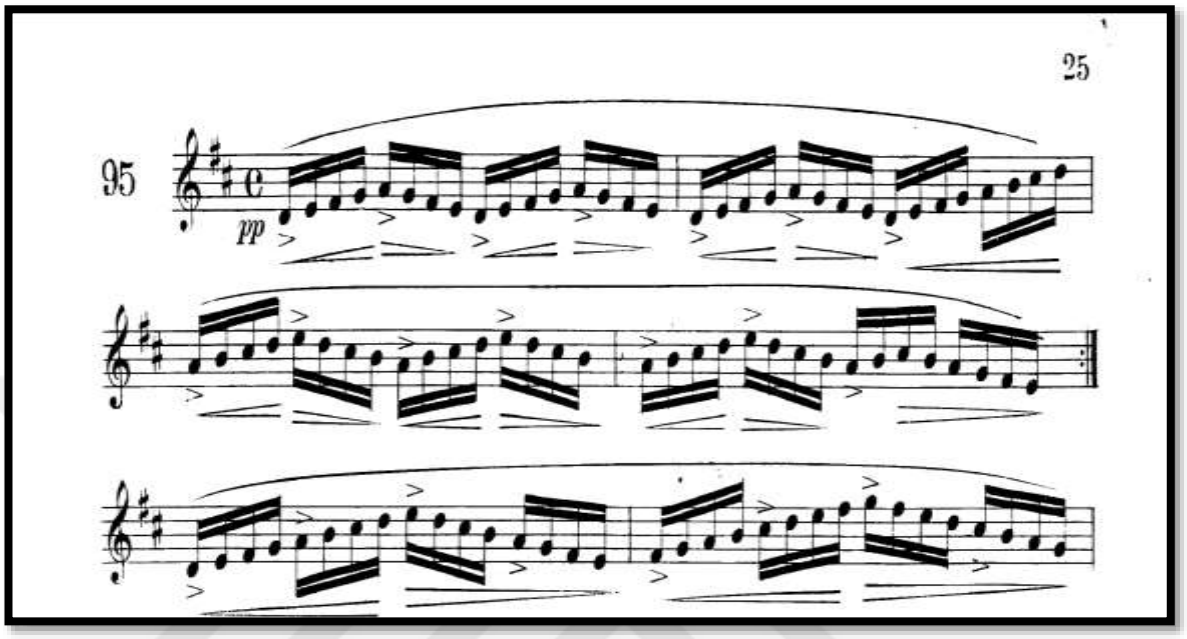

3.5.3 Artikülasyon (Sesletim) Çalışmaları (Dilli ve Bağlı Çalışma)

Artikülasyon, bir sesin çalınış biçimini ifade eden müzik terimidir. İcra sırasında trompetçi tarafından notaların sert veya yumuşak çalınma şeklidir.[53]

Dil ve bağ çalışmaları ile ilgili teknik problemleri aşabilmek için aşağıdaki egzersizler önerilmiştir:

Staccato; trompet ile staccato çalınabilmesi için, ağızlığa hava üflenirken dilimizi ön dişlerimizin arkasına 'tu' hecesi kullanılmasıyla, hızlı bir biçimde damak ile dişin birleştiği yere vurulması gerekmektedir. Staccato ile çalınması gereken yerleri nota üzerinde nokta (.) işareti ile belirtilir.

[53] ÇÖLOĞLU, Emin; Arat, Deniz (2015). *Terminolojiden Analize Alıştırmalı Müzik Teorisi 2* . Pan Yayıncılık.

Örnek 16: Staccato egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 32. Numara 28)*

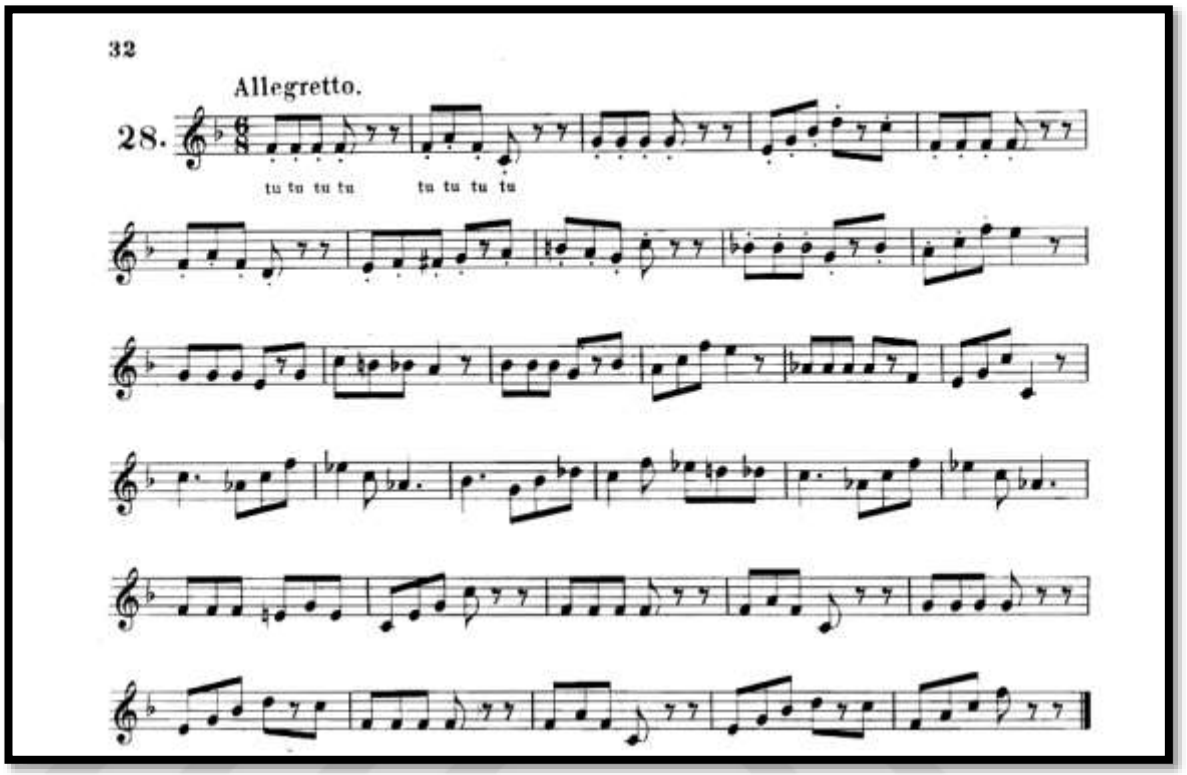

Örnek 17: Staccato egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 34. Numara 32)*

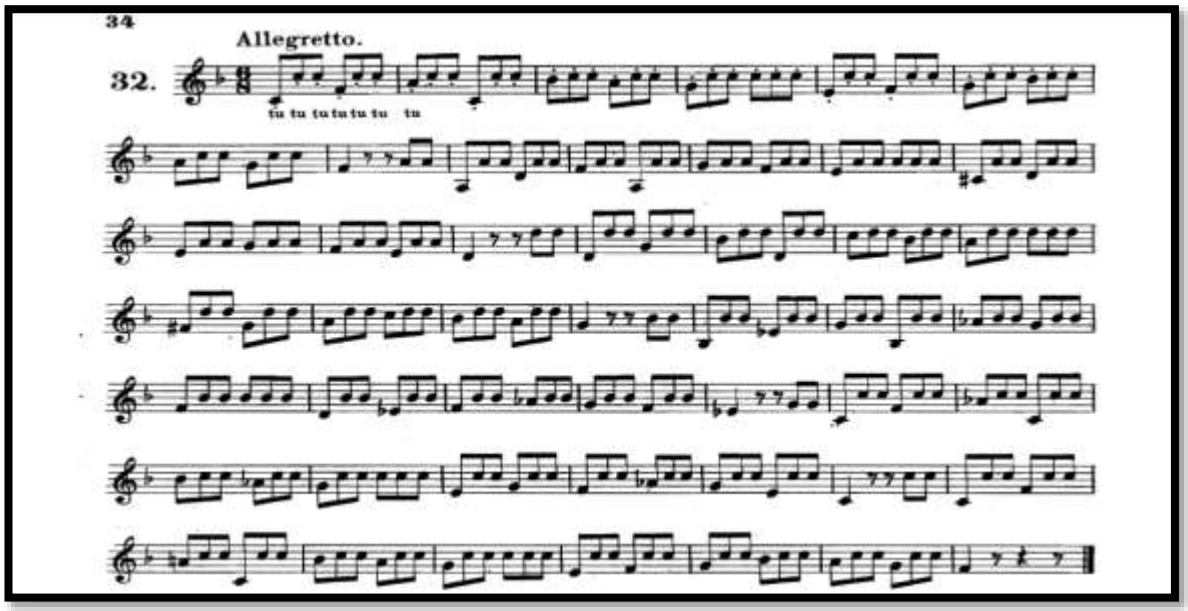

Örnek 18: Staccato egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 35. Numara 35)*

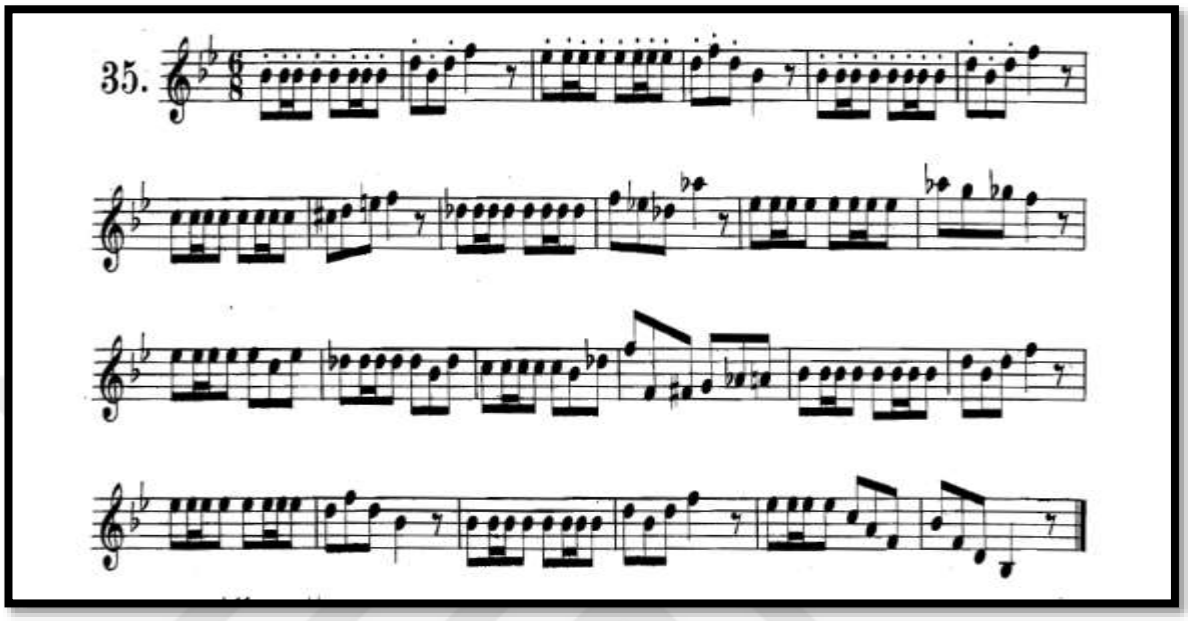

Örnek 19: Staccato egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 36. Numara 37)*

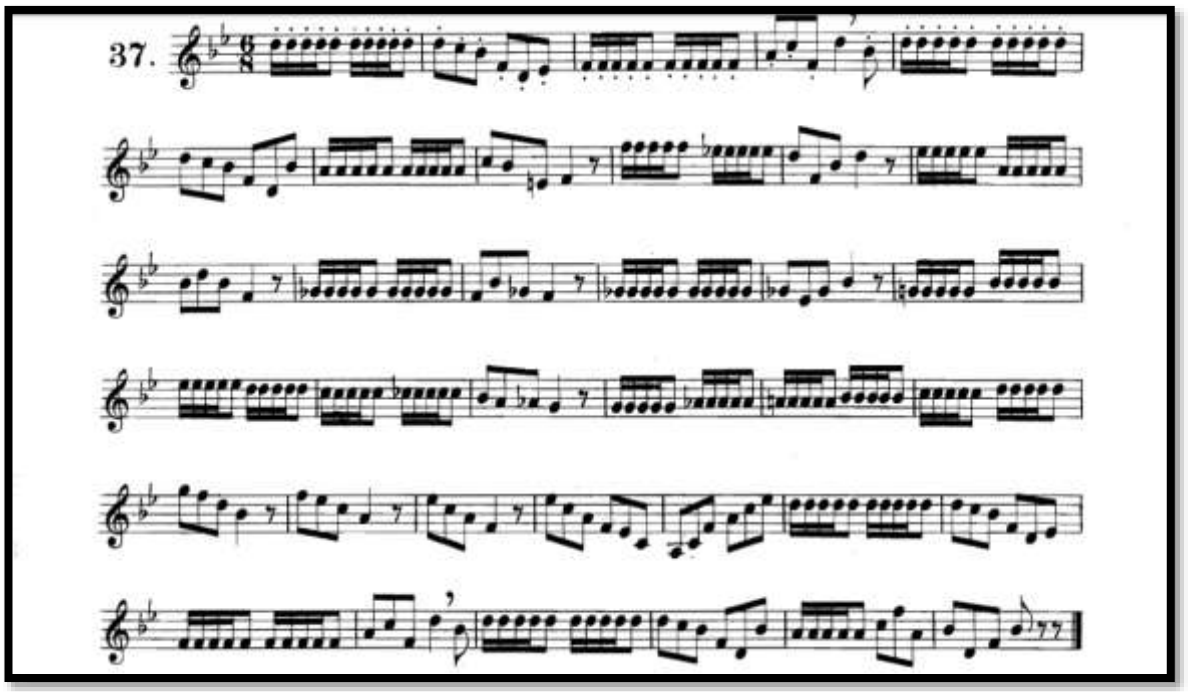

Legato; Ölçü içerisinde verilen notaların sadece ilk notasına dil vurması ile başlayan, bağlı olan diğer notaların dudak hareketleri ve pistonlar aracılığıyla dil vuruşu olmadan çalınmasıdır. Dudak diyafram ve çene hareketleri ile notalar arasındaki geçişler, rahat ve sarsıntısız olmalıdır. Bağlı olarak çalınan pasajların, çalınmasında verilen hava miktarı en önemli unsurdur. Pasajlara başlanırken derin nefesin alınması, notalar arasında geçişleri kolaylaştırmaktadır.

Örnek 20: Bağlı Egzersizler (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 61. Numara 12-13-14-15-16)*

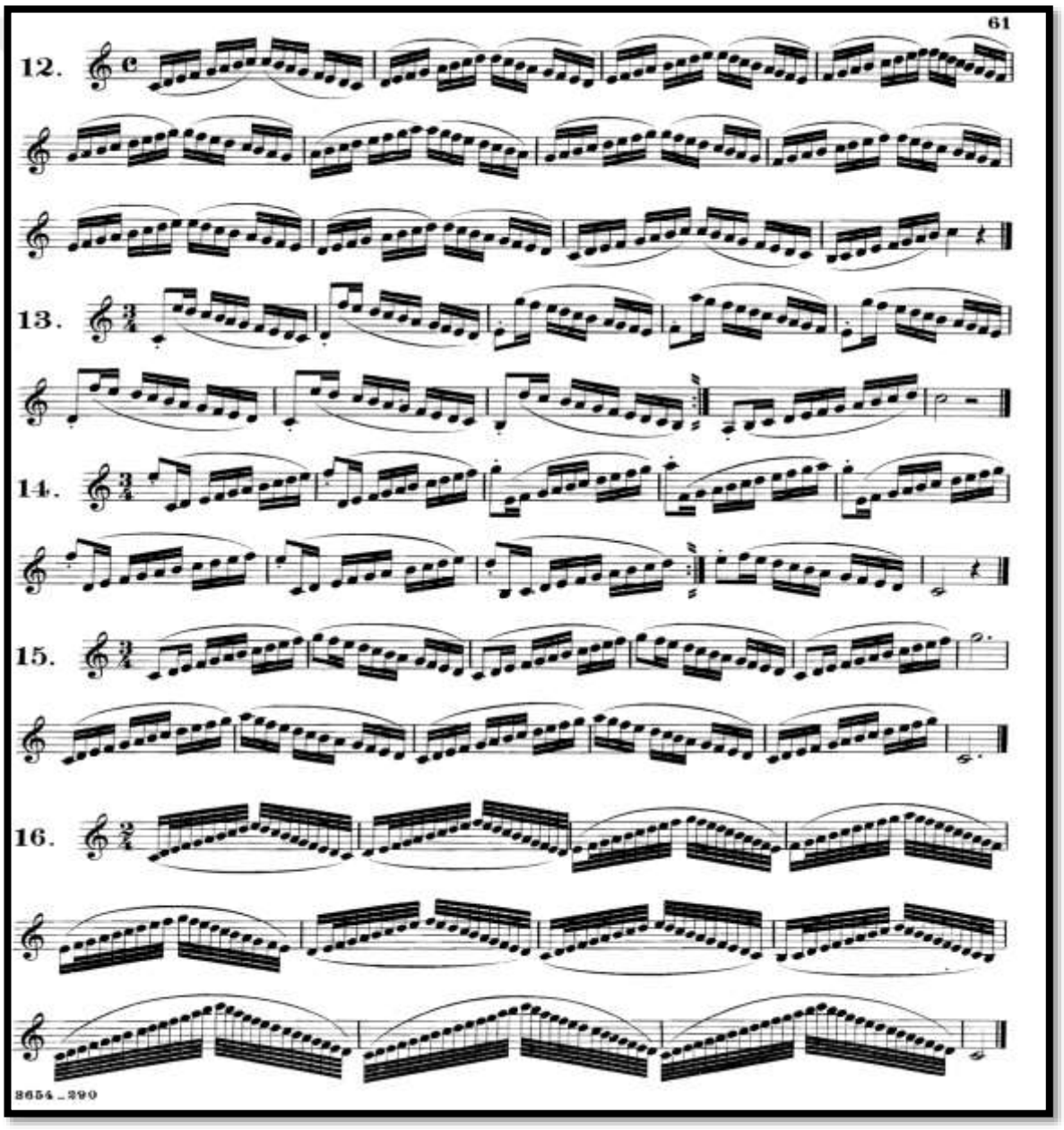

3.5.4 Tril Çalışmaları

Pistonlu enstürmanlar arasında, çalınması zor ve yaygın süsleme öğeleri arasından biri olan ‘ tril ’ büyük ikili veya küçük ikili iki sesin hızlı olarak tekrarlanmasıyla oluşmaktadır. Eser içinde notaların üzerinde ‘tr’ harflerinin konulmasıyla ifade edilmektedir. Notanın üstünde ‘tr’ kısaltmasından sonra dalgalı bir çizgi geliyorsa, tril dalgalı çizginin sonunda bitmektedir. Tril bir tam ses veya yarım ses olabilir. Tril çalışmaya başlanırken ağır tempodan başlayarak, çeşitli tempolarda ve hafif nüans ile çalışmak gerekir. İnce ses trillerinde hafif olacak şekilde ağızlık baskısı, düzenli hava desteği ve parmakların pistonlara sert basılması sayesinde daha kolay bir şekilde çalınabilir. Çalınışta bir gelirim hissi olursa, hava akışı desteklenmesi için nüsans biraz daha kuvvetlendirilmelidir. Diyaframdan alınan büyük bir nefes ile tek seferde çalışılmalıdır. Tril bulunduğu ses bölgesi veya aralık nedeni ile bazı trillerde alternatif parmak kullanımı yararlı olmaktadır. Örneğin; ikinci çizgide bulunan Sol Diyez (2 - 3) ve la natürel sesi için (1 – 2) arasında normal parmak numaraları kullanılırken, alternatif parmak numarası olan Sol Diyez (2 - 3) ve la natürel sesi için (3) numaralı parmak numarası kullanılması sesin sarsıntısız ve akıcı olarak icra edilmesini kolaylaştıracaktır. Aşağıda bulunan etütlerde alternatif parmak numaralı bulunmaktadır. [54]

Eserde bulunan tril ölçülerini daha rahat bir şekilde çalınabilmesi için, aşağıdaki egzersizler önerilmektedir;

[54] SABIR, Serdar; (2012) “*Silahlı Kuvvetler Bando Okullar Komutanlığındaki Trompet Eğitiminde ArbanTrompet Metodunun Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Açısından İncelenmesi”* Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne. Sayfa.87

Örnek 21: Tril Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 111. Numara 60)*

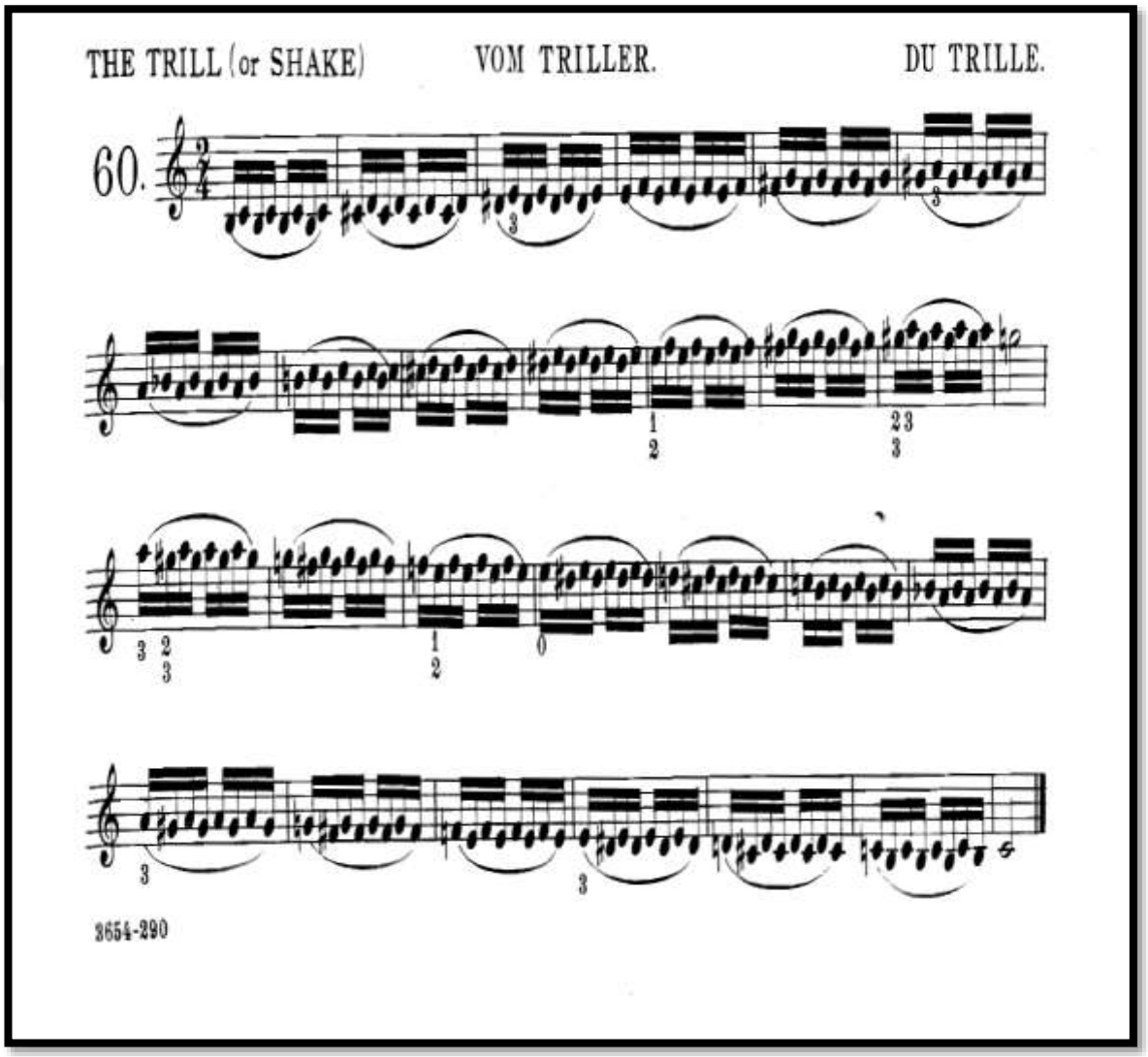

Örnek 22: Tril Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 112. Numara 61-62)*

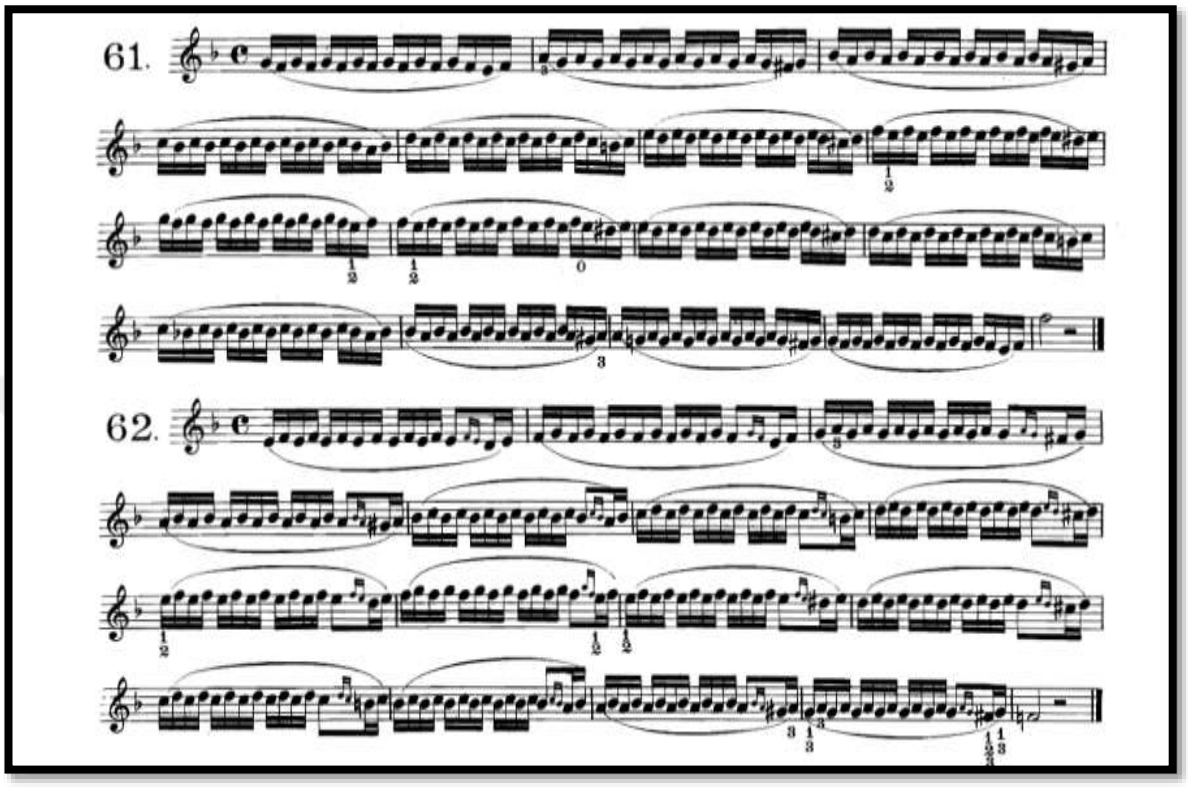

Örnek 23: Tril Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 123. Numara 63-64)*

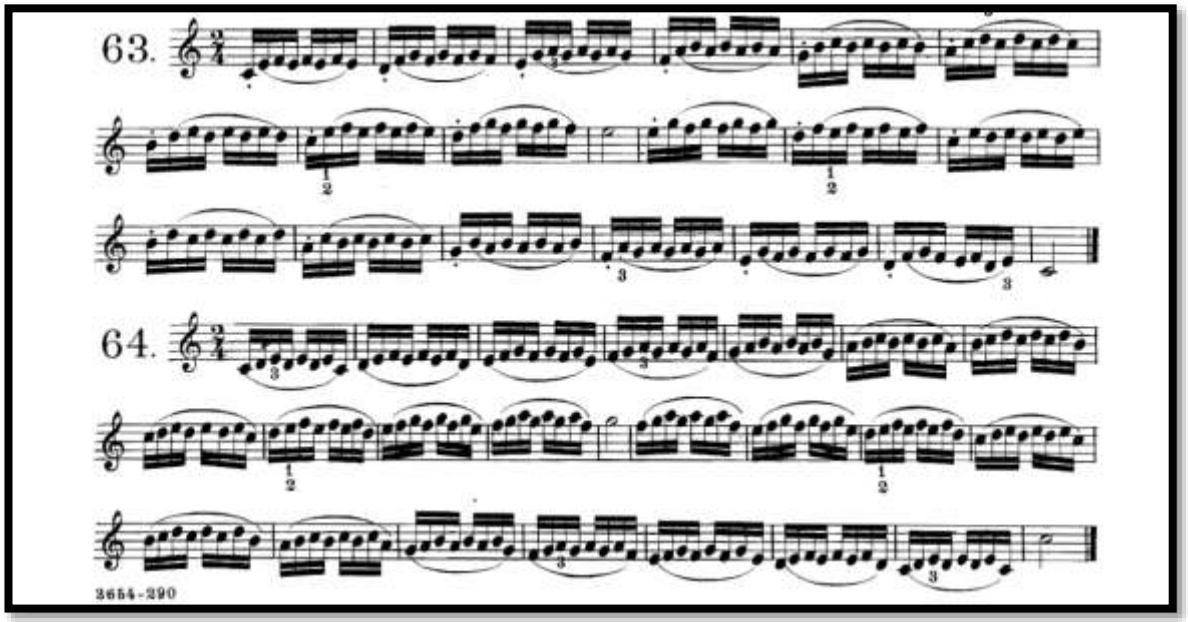

Örnek 24: Tril Egzersizi (*Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban' sayfa 114. Numara 68-69)*

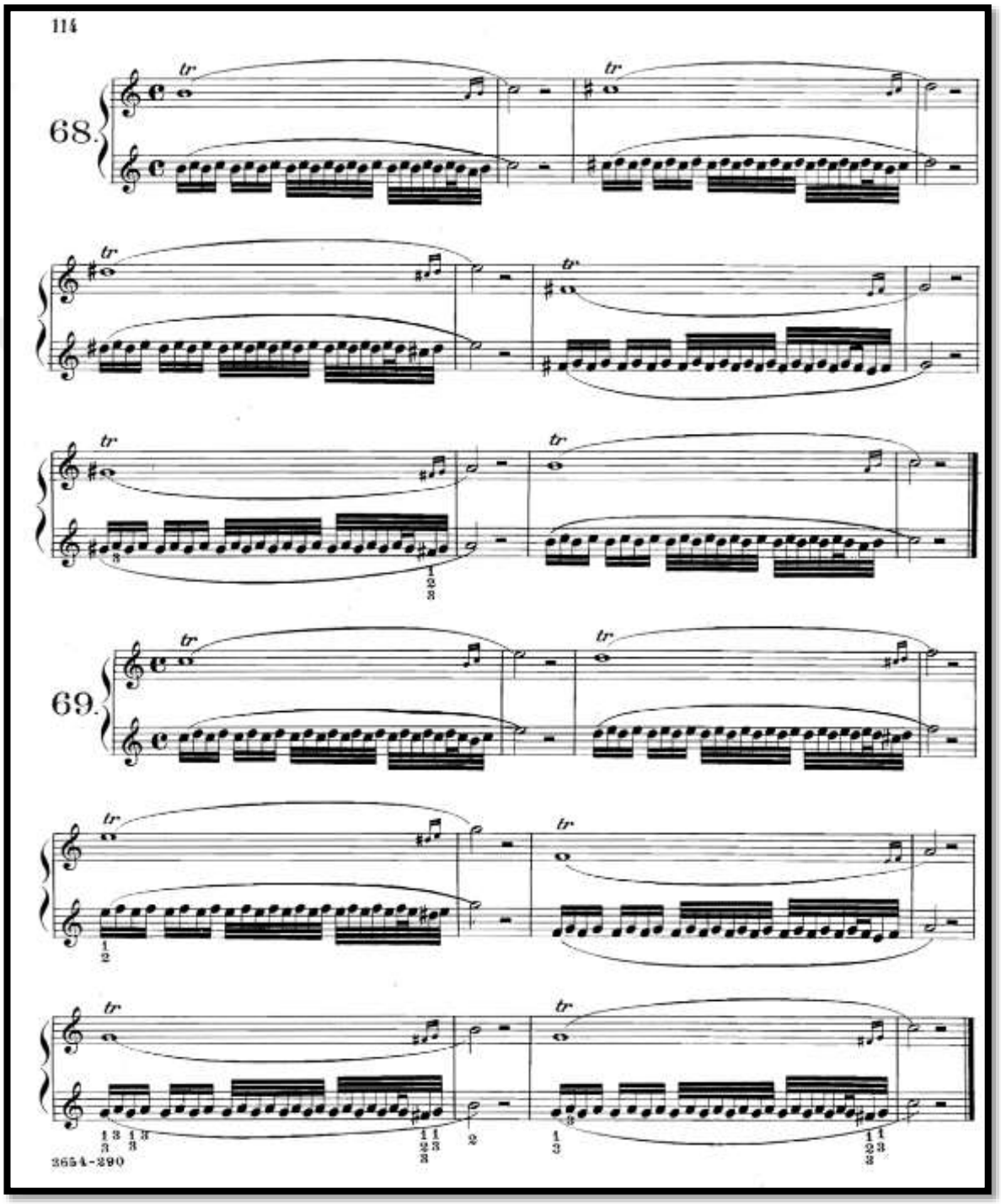

Yukarıdaki verilen örneklerde notaların üzerinde yazan rakamlar, notaların hangi piston ile çalışılması gerektiğini göstermektedir.

3.5.5 Diyafram Çalışması

Nefesli enstrümanların icracısı sırasında icracılar, doğru nefes kullanımı hakkında yeterli bilgiye sahip olmalıdır. Doğru bir teknik icracının yüksek standartlara ulaşmasını sağlayacak bir faktördür. İcracılar bu tekniği ilerletmek için, nefes kontrolü ile ilgili detayları anlamak zorundadır. Yanlış anlaşılmalar veya tam oturtulmamış bir teknik, icracının dudak yapısını bozacak kadar ağızlık basıncı uygulamasıyla sonuçlanabilir. Bu yüzden Trompet enstrümanı ile ilgili icracılara aşağıda yazılan alıştırmalar ile trompeti kusursuz çalabilmek için doğal ve etkili nefes alışkanlıkları geliştirmek, çalanın nefes alışındaki mevcut fiziksel gücünün değil; verimliliğinin, esnekliğinin ve koordinasyonunun gelişimine yardımcı olmak amaçlanmaktadır.

Diyafram kası, vücudun en hayati işlerinden birini yapan, ancak önemi bilinmeyen bir organdır. Göğüs boşluğu ile karın boşluğunu ayıran diyafram kası, solunumun yüzde 80'ini sağlar. Yapı ve işlevi diğer kaslardan farklıdır. Kubbe şeklindedir. Kasılınca küçülüp düzleşir ve akciğerlere hava girer. Nefes verme pasiftir, yani kasılma durunca diyafram kubbe haline döner ve nefes dışarı çıkar.[55]

Bu iki önemli kası çalıştırmayı öğretmek için, birkaç alıştırma vardır. Bu alıştırmalar metronomda dakikada 60 vuruş ölçeğinde başlatılmalıdır.

‘İçinden 5'e kadar sayarak yavaşça ve rahatça nefes alınır, ardından 5'e kadar aynı şekilde sayarak nefes verilir. Bu, tıpkı çabuk solunumun önlenmesine yardımcı yavaş bir solunum aktivitesi gibi sıklıkla ve defalarca tekrar edilebilir. Ciğerdeki hava her ne kadar bitiyormuş gibi hissedilse de asla ciğerdeki hava bitmez, zaten havanın sonuna kadar dışarı atılmasına da gerek yoktur. Bu çalışmanın sonunda, akciğer kapasitesi daha iyi ve daha verimli kullanılmaya başlanacaktır. Doğuştan sahip olunan akciğer kapasitesi, bu tür çalışmalarla ortalama akciğer kapasitesinin üzerine çıkacaktır.’[56]

---

[55] www.milliyet.com.tr/vucudun-oksuz-organi-antalya-yerelhaber-395595/ Diyafram: Op. Dr. Ahmet Bülent KARGI (Erişim tarihi: 29.05.2021)

[56] GÖKMEN Begüm; (2017) ‘*Yeni Başlayanlar İçin Korno Metodu*’ Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara. Sayfa .11

Nefes hareketi ‘‘HA’’ ünlemi ile sessizce nefes alırken ve nefes verirken aynı ünlem kullanılmalıdır.

Metronom: 60 BPM, dörtlük vuruş, tüm alıştırmalar için

5/4’lük 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5

Nefes al …… Nefes Ver…….

3 veya 4 defa tekrarlandıktan sonra 20-30 saniye dinlenir.

4/4 lük 1 2 3 4 1 2 3 4

Nefes al ……... Nefes Ver…….....

3 veya 4 defa tekrarlandıktan sonra 20-30 saniye dinlenir.

3/4 lük 1 2 3 1 2 3

Nefes al …….. Nefes Ver…….....

3 veya 4 defa tekrarlandıktan sonra 20-30 saniye dinlenir.

BÖLÜM IV
SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1 SONUÇ

Bu araştırma sonucunda;

Birinci bölümde, barok dönemin temellerinin atıldığı yer olarak, İtalya'dan ortaya çıktığı ve tarihteki ilk opera (Dafne) bestelenerek barok döneme giriş yapıldığı araştırılmıştır. İtalyan bestecilerin temelini oluşturduğu barok dönem besteci MONTEVERDİ 'den (Orfeo) operası ile dünyaya tanıtılması ve yayılmasından sonra, Fransız bestecilerinin barok dönemi geliştirilmesinde katkılar sağlamışlardır. Rönesans döneminde müzik, sade bir şekilde icra edilirken, barok dönemde ise tam tersi olarak zıtlık, süslü akorlar ve gösteriş gözükmektedir. Bu dönemde bestecilerin genel olarak kendileri için eser bestelemedikleri, saray soyluların istekleri üzerine bestelenmesi sonucunda, 'saray sanatı' olarak adlandırmak mümkündür. 1600'lü yıllara kadar vokal müziği çoğunlukta iken, kantat (dini ve din dışı), oratoryo, messa, passion, opera, koral, motet, aria, madrigal, recitatif, Barok dönem başlamasıyla esntrüman gelişimi ile dans süitleri, füg, solo sonatlar, konçerto grosso, trio sonatlar, solo konçerto, uvertür, gibi yeni formlar ortaya çıkmıştır.

İkinci bölümünde, Alman bir besteci olan Georg Philipp Telemann, çocukluk döneminde çevresinin baskısı altında müzik ile uğraşılması istenmemesine rağmen gitmiş olduğu yerlerde kendini geliştirmeye devam etmiştir. Annesinin ilk başlarda karşı çıkmasına rağmen, daha sonra izin almayı başaran TELEMANN, artık yeteneği olan müzik için uğraşmaya başlamış ve birçok eser bestelemiştir. Kilise müziğinin katı kurallarından çıkıp daha melodik İtalyan müziğini ve renkli bulduğu Fransız armonisini harmanlamış ve kendi stilini ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı sıra bestelediği birçok eser sayesinde en üretken bestecisi unvanı elde etmiştir.

Üçüncü bölümünde, trompet tarihi araştırılıp, ilk çağlarda sadece uzun bir boru ve sonunda kalaktan oluşurken, barok döneme kadar olan süre boyunca düz borunun kıvrılmasıyla birlikte ağızlık, kıvrımlı boru ve kalak olarak gelişmesini, barok

dönemden günümüze kadar olan sürede ise piston eklenerek enstrümanın çalınırken seri ve hızlı şekilde, icra sırasında daha kolay tüm sesleri çıkaran, günümüzde kullanılan trompetin nasıl gelişerek günümüze geldiği araştırılıp anlatılmıştır.

Dördüncü bölümünde, Re majör Trompet konçertosunun form ve icra yönünden incelenip, eseri icra etmek isteyen veya araştırmak isteyen trompet icra sanatçılarına anlatılmıştır. Eserin icra esnasında karşılaşabilecek zorlukların çalışılmasına yönelik kolay hale getirebilecek çalışmalar etüt ve egzersizler, eserin daha olgun bir icraya ulaşabilmesi için teknik anlamda sunulan örneklere yer verilmiştir.

4.2 ÖNERİLER

İncelenmiş olan eser teknik açıdan bakıldığında pasajların düzenli olarak çalınabilmesi için verilen gam ve etütler ile çalışmaların yapılması, icracı acısından yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Teknik pasajların yanı sıra verilen diyafram çalışmaları ile diyaframın gelişmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Eserin genel yapısına bakıldığında, ilk olarak uzun ses, diyafram çalışmaları yapılmalıdır. Bu çalışmalar sırasında önemli olan uzun ses notalarının, değeri kadar ve sonuna kadar devam edilmesidir. Başlangıçta ki sesin aynı şekilde sonuna kadar gidilmesine ve Entonasyon (Tona ve akorda göre sesin uyumu) dikkat edilmelidir. Re majör tonunda yazılan eser, icra eden kişinin parmaklarının alışması için verilmiş olan Re majör tonunda etütler, gamlar ve egzersizler önerilmiştir. Verilen örnekler ile çalışıldığında esere ön hazırlık olarak başlayıp daha sonra bu örneklere ek olarak icra eden kişi belirlediği diğer etüt, gam ve egzersizleri kendi isteğine göre çalışmalıdır.

Bu konçerto, trompet icra sanatçılarına barok döneme ait bir eser seçilirken önerilen bir eserdir. Verilen örnekler dışında *"Complete Method For Trumpet Jean-Baptiste Arban", "Technical Studies For Trumpet H. L. Clarke"* "*Edwards-Hovey Method For Cornet And Trumpet"* metot kitapları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

ARBAN, J. B. ((1982)). *“Arban’s Complete Conservatory Method For Trumpet” The Authentic Edition,* . New York: Edited by E. F. Goldman and W. M. Smith, Carl Fische.

BOYDEN, D. D. (2008). *‘‘An Introduction to Music’’.* California.

ÇAVUŞ, Ü. (2019). *Türk bestecilerin Senfoni Eserlerinde Trompet Sololarının İncelenmesi.* edirne: Sanatta Yeterlilik Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler enstitüsü.

ÇELEBİOĞLU, E. (1986). *Tarihsel Açıdan Evrensel Müziği Giriş.* İstanbul: Simurg Kitapçılık ve Yayıncılık.

DİK, C. (2015). *Barok Müziği Süslemelerinin İncelenmesi* . İstanbul: İstanbul Üniversitesi sanata yeterlilik tezi.

EROL, İ. L. (1998). *“Klasik Müziğe ilgi Duyanlar için Kılavuz Kitap”* . Ankara: Yurt renkleri Yayınevi.

FIRAT, O. (2010). *Georg Philipp Telemann Ve Besteci'nin Mİ Minör Fagot Sonatı.* İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Estitüsü .

GÖKMEN, B. (2017). *Yeni Başlayanlar İçin Korno Metodu.* ANKARA: Müzik Eğitimi Yayınları.

İLYASOĞLU, E. (2009). *Zaman İçinde Müzik, 9. Basım.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

İRKİN, A. (2003). *Müziği Okumak.* İstanbul: Pan Yayıncılık.

NURHAN, C. (2005). *Armoni.* Ankara: Arkadaş Yayınevi.

OKATAN, İ. (2012). *Müziğin Sözel Dili.* İstanbul: Cinius yayınları.

ÖNVER, Ç. (2009). *Georg Phillipe Teleman'ın Flüt Ve Orkestra İçin A Moll Süiti'nin Form Ve İcra Açısından İncelenmesi.* Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÖZTANK, H. (2009). *Antonio Vivaldi'nin Sol Minör Fagot Konçertosunun Form Ve İcra Yönünden İncelenmesi.* Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ROSEBORROUGH, A. J. ((2010)). *'' The Modern Pedagogical Potential of The Baroque Natural Trumpet''.* Florida: University of Miami.

SABIR, S. (2012). *Silahlı kuvvetler bando okulları komutanlığındaki Trompet Eğitiminde Arban Trompet Metodun Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Açısından İncelenmesi.* Edirne: Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, Trakya üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

SARI, E. (2016). *Müzik Tarihi.* İstanbul: Net Medya Yayıncılık.

SAY, A. (2003). *müzik tarihi.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

SAY, A. (2005). *Müzik Ansiklopedik Sözlük.* Ankara: Müzik Ansikolpedi Yayınları.

SÖZER, V. (2005). *"Müzik Ansiklopedik Sözlük"* . İstanbul: Remzi Kitapevi.

TARR, E. (1988). *''The Trumpet'* . Portland : Amadeus Press.

ULUÇ, M. Ö. (2006). *Müzik Sözlüğü.* Ankara: Yurt renkleri Yayınevi,3. Basım.

UTKU, A. (2014). *'Trompetin orkestradaki Yeri, Kullanımı ve Literatüre geçmiş Önemli Trompet Sololarının İncelenmesi '.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÜSTÜN, H. ((2016)). *"Trompet Eğitiminde Başlangıç Düzeyinde Kullanılan Metotların Kullanımına İlişkin Öğretim Elemanları Görüşleri"* . Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

YURTCAN, A. E. ((2005)). *"Bakır Üflemeli Çalgıların Yapısı ve Orkestradaki Kullanım Tekniklerinin İncelenmesi"* . İstanbul.:Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İNTERNET KAYNAKÇA

- https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Trompette_piston.jpg

  (Erişim Tarihi: 08.Şubat 2021).

- http://5temmuz2009.blogspot.com/2009/10/istanbul-military-museum.html

  (Erişim Tarihi: 08 Şubat 2021)

- https://www.meloteca.com/tuba-romana

  (Erişim Tarihi: 08 Şubat 2021).

- http://www.gutenberg.org/files/53039/53039-h/53039-h.htm

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://free3d.com/tr/3d-model/medieval-heraldic-trumpet-with-a-banner-4245.html

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://fr.wikipedia.org/wiki/Trompette_naturelle

  (Erişim Tarihi: 08 Şubat 2021).

- https://www.metmuseum.org/art/collection/search/503807

  (Erişim Tarihi: 08 Şubat 2021).

- https://www.robbstewart.com/keyed-bugle-replica-photo-gallery

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://tr.wikipedia.org/wiki/Trompet

  (Erişim Tarihi: 08 Şubat 2021).

- https://tr.wikipedia.org/wiki/Georg_Philipp_Telemann

  (Erişim Tarihi: 08 Şubat 2021).

- https://www.conchking.com/Triton

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://tr.pinterest.com/ffundaduman/sculptures

  (Erişim Tarihi: 08 Şubat 2021).

- https://trumpet101.weebly.com/history.html

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://www.geni.com/people/Georg-Philipp-Telemann/6000000015700986558

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://www.geni.com/people/Georg-Philipp-Telemann/6000000015700986558

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://free3d.com/tr/3d-model/medieval-heraldic-trumpet-with-a-banner-4245.html

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://www.mozaik-koeln.com/tr/Kutuphane.shtml

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://www.mozaik-koeln.com/tr/Kutuphane.shtml

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://capitolmusic.files.wordpress.com/2013/07/trumpet-parts-removed-valves.jpg

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- https://www.wikiwand.com/en/Salpinx

  (Erişim Tarihi: 07 Şubat 2021).

- www.milliyet.com.tr/vucudun-oksuz-organi-antalya-yerelhaber-395595/Diyafram

  (Erişim tarihi: 29.05.2021)

EK 1

Georg Philipp TELEMANN Re Majör Trompet Konçertosu

Aşağıda verilmiş olan Arr. Michel rondeau'nun yapmış olduğu Georg Philipp TELEMANN'ın Re Majör Trompet Konçertosu, Do Trompet partisinin yazımını kendim yazmış bulunmaktayım.

1. bölüm Trompet Partisi

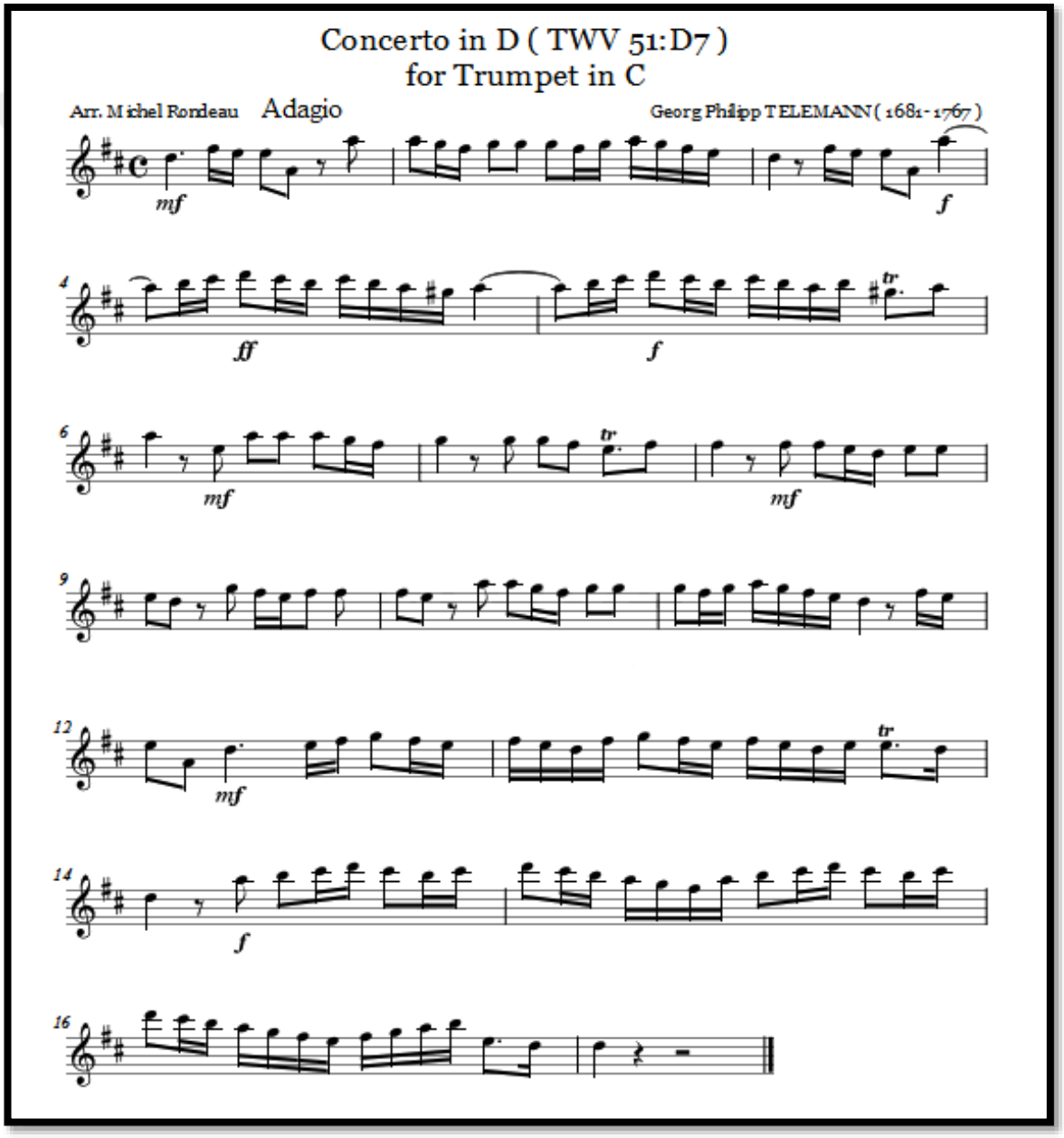

Georg Philipp TELEMAN Re Majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)

2. bölüm Trompet Partisi

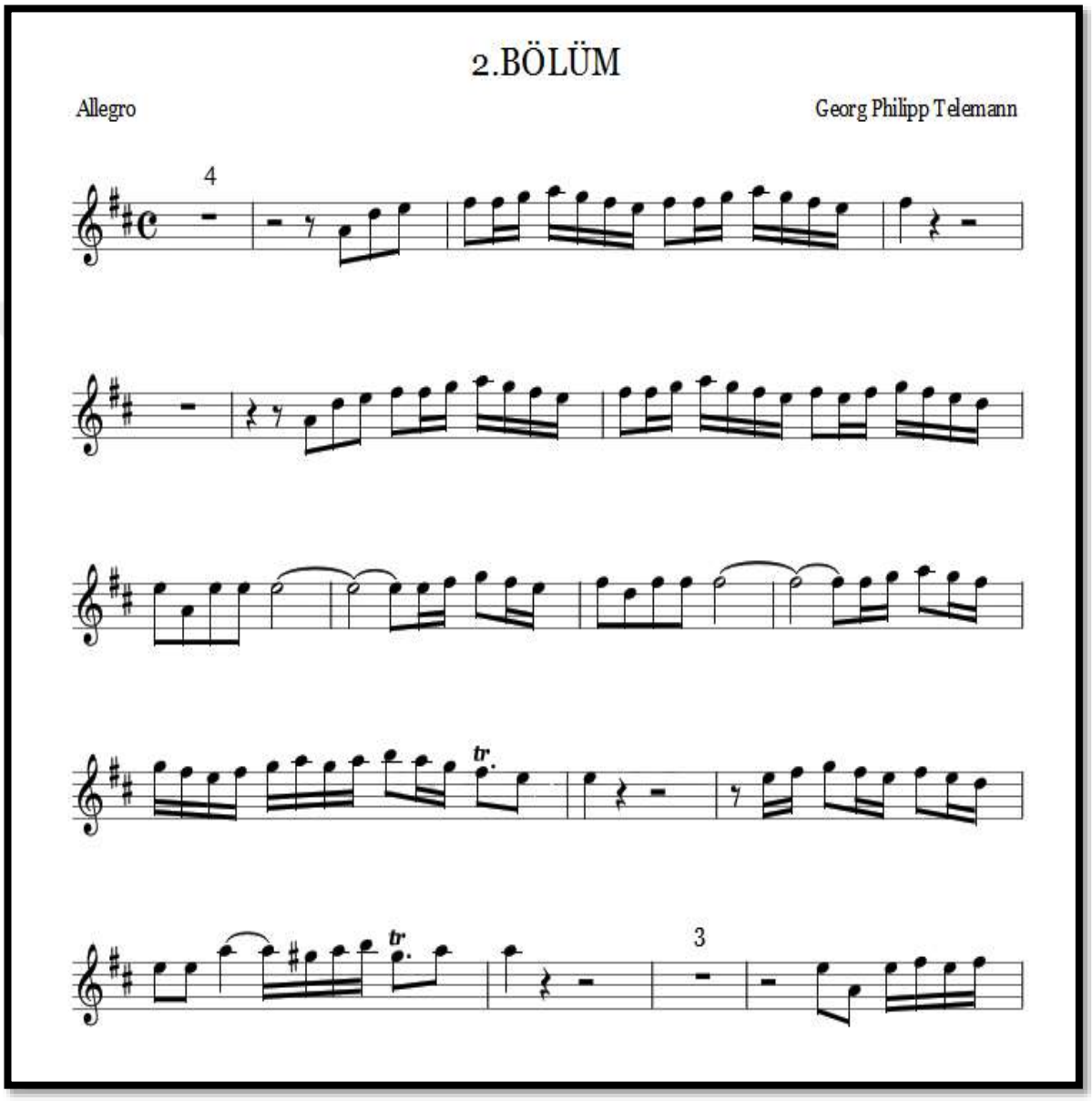

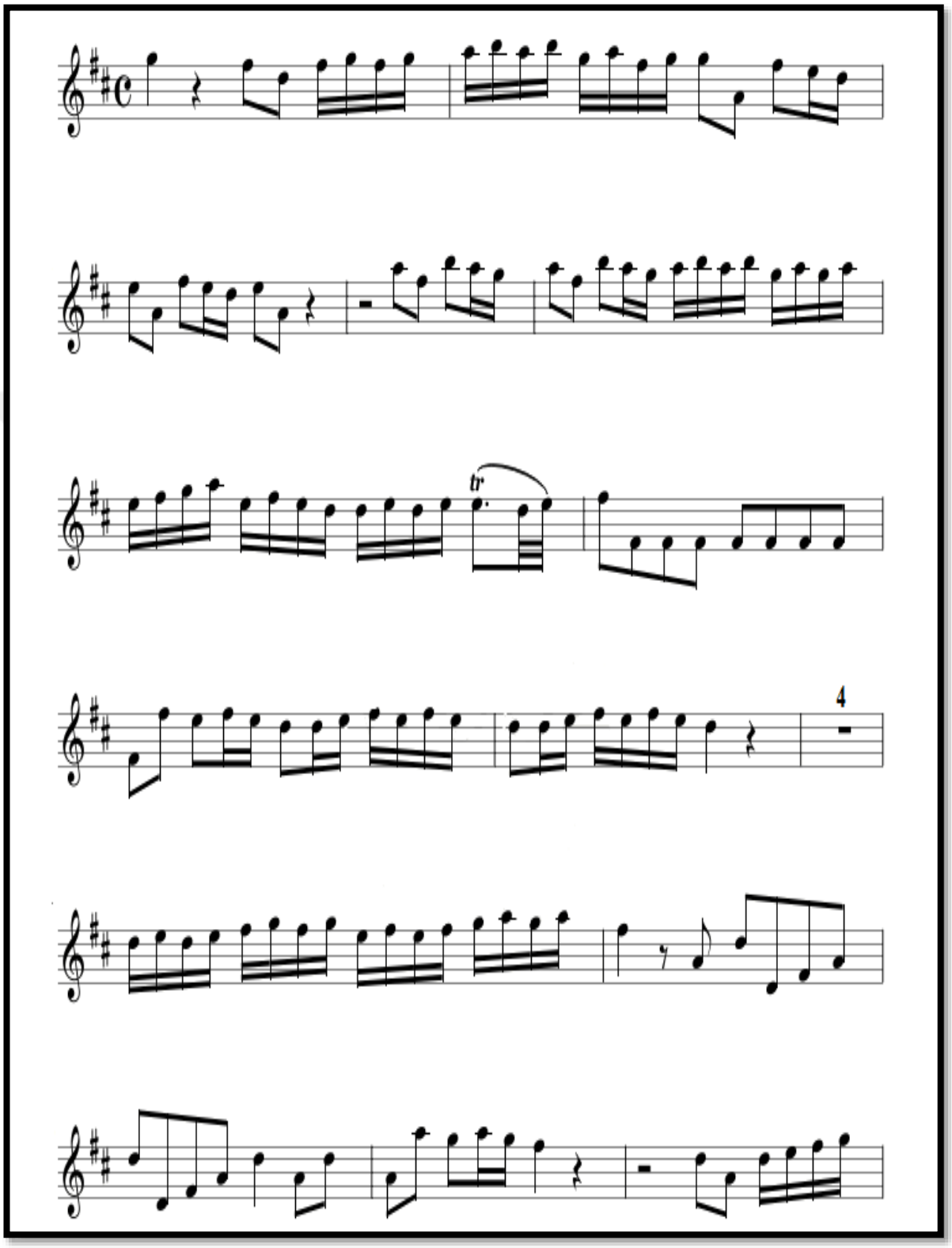
tr
4

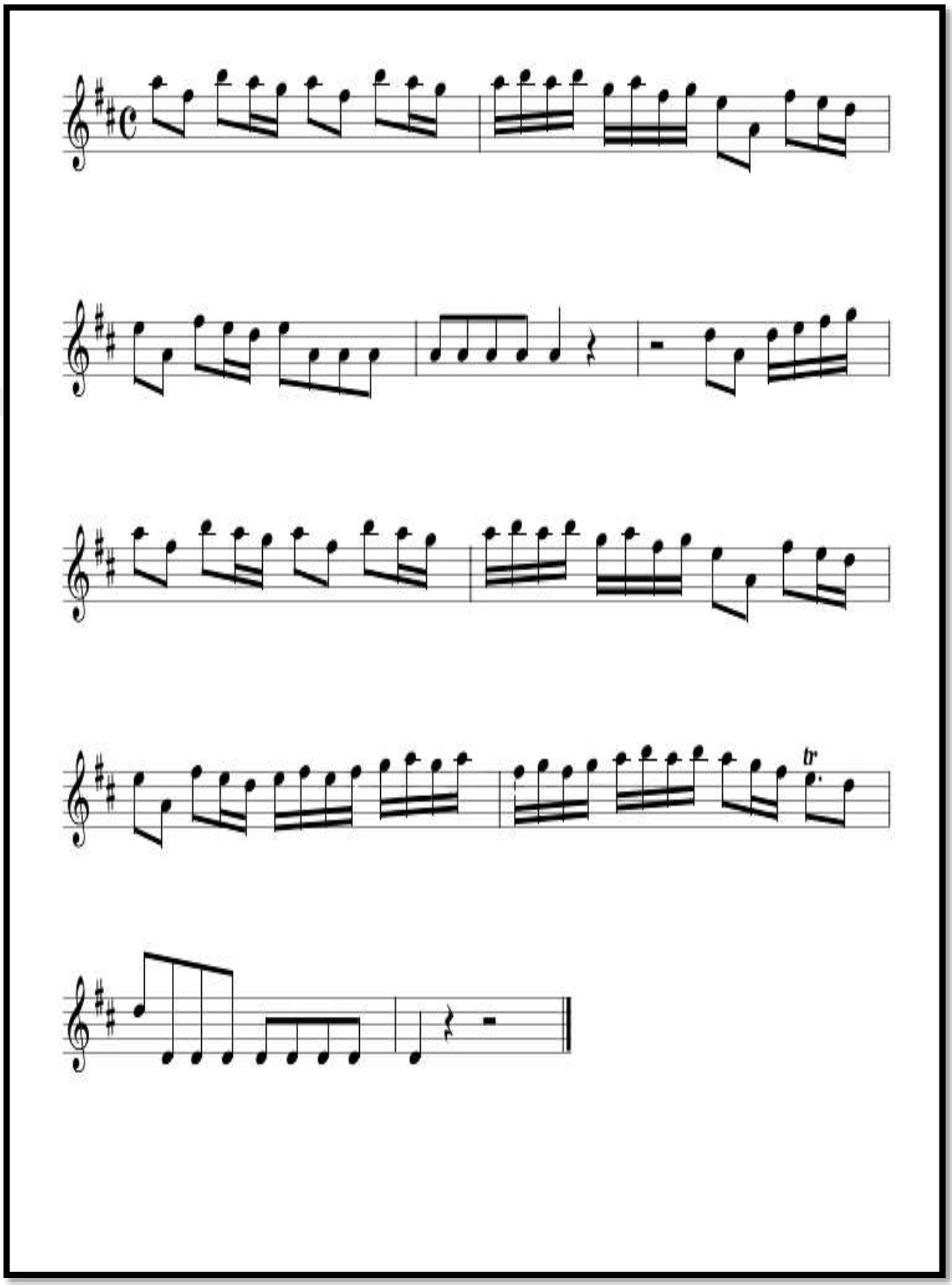
tr

Georg Philipp TELEMAN Re Majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)

Konçertonun 3. Bölümünde trompet çalmamaktadır. Bu bölümde yaylı enstrümanlar çalmaktadır.

Georg Philipp TELEMAN Re Majör Trompet Konçertosu (TWV 51 D7)

4. bölüm Trompet Partisi

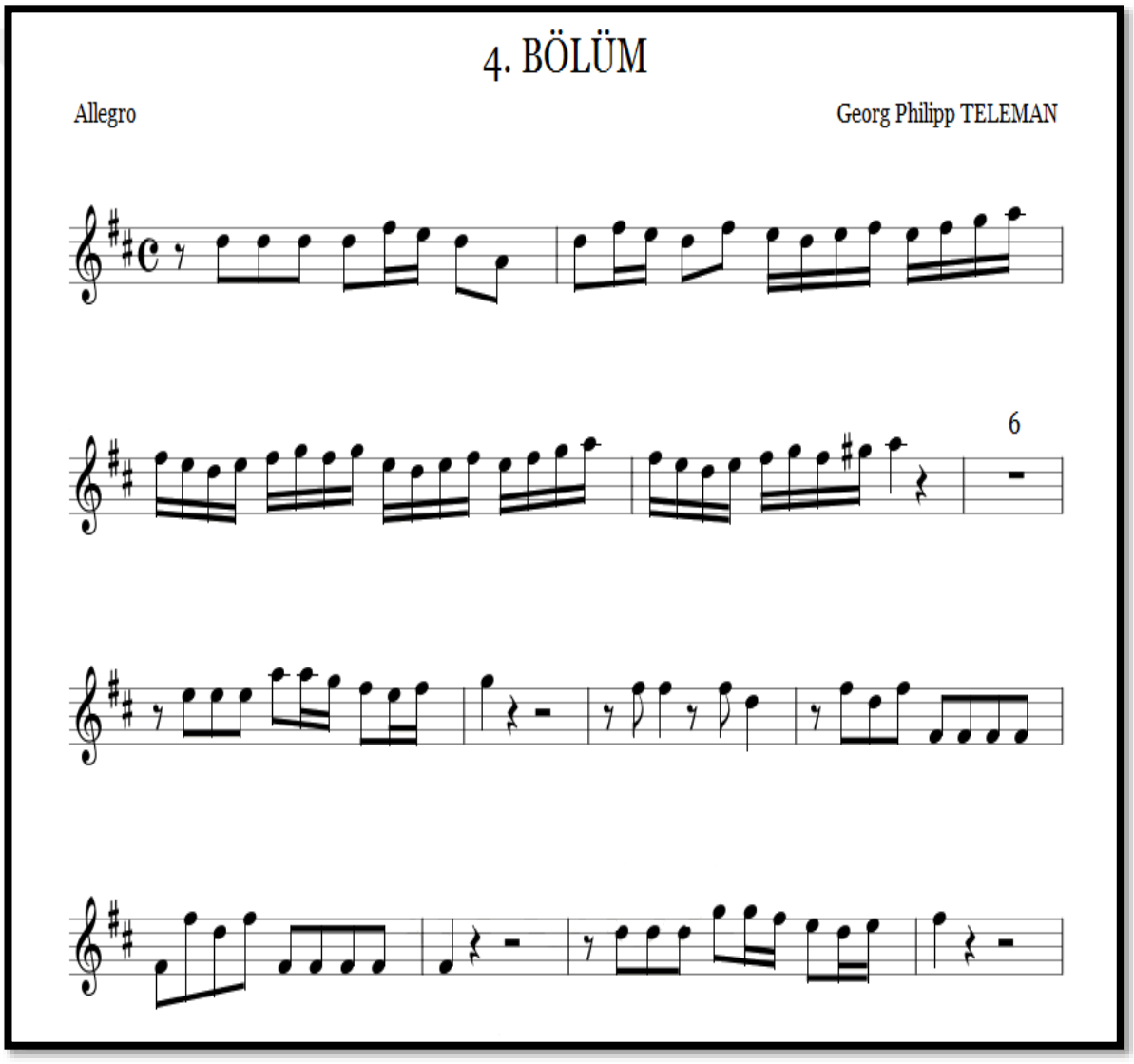

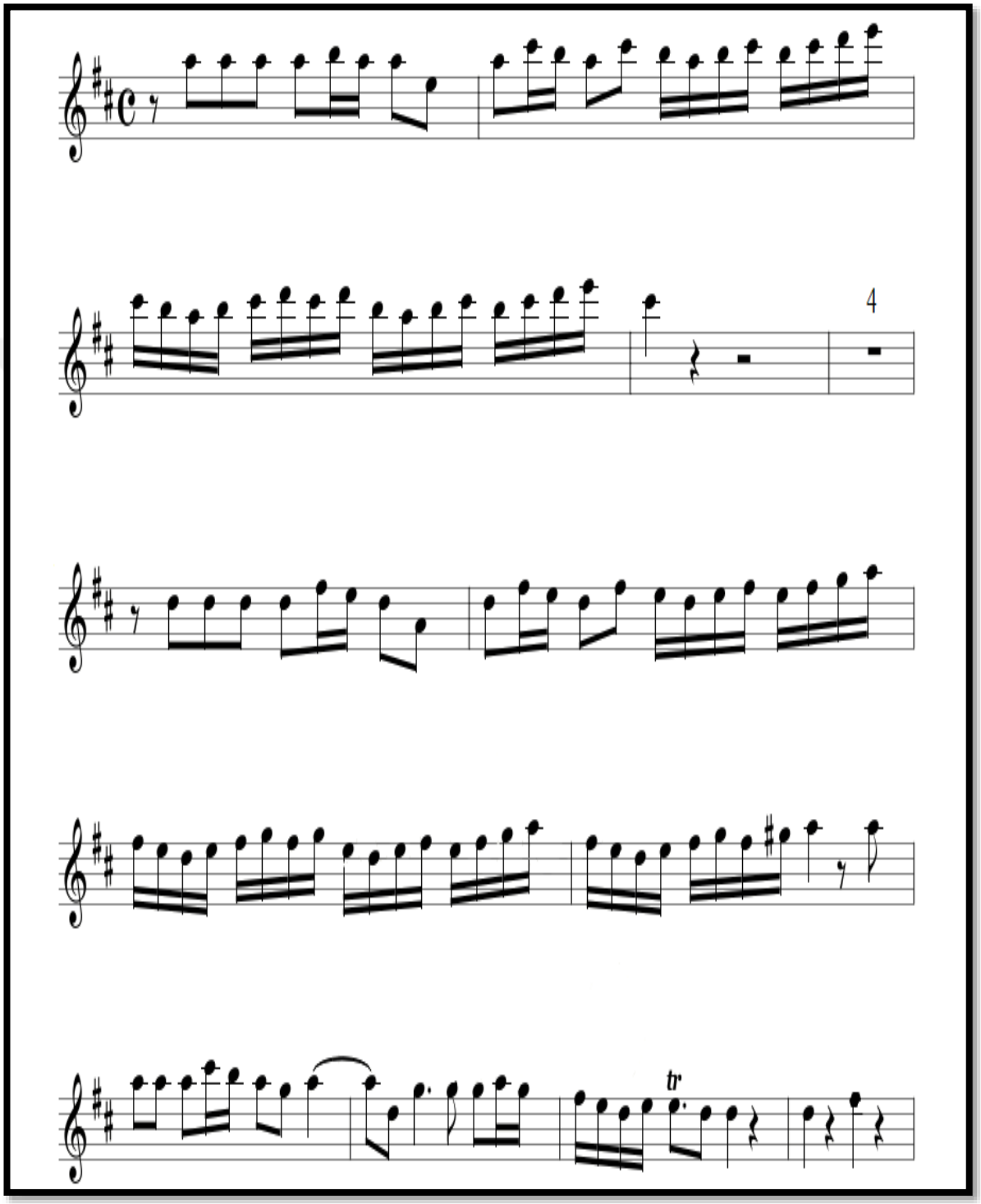
4
tr

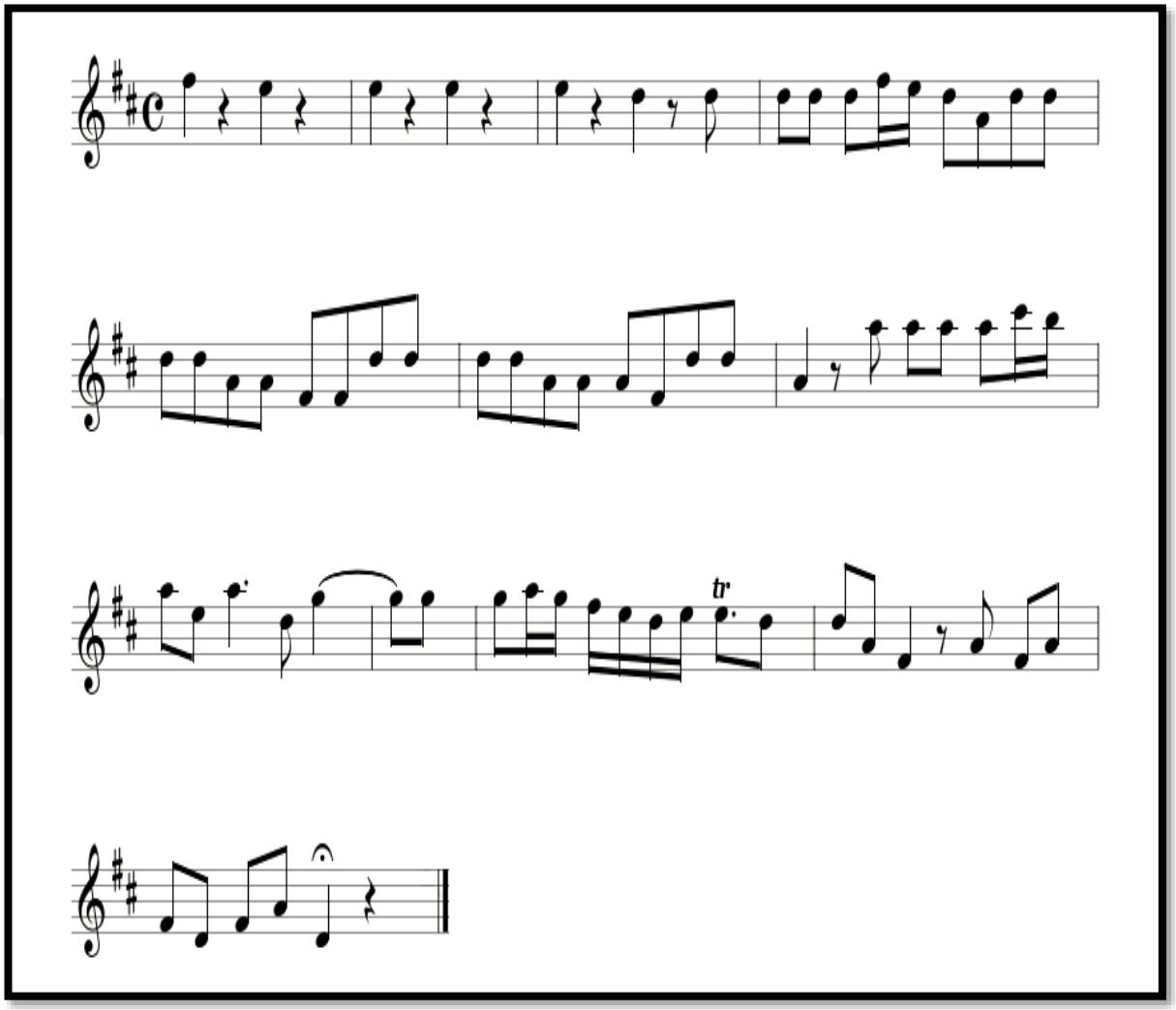
tr